

Koncepcijas saturs

KOPSAVILKUMS	2
1. IEVADS.....	5
1.1. KONTEKSTS	5
1.2. DOKUMENTA MĒRĶI.....	5
1.3. IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI UN TERMINI.....	5
1.4. SAISTĪTIE DOKUMENTI.....	6
2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS.....	8
2.1. EIROPAS SAVIENĪBAS NORMATĪVAIS REGULĒJUMS	8
2.1.1. <i>Eiropas Savienības prioritātes</i>	<i>8</i>
2.1.2. <i>Eiropas Savienības regulējums</i>	<i>10</i>
2.2. LĀTVIJAS NORMATĪVIE AKTI UN POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI.....	11
2.2.1. <i>Politikas plānošanas dokumenti.....</i>	<i>12</i>
2.2.2. <i>Normatīvie akti.....</i>	<i>13</i>
2.3. LĀTVIJAS SABIEDRISKO MEDIJU RAKSTUROJUMS.....	14
2.3.1. <i>Iesaistītās institūcijas</i>	<i>14</i>
2.3.2. <i>Problēmas izklāsts.....</i>	<i>17</i>
2.3.2.1. <i>Informācijas lietotāju vajadzību un paradumu maiņa.....</i>	<i>18</i>
2.3.2.2. <i>Novēcojusi tehnoloģiskā platforma</i>	<i>19</i>
2.3.2.3. <i>Finansējuma nepietiekamība.....</i>	<i>20</i>
2.3.2.4. <i>Problēmas kopsavilkums</i>	<i>21</i>
3. STARPTAUTISKĀ PIEREDZE SABIEDRISKO MEDIJU DARBĪBĀ	23
3.1. SATURS	23
3.2. PIEEJAMĪBA	24
3.3. ARHIVĒŠANA	26
3.4. PĀRVALDĪBA.....	26
4. RISINĀJUMA VARIANTI.....	30
4.1. ALTERNATĪVO RISINĀJUMU VARIANTU APRAKSTS	33
4.1.1. <i>Piesardzīgā risinājuma variants</i>	<i>33</i>
4.1.2. <i>Progresīvā risinājuma variants.....</i>	<i>36</i>
4.1.3. <i>Radikālā risinājuma variants.....</i>	<i>40</i>
4.2. PIEDĀVĀTO RISINĀJUMU IZVĒRTĒJUMS.....	44
4.2.1. <i>Risinājumu stiprās, vājās puses un juridiskie aspekti</i>	<i>44</i>
4.2.2. <i>Risinājumu īstenošanai nepieciešamais finansējums</i>	<i>51</i>
2.1. IZVĒLĒTĀ RISINĀJUMA PAMATOJUMS	53
3. PROGRESĪVĀ RISINĀJUMA VARIANTA IETEKME UZ VALSTS BUDŽETU	55
4. PRIEKŠLIKUMI TURPMĀKĀS RĪCĪBAS PLĀNOJUMAM	58
PIELIKUMS NR.1.....	62

Kopsavilkums

Šobrīd Latvijā ir institucionālu pārmaiņu un strukturālo reformu laiks un, sekojot elektronisko mediju nozares attīstībai Eiropā un arī Latvijā, kā arī ņemot vērā izmaiņas sabiedrības vajadzībās, arvien pieaugošo informācijas telpas daudzveidību, kā arī straujo IT tehnoloģiju attīstību un mediju konverģenci, līdzšinējais Latvijas sabiedrisko mediju darbības modelis tuvākajā nākotnē būs novecojis. Bez tam jaunā ES struktūrfondu plānošanas perioda 2014 – 2020 aktivitāšu definēšanas uzsākšana, ļauj izstrādāt turpmāko septiņu gadu stratēģisko plānus, kurus varēs realizēt, apvienojot ārvalstu finansējumu un valsts budžeta finansējumu. Analizējot Latvijas sabiedrisko mediju darbību kā būtiskākās problēmas jāmin:

- Informācijas lietotāju vajadzību un paradumu maiņa – ņemot vērā liberalizēto elektronisko mediju tirgu un jauno tehnoloģiju pieejamību, sabiedrībai ir pieejamas neierobežotas informācijas iegūšanas iespējas, tādejādi arvien aktuālāks kļūst jautājums par sabiedrisko mediju saturisko kvalitāti. Ņemot vērā arvien pieaugošo tendenci sabiedrībai izmantot internetu, lai piekļūtu sev interesējošam medijam un informācijai, sabiedrībai ir jāpiedāvā dažādi risinājumi vajadzīgās informācijas iegūšanai.
- Nepietiekams finansējums – pēdējos gados pakāpeniski samazinātā finansējuma rezultātā sabiedriskajiem medijiem radušās vairākas problēmas – nepietiekamas investīcijas tehnoloģijās, cilvēkresursos un to apmācībā, atsevišķos gadījumos radot nepieciešamību taupīt arī uz satura rēķina. Papildus slogu finansējuma kontekstā rada arī abu sabiedrisko mediju atrašanās vietas – novecojušās ēkas, kuru pieejamā infrastruktūra un daļēji arī uzturēšana negatīvi ietekmē mūsdienīga sabiedriskā medija attīstības iespējas.
- Novecojusi tehnoloģiskā platforma – arvien straujāk attīstoties tehnoloģijām un vienlaicīgi samazinoties finansējuma apjomam, sabiedriskajiem medijiem pieejamās tehnoloģijas ir novecojušas un to atjaunošanai nepieciešamas būtiskas investīcijas.

Ņemot vērā iepriekšminētās problēmas Latvijas sabiedrisko mediju darbībā un Eiropas Savienības prioritātes sabiedrisko raidorganizāciju attīstības jomā, pašlaik svarīgi izvērtēt sabiedrisko mediju attīstības potenciālās iespējas Latvijā un to ilgtermiņa mērķus, lai, atbilstoši definētajai nākotnes vīzijai, varētu fokusēties uz šobrīd veicamajiem sagatavošanās darbiem tās īstenošanā.

Izvērtējot Eiropas Savienības normatīvo regulējumu un prioritātes, saistošo normatīvo bāzi, šī brīža situāciju Latvijā un starptautisko pieredzi, šīs koncepcijas ietvaros ir izstrādāti priekšlikumi Latvijas sabiedriskā medija attīstībai, izmantojot vairākus savstarpēji saistītus elementus, proti, sabiedriskā medija saturs, pieejamība, arhīvs un pārvaldība. Katram no šiem elementiem, balstoties uz koncepcijas izstrādē iesaistīto ekspertu viedokļiem, ir definētas vairākas alternatīvas, tādējādi izstrādājot kopējās sabiedriskā medija attīstības alternatīvas, kuras īsumā raksturotas turpinājumā.

- **Piesardzīgā risinājuma variants** paredz vidējas ietekmes izmaiņas eksistējošajā sabiedriskajā medijā attiecībā uz visiem četriem sabiedriskā medija elementiem, proti, saturu, pieejamību, arhīvu un pārvaldību. Risinājums paredz vienotas sabiedriskā medija kapitālsabiedrības izveidi, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu, bet saglabājot LTV un LR kā sabiedriskā medija struktūrvienību autonomiju attiecībā uz sabiedriskā medija satura ražošanu un pārraidīšanu. Attiecībā uz sabiedriskā pasūtījuma izpildi risinājums paredz plašas auditorijas pieprasītu raidījumu ražošanu, daļēju ziņu raidījumu ar augsta līmeņa analītisko materiālu nodrošināšanu, kā arī daļēju ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošanu, satura ražošanā daļēji izmantojot sabiedriskā medija resursu, daļēji – neatkarīgus producentus. Satura pārraide tiek nodrošināta ierobežotā laika periodā. Satura izplatīšanai tiek izmantota virszemes un FM apraide, daļēji nodrošinot arī TV un radio interneta straumēšanu. Alternatīvas ietvaros pakalpojumi „pēc pieprasījuma” ir daļēji pieejami īstermiņa un ilgtermiņa arhīvā. Pārvaldības modelis paredz uzraudzības funkcijas saglabāšanu, kuru realizē NEPLP, un konsultatīvās padomes saglabāšanu, kā arī precīzi definētu redakcionālo un satura kvalitātes uzraudzības politiku. Alternatīvas ietvaros sabiedrisko mediju finansē no valsts budžeta dotācijās un pašu ieņēmumiem.

- **Progresīvā risinājuma variants** paredz būtiskas izmaiņas visos četros sabiedriskā medija elementos – saturs, pieejamība, arhīvs un pārvaldība. Risinājuma ietvaros tiek izveidota jauna, vienota sabiedriskā medija kapitālsabiedrība ar vienotu vadību un pārvaldību, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Sabiedriskais medijs nodrošina ziņu raidījumus ar augsta līmeņa analītisko materiālu un pilnīgu ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošanu. Atšķirībā no iepriekš minētās alternatīvas, tiek veikts sabiedriskā pasūtījuma *ex-ante* un *ex-post* novērtējums, ietverot precīzi definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus. Risinājuma ietvaros sabiedriskā medija saturs tiek nodrošināts 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā, daļēji izmantojot sabiedriskā medija resursu, daļēji – neatkarīgus producentus. Satura izplatīšana ir paredzēta, izmantojot virszemes un FM apraidi, pilnā apmērā nodrošinot arī TV un radio interneta straumēšanu un pakalpojumu „pēc pieprasījuma” pieejamību īstermiņa un ilgtermiņa arhīvā. Sabiedriskais medijs izmanto vienotu infrastruktūru, tiek saglabāta sabiedriskā medija uzraudzības funkcija, kuru realizē NEPLP, un konsultatīvā padome. Alternatīva paredz būtiskas izmaiņas esošajā finansēšanas modelī, t. i. pakāpenisku pāreju uz valsts budžeta dotāciju kā galveno sabiedriskā medija finansēšanas avotu.
- **Radikālā risinājuma variants** paredz būtiskas izmaiņas eksistējošajā sabiedriskajā medijā attiecībā uz visiem sabiedriskā medija elementiem. Līdzīgi kā iepriekšējās alternatīvas gadījumā tiek izveidota jauna, vienota sabiedriskā medija kapitālsabiedrība ar vienotu vadību un pārvaldību, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Sabiedriskais medijs nodrošina pilnīgu ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošanu, plašas auditorijas pieprasītu raidījumu ražošanu, ziņu raidījumus ar augsta līmeņa analītisko materiālu nodrošinot ierobežotā apmērā. Būtiskais izmaiņas šī risinājuma ietvaros paredzētas satura veidošanas pieejā, sabiedriskā medija saturu iepērkot no neatkarīgiem producentiem, sabiedriskā medija resursus izmantojot vienīgi ziņu raidījumu sagatavošanā. Tāpat kā iepriekš aprakstītās alternatīvas ietvaros tiek veikts sabiedriskā pasūtījuma *ex-ante* un *ex-post* novērtējums, ietverot precīzi definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus, kā arī tiek saglabāta sabiedriskā medija uzraudzības funkcija, kuru realizē NEPLP, un konsultatīvā padome. Satura izplatīšana paredzēta 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā, izmantojot virszemes un FM apraidi, daļēji nodrošinot TV un radio interneta straumēšanu un daļēju pakalpojumu „pēc pieprasījuma” pieejamību īstermiņa un ilgtermiņa arhīvā. Atšķirībā no iepriekš aprakstītajām alternatīvām sabiedriskā medija satura veidošanas, tiešraides, arhīva pakalpojumu nodrošināšanai tiek izmantota ārpalpojuma sniedzēju infrastruktūra. Finansēšanas modelis paredz pakāpenisku pāreju uz licenču maksu kā galveno finansēšanas avotu, pakāpeniski atsakoties no reklāmas ieņēmumiem.

Mūsdienu sabiedrības vajadzībām atbilstoša sabiedriskā medija izveide un ilgtspēja ir viens no demokrātiskas sabiedrības pastāvēšanas un attīstības pamatnoteikumiem. Sabiedriskajam medijam, lai pildītu tā pamatuzdevumus, ir jābūt skaidri definētiem un izmērāmiem sasniedzamajiem mērķiem, nedefinētiem darbības kvalitātes kritērijiem, jābūt nodrošinātai finanšu un redakcionālajai neatkarībai.

Lai sabiedriskais medijs varētu stiprināt savu pozīciju mediju tirgū augošas konkurences apstākļos par skatītāja piesaisti, līdz ar to nodrošinot, ka sabiedrības attīstībai svarīgu informāciju nodod iespējami lielākai tās daļai, ir svarīgi izveidot stabilu sabiedriskā medija platformu ar mūsdienīgu saturu, kas pieejams izmantojot aktuālas tehnoloģijas, operatīvu saimniecisko darbību un spēcīgu ražošanas/radošo kodolu (gan no radošā potenciāla, gan tehnoloģisko iespēju viedokļa).

Alternatīvu salīdzināšana dokumentā ir veikta, izmantojot sešu kritēriju kopumu, kas ņem vērā, gan piedāvātā risinājuma ietekmi uz auditorijas uzticības līmeni, gan risinājumā paredzētajām iespējām dažādām auditorijas grupām, gan paredzēto modeli finanšu neatkarības nodrošināšanai, gan arī paredzamo pārejas procesa sarežģītību un nepieciešamo finansējumu.

Piesardzīgais risinājums ir vērtējams kā iespējama izmaiņu procesa uzsākšanas modelis, kas palielinās saturisko daudzveidību sabiedriskajā medijā, kā arī uzlabos tehnoloģisko infrastruktūru, tajā pašā laikā nenodrošinot tādas būtiskas aspektus kā finanšu neatkarība un līdzekļu efektīva izmantošana. Bez tam šī

risinājuma sākotnējo investīciju apjoms ir visaugstākais, tā kā ir nepieciešams dublēt daļu no infrastruktūras elementiem,

Progresīvais risinājums ir vērtējams kā piemērotākais modelis, kas palielinās saturisko daudzveidību sabiedriskajā medijā, kā arī uzlabos tehnoloģisko infrastruktūru, vienlaicīgi nodrošinot tādus būtiskus aspektus kā finanšu neatkarība un līdzekļu efektīva izmantošana. Šī risinājuma sākotnējais investīciju apjoms ir vidējs, kā arī uzturēšanas izmaksas, ņemot vērā, ka sabiedriskais medijs lieto vienotu infrastruktūru ir prognozējams viszemākais.

Radikālais risinājums ir vērtējams kā tuvākajos gados salīdzinoši grūti realizējams modelis, lai arī tas palielinās saturisko daudzveidību sabiedriskajā medijā, kā arī uzlabos pieejamību tehnoloģiskajai infrastruktūrai, nodrošinot arī tādus būtiskus aspektu kā finanšu neatkarība. Tā kā šis modelis paredz gandrīz visas infrastruktūras nomāšanu, jāņem vērā, ka pašreiz šāda apjoma pakalpojumi tirgū ir pieejami minimālā apjomā un nav prognozējamās nomas izmaksas attiecīgajam pakalpojumam, tāpēc, lai gan radikālā risinājuma sākotnējās investīcijas ir viszemākās, prognozētās nomas un uzturēšanas izmaksas, ir paredzamas visaugstākās salīdzinājumā ar pārējiem modeļiem.

1. Ievads

1.1. Konteksts

Saskaņā ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes lēmumu un, pamatojoties uz Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 60. panta trešo daļu, 2011. gada 28. aprīlī apstiprināja „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2012. – 2017. gadam” izstrādes darba grupu.

Dokuments tapis saskaņā ar „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2012. – 2017. gadam” izstrādes kārtību, kur viens no darba grupas uzdevumiem paredz izstrādāt un apstiprināt „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģija 2012. – 2017. gadam” apakšsadaļas “Sabiedriskie mediji” politikas plānošanas dokumentu „Konceptija par jauna Latvijas Sabiedriskā elektroniskā medija izveidi”.

Konceptijas apraksts ir sagatavots, ievērojot 2009. gada 13. oktobra MK noteikumus Nr. 1178 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”, kas nosaka visu līmeņu, veidu un termiņu politikas plānošanas dokumentos ietveramo saturu un citus ar politikas plānošanas dokumentu sagatavošanu saistītus nosacījumus.

Konceptijas apraksts sagatavots, izmantojot ar 2007.gada 5.jūlija MK rīkojumu Nr.423 apstiprināto koncepciju „Valsts bezpeļņas SIA „Latvijas Televīzija” tehnoloģiskās attīstības koncepcija 2008.-2012.gadam”.

1.2. Dokumenta mērķi

Dokumenta mērķis ir sniegt priekšlikumus piemērotākā un ilgtspējīgākā risinājuma izvēlei Latvijas Sabiedriskā Elektroniskā medija attīstībai un turpmākās rīcības plānojumam, veicot augsta līmeņa analīzi par iespējamām Latvijas Sabiedriskā Elektroniskā medija izveides alternatīvām, izvērtējot Eiropas Savienības normatīvo regulējumu un prioritātes, saistošo normatīvo bāzi, esošo situāciju Latvijā, starptautisko pieredzi, iespējamo alternatīvo risinājumu ieguvumus, riskus un finansiālos aspektus, kā arī citu būtisku informāciju.

Konceptijas apraksta uzdevums ir:

- sniegt pārskatu par situāciju sabiedrisko mediju attīstībā, t. sk. , izvērtējot Eiropas savienības prioritātes, normatīvo regulējumu un saistošos politikas plānošanas dokumentus un raksturojot esošo situāciju Latvijas sabiedrisko mediju darbībā;
- apkopot informāciju par citu valstu pieredzi sabiedrisko mediju attīstībā, analizējot galvenos savstarpēji saistītos sabiedriskā medija darbības elementus kā saturs, pieejamība, arhivēšana un pārvaldība;
- izstrādāt Latvijas Sabiedriskā Elektroniskā medija konceptuālo risinājumu alternatīvas, izvērtēt alternatīvu stiprās un vājās puses, kā arī izstrādāt izvēlēta risinājuma pamatojumu un priekšlikumus turpmākajai rīcībai izvēlēta risinājuma ieviešanai.

1.3. Izmantotie saīsinājumi un termini

Saīsinājums, termins	Skaidrojums
EPLL	Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums
ES	Eiropas Savienība

Saisinājums, termins	Skaidrojums
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
FM	Frekvences modulācija (<i>Frequency modulation</i>)
HD	Augstas izšķirtspējas (<i>High-definition</i>)
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IP	Interneta protokols (<i>Internet Protocol</i>)
IT	Informācijas tehnoloģijas
KM	LR Kultūras ministrija
LR	Latvijas Radio
LSM	Latvijas Sabiedriskais Elektroniskais medijs
LTV	Latvijas Televīzija
MK	Ministru kabinets
NEPLP, Padome	Nacionālā Elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome
SD	Standarta izšķirtspēja (<i>Standard-definition</i>)
SM	LR Satiksmes ministrija
TV	Televīzija
WI-FI	Bezvadu interneta pieslēguma tehnoloģija (<i>Wireless Fidelity</i>)

1.4. Saistītie dokumenti

Saisinātais nosaukums	Pilnais nosaukums
Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums	2010.gada 12.jūlija likums „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums”, spēkā no 2010.gada 11.augusta
Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu	1995.gada 19.jūlija likums „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu”, spēkā no 1995.gada 16.augusta
Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām	2002.gada 26.septembra likums „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām”, spēkā no 2003. gada 1.janvāra
Komerclikums	2000.gada 13.aprīļa likums „Komerclikums”, spēkā no 2002.gada 1.janvāra
Valsts pārvaldes iekārtas likums	2002.gada 6.jūnija likums „Valsts pārvaldes iekārtas likums”, spēkā no 2002.gada 21.jūnija
Arhīvu likums	2010.gada 11.februāra likums „Arhīvu likums”, spēkā no 2011.gada 1.janvāra
Likums par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem	1990.gada 20.decembra likums „Likums par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, spēkā no 1991.gada 1.janvāra
Reklāmas likums	1999.gada 20.decembra likums „Reklāmas likums”, spēkā no 2000.gada 24.janvāra
Autortiesību likums	2000.gada 6.aprīļa likums „Autortiesību likums”, spēkā no 2000.gada 1.jūnija
Elektronisko sakaru likums	2004.gada 28.oktobra likums „Elektronisko sakaru likums”, spēkā no 2004.gada 9.decembra

Saisinātais nosaukums	Pilnais nosaukums
Konkurences likums	2001.gada 4.oktobra likums „Konkurences likums”, spēkā no 2002. gada 1.janvāra.
Augstskolu likums	1995.gada 2.novembra likums „Augstskolu likums”, spēkā no 1995.gada 1.decembra.
MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1238	MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1238 "Noteikumi par valsts nodevu par apraides atļaujas izsniegšanu, retranslācijas atļaujas izsniegšanu un tāda pakalpojumu sniedzēja reģistrāciju, kas sniedz elektronisko plašsaziņas līdzekļu pakalpojumus pēc pieprasījuma", spēkā no 2011.gada 1.janvāra
MK 2008.gada 11.augusta noteikumi Nr.656	MK 2008.gada 11.augusta noteikumi Nr.656 „Kārtība, kādā Elektronisko sakaru direkcija pārvalda numerāciju, izveidojot un uzturot numerācijas datubāzi”, spēkā no 2008.gada 14.augusta
MK 2008. gada 7.septembra noteikumi Nr. 714	MK 2008. gada 7.septembra noteikumi Nr. 714 „Kārtība, kādā tiek ieviesta elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraide ciparformātā”, spēkā no 2008.gada 27.septembra, zaudēs spēku no 2013.gada 31.decembra
Konceptija „Valsts bezpeļņas SIA „Latvijas Televīzija” tehnoloģiskās attīstības koncepcija 2008.-2012.gadam”	2007.gada 5.jūlija MK rīkojums Nr.423 par koncepcijas „Valsts bezpeļņas SIA „Latvijas Televīzija” tehnoloģiskās attīstības koncepcija 2008.-2012.gadam” apstiprināšanu

2. Esošās situācijas izvērtējums

Laikiem, tehnoloģijām un kultūru rituāliem mainoties, sabiedrisko mediju pamatprincipi ir saglabājušies un to skaits palielinājies. Visbiežāk izmantotie Eiropas sabiedrisko mediju principi¹:

- vispārēja pieejamība (jebkurā ģeogrāfiskajā punktā, ikvienam sabiedrības loceklim),
- programmu dažādība (apmierinot pēc iespējas plašāku sabiedrības interešu loku),
- nacionālās identitātes stiprināšana (veidojot programmas ar nacionālu un reģionālu nozīmi),
- demokrātijas vērtību stiprināšana (veicinot sabalansētu diskusiju publiskajā telpā),
- kvalitatīva informējošu, izglītojošu un izklaidējošu programmu nodrošināšana.

Sabiedriskie mediji pēc būtības ir pakalpojums, ko sniedz, lai veicinātu un attīstītu sociālo, politisko un kultūras identitāti, kā arī sabiedrības saliedētību.²

Latvijas sabiedriskie mediji pēdējos gados nav attīstījušies pietiekamā apmērā un kvalitātē, galvenokārt ierobežotā finansējuma dēļ, taču arī satura veidotāju jaunrade nav veicināta pietiekamā apmērā, tādējādi neļaujot izpildīt sabiedrisko mediju principu ieviešanu Latvijā. Globalizācijas apstākļos pastāv risks zaudēt nacionālo identitāti apliecināšu saturu.

Šīs koncepcijas mērķis ir sniegt priekšlikumus piemērotākā un ilgtspējīgākā risinājuma izvēlei Latvijas Sabiedriskā Elektroniskā medija attīstībai un turpmākās rīcības plānojumam, veicot augsta līmeņa analīzi par iespējamām Latvijas Sabiedriskā Elektroniskā medija izveides alternatīvām, izvērtējot Eiropas Savienības normatīvo regulējumu un prioritātes, saistošo normatīvo bāzi, esošo situāciju Latvijā, starptautisko pieredzi, iespējamo alternatīvo risinājumu ieguvumus, riskus un finansiālos aspektus, kā arī citu būtisku informāciju.

2.1. Eiropas Savienības normatīvais regulējums

2.1.1. Eiropas Savienības prioritātes

Informāciju tehnoloģiju straujās attīstības laikmetā neviena demokrātiska sabiedrība nav iedomājama bez kvalitatīvas, daudzpusīgas un objektīvas informācijas. Informācijas sabiedrība Latvijā attīstās strauji un ir ievērojami pietuvojusies ES vidējiem rādītājiem. Kvalitatīvi informētas sabiedrības izglītošanā un informēšanā ārkārtīgi svarīgu lomu vienmēr ir spēlējuši tieši sabiedriskie mediji. Arī ES tiesību akti uzsver sabiedriskās apraides svarīgo lomu demokrātiskā sabiedrībā, jo sabiedrisko apraidi uztver kā ļoti uzticamu un daudzām sabiedrības grupām tā ir galvenais informācijas avots, pie tam ar sabiedriskās apraides palīdzību katras valsts iedzīvotāji zināmā mērā piedalās valsts sabiedriskajā dzīvē. Sabiedriskie mediji spēlē īpašu lomu valstij nozīmīgos (gan pozitīvos, gan negatīvos) notikumos ar mērķi informēt sabiedrību par valsts institūciju darbu un sabiedriskajām norisēm valstī, veicot procesu un notikumu analīzi un sniedzot ikvienam iedzīvotājam neatkarīgu, uzticamu un daudzpusīgu informāciju.

ES audiovizuālā vide ir unikāla un tai ir raksturīga tā dēvētā duālā sistēma – līdzsvars starp sabiedriskajām un komerciālajām raidorganizācijām, turklāt abu raidorganizāciju līdzāspastāvēšana nodrošina brīvi pieejamu plašu programmu klāstu. ES gan sabiedriskajai, gan privātajai apraidei ir izšķiroša nozīme Eiropas audiovizuālo darbu radīšanā, kultūras daudzveidības un identitātes veidošanā, informācijas sniegšanā, plurālismā, sociālajā kohēzijā, pamatbrīvību ievērošanas veicināšanā un demokrātijas funkcionēšanā. Vienlaicīgi pēdējos gados notikušās izmaiņas audiovizuālajā vidē, attīstoties digitālajām tehnoloģijām, patentētām maksas platformām un jauniem tiešsaistes plašsaziņas līdzekļiem, ietekmē

¹ Draft Recommendation of the Committee of Ministers to the member states on public service media governance, Ad hoc advisory group on public service media governance, Council of Europe, 2011 (Projekts)

² Brown A. et al. eds. Digital Terrestrial Television in Europe. Mahwah, Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 2005

tradicionālo duālo apraides sistēmu un redakcionālo konkurenci (satura kvalitātes un dažādības ziņā), liekot sabiedriskajām un privātajām raidorganizācijām dažādot savu darbību un apsvērt jaunu platformu izmantošanu.

Sabiedriskajām raidorganizācijām ir vadoša loma, veicinot un izmantojot tehnoloģisko attīstību tā, lai to saturu nodotu sabiedrībai ar novatoriskām plašsaziņas un izplatīšanas metodēm. Tomēr, lai to nodrošinātu, sabiedriskajām raidorganizācijām ir nepieciešams pietiekams valsts finansējums, līdzdalība nozīmīgos jauno tehnoloģiju projektos un platformās, kā arī stabili un paredzami reglamentējoši noteikumi, lai spētu pildīt savus uzdevumus, piedāvājot augstas kvalitātes kultūras un ziņu raidījumu saturu.

Ņemot vērā, ka digitalizācijas laikmetā sabiedriskajai apraidei ir īpaša misija nodrošināt sabiedrisko telpu, veidojot plašsaziņas līdzekļu kvalitatīvu vispārējas intereses saturu, kas ir plaši pieejams visās platformās, Eiropas Parlaments 2010. gada nogalē izstrādātajā rezolūcijas priekšlikumā³ aicina:

- Dalībvalstīm paredzēt pietiekamus resursus, lai ļautu sabiedriskajām raidorganizācijām izmantot jauno digitālo tehnoloģiju priekšrocības, garantējot plašai sabiedrībai priekšrocības, ko sniedz mūsdienīgi audiovizuālie pakalpojumi;
- Sabiedriskās raidorganizācijas piedāvāt pievilcīgu un kvalitatīvu saturu tiešsaistē, lai uzrunātu jauniešus, kuri no plašsaziņas līdzekļiem izmanto gandrīz vienīgi internetu;
- Dalībvalstīm nodrošināt, lai digitalizācija visiem cilvēkiem visos reģionos sniegtu vienlīdzīgas iespējas piekļūt sabiedriskajai apraidei;
- Dalībvalstīm noteikt sabiedrisko raidorganizāciju uzdevumus, lai tās varētu saglabāt savu atšķirīgumu, apņemoties veidot oriģinālus audiovizuālos darbus un augstas kvalitātes programmas un žurnālistiku, ko neietekmē komerciāli vai politiski apsvērumi.

Sabiedriskās apraides svarīgumu atkārtoti apstiprināja Padomes rezolūcijā par sabiedrisko apraidi, tās lomu kultūru daudzveidības veicināšanā atzina UNESCO 2005. gada Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un tās veicināšanu.

Šīs koncepcijas izstrādes laikā notiek aktīva sabiedrisko mediju pārvaldības sistēmu labās prakses modeļu izstrāde Eiropas līmenī, kas akcentē gan sabiedrisko mediju redakcionālās, gan finanšu neatkarības būtiskumu.

Saskaņā ar ES regulējumu, kas detalizētāk uzskaitīts 2. 1. 2. apakšnodaļā, pašreiz ES ir izvirzījusi vairākus prioritārus virzienus mediju jomā:

1) Satura un lietotāja lomas maiņa

Pašreiz pasaulē (t.sk. Eiropā) ir vērojamas tehnoloģiskās un sabiedriski kulturālās izmaiņas, kuras jāņem vērā arī sabiedriskajiem medijiem, plānojot savu darbību un attīstību:

- Auditorijas vajadzību izmaiņas – auditorija vairs nav gatava būt pasīva satura saņēmēja, tā vēlas saņemt objektīvu, kvalitatīvu un daudzpusīgu informācijas analīzi. Vienlaikus vērojama daudz izteiktāka auditorijas individualizācija un fragmentācija. Paralēli notiek komunikācijas veida maiņa no vertikālās komunikācijas, kad plašsaziņas līdzekļi izplata informāciju un auditorija to pasīvi uztver, uz horizontālo komunikāciju, kad plašsaziņas līdzekļu satura veidotāji satura veidošanas procesā iesaista arī auditoriju, tādējādi veidojot interaktīvu sadarbības vidi;
- Sociālo tīklu lomas pieaugums – līdz ar interneta attīstību arvien vairāk cilvēku vēlas mijiedarboties ar citiem indivīdiem un ir gatavi paši pildīt medija funkcijas, veidojot emuārus un analizējot aktuālos notikumus no sava skatu punkta. Sevišķi plaši tas ir izplatīts gados jaunākās paaudzes vidū.

Eiropas audiovizuālajā vidē, pastāvot tendencei veidot skaitliski lielāku programmu skaitu, aktuālāki kļūst satura jautājumi palielinātas konkurences apstākļos. Sabiedriskajām raidorganizācijām ir jāspēj nodrošināt

³ Eiropas Parlamenta Kultūras un izglītības komiteja. Ziņojums par sabiedrisko apraidi digitalizācijas laikmetā – duālās sistēmas nākotne (2010/2028 (INI)), 2010.

vadošo lomu informācijas sniegšanā, vienlaicīgi nodrošinot plašu nacionālo programmu klāstu, lai uzrunātu sabiedrību kā veselumu, piedāvājot neatkarīgu, augstas kvalitātes kultūras un ziņu raidījumu saturu. Vienlaicīgi ES uzsver nepieciešamību ieviest programmas, kuras orientētas uz cilvēku ar īpašām vajadzībām un minoritāšu vajadzībām.

2) Elektronisko sakaru attīstība

Elektronisko sakaru attīstībai ES ir izvirzījusi 3 savstarpēji cieši saistītus politikas virzienus:

- Tirgus regulējums nosaka atsevišķu regulējumu signālu pārraidei un atsevišķu – saturam;
- Informācijas sabiedrības sektora stimulēšana (aptver pētniecības, infrastruktūras, kā arī satura un pakalpojumu jomas);
- Informācijas sabiedrības attīstības ieguvumu izmantošana sabiedrisko pakalpojumu, sabiedrības un vides, kā arī e–komercijas jomās.

Saskaņā ar ES elektronisko sakaru un informācijas tehnoloģiju politiku, informācijas sabiedrības attīstību veicinās, izmantojot jaunākās tehnoloģijas un uzlabojot valsts un privātā sektora sniegtos pakalpojumus. Minētais virziens aptver sabiedrisko pakalpojumu, sabiedrības un vides, kā arī e–komercijas jomas.

3) Digitālo tehnoloģiju attīstība

EK 2010. gada martā ir apstiprinājusi stratēģiju „Eiropa 2020”, kuras mērķis ir pārvarēt krīzi un sagatavot ES tautsaimniecību nākamajai desmitgadei. Minētās stratēģijas ietvaros ir apstiprināta „Digitālā programma Eiropai”, kas ir viena no septiņām stratēģijas „Eiropa 2020” parauginiciatīvām, kas izvirzītas, lai noteiktu informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT) atvēlamo lomu Eiropas ieceru īstenošanā līdz 2020. gadam. Digitālās programmas Eiropai mērķis ir noteikt virzienu IKT sociālā un ekonomiskā potenciāla maksimizēšanai, it sevišķi internetā, kas ir vitāli svarīga saimnieciskās un sabiedriskās darbības vide. Būtiskākie risināmie jautājumi – radoša satura pieejamība, multi–teritoriāla radoša satura licencēšana, digitālo tiesību vadības sistēmu pilnveidošana, kā arī nelegālas audiovizuālo materiālu lejupielādes izskaušana.

2.1.2. Eiropas Savienības regulējums

Saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 11. pantu „Vārda un informācijas brīvība” ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās un neatkarīgi no valstu robežām. Vienlaicīgi saskaņā ar šī panta 2. punktu ievēro plašsaziņas līdzekļu brīvību un plurālismu.

Audiovizuālo mediju un elektronisko sakaru jomā ES līmenī būtiskākie nozari regulējušie dokumenti:

Sabiedrisko mediju darbības regulējums:

- Līgums par Eiropas Savienības Darbību (OV C 115, 09.05.2008);
- Protokols par sabiedriskās apraides sistēmu dalībvalstīs (OV C 83, 30. 03. 2010. , oficiāli dēvēts par Amsterdamas protokolu). Dokuments nosaka, ka sabiedriskā apraides sistēma ir tieši saistīta ar katras valsts sabiedrības demokrātijas, sociālajām un kultūras vajadzībām un vajadzību saglabāt plašsaziņas līdzekļu plurālismu;
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 10. marta Direktīva 2010/13/ES „Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva” nosaka, ka ES audiovizuālajai videi ir raksturīga tā sauktā „duālā sistēma”, līdzās pastāvot sabiedriskajām un komerciālajām raidstacijām;
- Eiropas Komisijas 2009. gada paziņojums 2009/C 257/01 „Par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu sabiedriskajai apraidei” – nosaka pamatprincipus par sabiedriskās apraides finansēšanas nosacījumiem.

Elektronisko sakaru attīstība un digitālo tehnoloģiju attīstība:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva 2002/21/EK par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva);
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva Nr. 2002/20/EK par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (atļauju izsniegšanas direktīva);
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva Nr. 2002/19/EK par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (piekļuves direktīva);
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 7. marta Direktīva Nr. 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva);
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 12. jūlija Direktīva Nr. 2002/58/EK par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju);
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Regulā (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā.

Mīnēto regulējumu un tajos veiktos grozījumus ievēros, izstrādājot Latvijas Republikas politikas plānošanas dokumentus un normatīvos aktus.

2.2. Latvijas normatīvie akti un politikas plānošanas dokumenti

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes (15.02.1922.) 100. pantu „ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta”. Jebkurā demokrātiskā sabiedrībā vārda brīvība ir viena no pamatvērtībām un, attīstoties tehnoloģijām, arvien vieglāk savu viedokli ir paust plašām sabiedrības masām. Tā kā informāciju ir iespējams iegūt no visdažādākajiem avotiem jebkurā pasaules malā, ir būtiski, lai nacionālā līmenī darbotos neatkarīgs sabiedriskais medijs, kurš apmierinātu sabiedrības vajadzības pēc objektīvas, saturiski kvalitatīvas un visaptverošas informācijas un tās analīzes, vienlaicīgi nodrošinot arī nacionālo vērtību (kultūras, vēstures, latviešu valodas) uzturēšanu.

Sabiedriskie mediji ir būtiski sabiedriskās domas veidotāji. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums nosaka, ka sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir redakcionāli neatkarīgi, finansiāli patstāvīgi un darbojas sabiedrības interesēs (64. pants), kuri:

- nodrošina informāciju, kas nepieciešama, lai katrs sabiedrības loceklis varētu veidot pamatotu un brīvu viedokli;
- programmas veido atbilstoši augstām ētikas un kvalitātes prasībām un atspoguļo sabiedrības uzskatu dažādību. Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās nedrīkst atspoguļot tikai atsevišķu politisko, ideoloģisko, ekonomisko, reliģisko vai citu grupu intereses;
- programmu veidošanā ievēro Latvijas sabiedrības dažādību sociālajā, ekonomiskajā, reģionālajā, izglītības, kultūras un reliģijas ziņā, respektējot cilvēka tiesības un pamatbrīvības, visu cilvēku vienlīdzību likuma priekšā, uzskatu un izteiksmes brīvību, tiesības brīvi saņemt un izplatīt informāciju, nevainīguma prezumpciju, personiskās dzīves, kā arī goda un cieņas neaizskaramību (66. pants).

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu veidotie vai to programmām veidotie audio un audiovizuālie darbi un fonogrammas ar kultūrvēsturisku vērtību ir nacionālā kultūras mantojuma un Latvijas nacionālā arhīva fonda sastāvdaļa, kuru uzrauga, saglabā un izmanto atbilstoši attiecīgajos normatīvajos aktos noteiktajam (68. pants).

Lai nodrošinātu sabiedriskā medija kalpošanu sabiedrības interesēm, jāveido sabiedriskais pasūtījums – pasākumu kopums, lai nodrošinātu sabiedrības tiesības uz informāciju šādās jomās:

- demokrātija un cilvēktiesības;
- izglītība;
- kultūras un vēstures mantojums;
- sabiedrības integrācija;
- latviešu kultūras un valodas attīstība;
- reliģija.

Sabiedriskais pasūtījums arī koncentrējas uz specifiskām sabiedrības grupām, piemēram, bērniem un jauniešiem, minoritātēm, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

2.2.1. Politikas plānošanas dokumenti

Pašreiz elektronisko mediju nozari regulē vairāki politikas plānošanas dokumenti.

Elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības Nacionālā koncepcija 2009.- 2011.gadam (izstrādes stadijā „Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālā stratēģija 2012.- 2017.gadam”)

Pašreiz spēkā ir Elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības Nacionālā koncepcija 2009. –2011. gadam, kuras galvenie uzdevumi – noteikt elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu nozares attīstības galvenos virzienus, kā arī, izmantojot Koncepciju regulārai interaktīvā dialoga veicināšanai starp Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi un nozares pārstāvjiem, kā arī ik gadu izvērtējot Koncepcijas mērķu un uzdevumu izpildi, organizēt nozares attīstības darbu. Koncepcijā iekļauti vairāki uzdevumi, no kuriem daļa jau ir izpildīta, piemēram, pieņemts jauns Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums.

Pašreiz notiek darbs pie jaunās Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2012. –2017. gadam izstrādes, kur paredzēts definēt šo mediju vietu mūsdienu sabiedrības dzīvē, kā arī kontekstu, kurā tiem jāveic savi uzdevumi. Attīstības programmā definēs prioritātes, būtiskākās raidījumu grupas, digitalizācijas un tehnoloģiju loma mediju attīstībā.

Valsts kultūrpolitikas vadlīnijas 2006. – 2015.gadam „Nacionāla valsts” (2006.gads)

Minētās vadlīnijas izvirza divus galvenos uzdevumus, kuru nodrošināšanā būtu jāiesaistās arī sabiedriskajiem medijiem:

- KM sadarbībā ar NEPLP veicināt kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras saturu sabiedriskajos radio un televīzijas kanālos , t. sk. paplašināt Latvijas audiovizuālās jaunrades un audiovizuālā mantojuma (Latvijas filmu mantojums, Latvijas teātra izrāžu ieraksti, latviešu mūzikas ieraksti u. c.) pieejamību.
- Veidojot nacionālo (sabiedrisko) pasūtījumu sabiedriskajām raidorganizācijām, pilnveidot sadarbību un komunikāciju starp NEPLP, sabiedriskajām raidorganizācijām, KM un profesionālās mākslas pakalpojumu sniedzējiem (teātriem, operu u.c.) profesionālās mākslas pieejamības paplašināšanai sabiedriskajā radio un televīzijā.

Latvijas Republikas elektronisko sakaru nozares pamatnostādnes 2011.-2016.gadam (apstiprinātas ar MK 2011.gada 13.aprīļa rīkojumu Nr.151)

Pamatnostādņēs noteiktās politikas mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu elektronisko sakaru pakalpojumu pieejamību visā Latvijas Republikas teritorijā, sekmējot investīcijām labvēlīgas regulējamās vides veidošanu un inovatīvu tehnoloģiju izmantošanu.

Pamatnostādņēs tiek analizēta arī elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraide un līdz ar to saistītās problēmas: tehnoloģiski mūsdienīga un konkurētspējīga sabiedriskā elektroniskā medija trūkums Latvijā neļauj izmantot tās tehnoloģiskās iespējas, kas ir radītas un līdz ar šo pamatnostādņu realizāciju tālāk attīstītas (piemēram, platjoslu tīkla attīstība), sabiedrības izglītošanā un objektīvas un kvalitatīvas informācijas telpas veidošanā, kas ļautu veicināt pilsonisko līdzdarbību un stiprinātu valsts drošību.

Pamatnostādņēs ir definēts uzdevums izveidot jaunu Latvijas sabiedrisko mediju, kas darboties trīs galvenajās tehnoloģiskajās platformās – radio, televīzija un internets –, izstrādājot vienotā sabiedriskā elektroniskā medija koncepciju līdz 2011. gada beigām.

2.2.2. Normatīvie akti

Būtiskākie nozari regulējušie normatīvie akti norādīti zemāk esošajā tabulā:

Normatīvā akta nosaukums	Īss raksturojums
Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums (stājās spēkā 2010.gada 11.augustā)	Likums nosaka Latvijas jurisdikcijā esošo elektronisko plašsaziņas līdzekļu veidošanas, reģistrācijas, darbības un uzraudzības kārtību neatkarīgi no veida, kā publiskai uztveršanai paredzēto informāciju izplata elektroniskajos sakaru tīklos, kā arī sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa tiesisko statusu un uzraudzības kārtību.
Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām (stājās spēkā 2003.gada 1.janvārī)	Likums regulē valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību darbību, ieskaitot minēto sabiedrību pārvaldības kārtību un reorganizācijas kārtību.
Komerclikums (stājās spēkā 2002.gada 1.janvārī)	Likums regulē komercdarbības veikšanu Latvijā un piemērojams valsts kapitālsabiedrību darbībai jautājumos, kurus neregulē likums Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām.
Valsts pārvaldes iekārtas likums (spēkā no 2003.gada 1.marta)	Likums nodrošina demokrātisku, tiesisku, efektīvu, atklātu un sabiedrībai pieejamu valsts pārvaldi, cita starpā regulējot arī publiskas personas komercdarbības veikšanu.
Arhīvu likums (11.02.2010.)	Likuma mērķis ir nodrošināt nacionālā dokumentārā mantojuma veidošanu, uzkrāšanu, izvērtēšanu, saglabāšanu, pieejamību un izmantošanu, īstenojot atbilstošu dokumentu un arhīvu pārvaldību.
Likums par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem (20.12.1990.)	Likums regulē masu informācijas līdzekļu darbību, to dibināšanu, darbības izbeigšanu un organizēšanu, kā arī nosaka žurnālista tiesības un pienākumus.
Reklāmas likums (20.12.1999)	Likums reglamentē reklāmas izgatavošanu un izplatīšanu, nosaka reklāmas izgatavošanā un izplatīšanā iesaistīto personu tiesības, pienākumus un atbildību, paredz aizsargāt personu, kā arī kopumā visas sabiedrības intereses reklāmas jomā un godīgas konkurences veicināšanu.
Autortiesību likums (06.04.2000.)	Likums nosaka, ka autortiesību objekts neatkarīgi no tā izpausmes formas un veida ir arī audiovizuālie darbi.

Normatīvā akta nosaukums	Īss raksturojums
Elektronisko sakaru likums (28.10.2004.)	Likums nosaka lietotāju, elektronisko sakaru komersantu, privāto elektronisko sakaru tīklu īpašnieku un valsts pārvaldes iestāžu kompetenci, tiesības un pienākumus, kas saistīti ar elektronisko sakaru nozares regulēšanu, elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanu, elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, kā arī ierobežoto resursu lietošanu un pārvaldīšanu. Likums attiecas arī uz radio vai televīzijas programmu izplatīšanai nepieciešamajiem elektronisko sakaru tīkliem.
Komercedarbības atbalsta kontroles likums (spēkā no 2003.gada 1.janvāra)	Likums nosaka Latvijas nacionālās kompetences jautājumus komercedarbības atbalsta kontroles jomā, tajā skaitā nosaka pieļaujamās atbalsta mērķus, atbalstāmās izmaksas un maksimāli pieļaujamo atbalsta intensitāti, kā arī komercedarbībai sniegtā atbalsta nacionālās kontroles procedūras.
Konkurences likums (spēkā no 2002. gada 1.janvāra)	Likums regulē tirgus dalībnieku darbību Latvijas Republikā ar mērķi aizsargāt, attīstīt un saglabāt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci.
MK 2010.gada 28.decembra noteikumi Nr.1238 "Noteikumi par valsts nodevu par apraides atļaujas izsniegšanu, retranslācijas atļaujas izsniegšanu un tāda pakalpojumu sniedzēja reģistrāciju, kas sniedz elektronisko plašsaziņas līdzekļu pakalpojumus pēc pieprasījuma"	Noteikumi nosaka valsts nodevas apmēru par apraides atļaujas izsniegšanu, retranslācijas atļaujas izsniegšanu un tāda pakalpojumu sniedzēja reģistrāciju, kas sniedz elektronisko plašsaziņas līdzekļu pakalpojumus pēc pieprasījuma, kā arī maksāšanas kārtību un atvieglojumus.
MK 2008.gada 11.augusta noteikumi Nr.656 „Kārtība, kādā Elektronisko sakaru direkcija pārvalda numerāciju, izveidojot un uzturot numerācijas datubāzi”	Noteikumi nosaka kārtību, kādā Elektronisko sakaru direkcija pārvalda numerāciju, izveidojot un uzturot numerācijas datubāzi.
MK 2008. gada 7.septembra noteikumi Nr. 714 „Kārtība, kādā tiek ieviesta elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraide ciparformātā”	Noteikumi nosaka kārtību, kādā veidā ieviešs elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu veidoto programmu apraidi ciparformātā.

2.3. Latvijas sabiedrisko mediju raksturojums

2.3.1. Iesaistītās institūcijas

Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 64. pantu „sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir Latvijas Radiofona, bijušās Latvijas PSR Valsts televīzijas un radoraidījumu komitejas, Latvijas Republikas Valsts televīzijas un radoraidījumu komitejas, valsts uzņēmumu “Latvijas Radio” un “Latvijas Televīzija”, kā arī valsts bezpeļņas SIA “Latvijas Radio” un valsts bezpeļņas SIA “Latvijas Televīzija” tiesību un saistību pārņēmēji. Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 5. pantu sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu galvenais uzdevums ir sabiedriskā pasūtījuma programmu veidošana un izplatīšana.

Pašreiz sabiedrisko mediju funkcijas pilda VSIA „Latvijas Televīzija” un VSIA „Latvijas Radio”, savu darbību finansējot pamatā no valsts budžeta dotācijas un pašu ieņēmumiem.

Latvijas Radio

VSIA „Latvijas Radio” misija: uzrunāt cilvēkus, lai veicinātu labāku dzīves kvalitāti, nodrošinot objektīvas, operatīvas un daudzveidīgas informācijas pieejamību.

Šobrīd VSIA „Latvijas Radio” veido 4 dažādas programmas, kuru izplatīšana notiek FM diapazonā un internetā: www.latviasradio.lv. Latvijas Radio turpina noturēt 1. vietu raidstaciju konkurencē ar 43% klausītāju⁴, Latvijas Radio kopējā auditorija ir apmēram miljons klausītāju. Šeit darbojas gan Radioteātris, gan arī bērnu vokālais ansamblis „Dzeguzīte”, kuri guvuši augstus sasniegumus un atzinību savā darbības jomā.

VSIA „Latvijas Radio” pieder Latvijā lielākā skaņu failu fonotēka, kurā glabājas ieraksti pat no 1925. gada (ieskaitot pirmo operas ierakstu) – fonoarhīvā uzkrāts ap 500 000 ieskaņojumu vienību. VSIA „Latvijas Radio” ir arī augstākās klases skaņu ierakstu studijas ar plašām ieraksta iespējām sākot no vienkārša demo līdz pat 7. 1 Surround formāta iespējām.

2008. gada beigās VSIA „Latvijas Radio” skāra vispārējā ekonomiskā lejupslīde, kas būtiski izmainīja vairākas darbības jomas. Finansējuma samazinājuma rezultātā par 30% tika samazināts darbinieku skaits, palielinot pašreizējo darbinieku noslodzi. Izmaksu optimizāciju panāca arī veicot efektīvus iepirkumus, nododot atsevišķas funkcijas ārpalpojumu sniedzējiem, veicot struktūras izmaiņas un apvienojot pienākumus, kā arī nodrošinot atsevišķu struktūru pārvietošanu citu uzņēmumu pakļautībā (Latvijas Radio koris – VSIA „Latvijas Koncerti”).

Sekojot mediju tirgus tendencēm, VSIA „Latvijas Radio” daudz lielāku uzmanību pievērš arī jaunajām mediju platformām, vērtējot iespēju paplašināt darbību tajās, kā arī izmantot dažādus jauno mediju rīkus programmu satura papildināšanai, klausītāju lojalitātes palielināšanai un jaunu klausītāju piesaistīšanai.

Ilgā darbības pieredze, sakārtota uzņēmuma struktūra un veiksmīgā struktūrvienību sadarbība ļauj LR nodrošināt piecu radio kanālu pilnvērtīgu darbību:

- **Latvijas Radio 1** ir nacionāla programma latviešu valodā, kurā dzirdamas ziņas, informācija un analīze par Latvijas politisko, sociālo, tautsaimniecības un kultūras dzīvi, raidījumi bērniem, raidlugas, reliģiskie raidījumi, dažāda mūzika un folkloras mantojums. LR1 ir 2. vietā radiostaciju tirgus konkurencē (10 % tirgus daļa⁵).
- **Latvijas Radio 2** ir populārās latviešu mūzikas programma. LR2 ir ne tikai klausītākā radiostacija Latvijas Radio, bet arī populārākā radiostacija Latvijā ar 25 %⁶ lielu tirgus daļu.
- **Latvijas Radio 3** – „Klasika” ir vienīgā klasiskās mūzikas raidstacijā Latvijā. „Klasikā” skan latviešu oriģinālmūzika un latviešu mūziķu ieskaņojumi no Latvijas Radio fonotēkas, kā arī visjaunākie ieraksti Latvijas Radio studijās un Latvijas koncertzālēs. Dalība EBU ļauj „Klasikai” gan saņemt unikālus koncertus un tiešraides, gan arī piedāvāt latviešu mūzikas sniegumu pasaulē.
- **Latvijas Radio 4** – „Doma laukums” ir viens no lielākajiem radio kanāliem Latvijā, kas piedāvā integrācijas programmu krievu un citās Latvijā dzīvojošo tautu mazākumtautību valodās. Programmā skan informācija un analīze par Latvijas politisko, sociālo, tautsaimniecības un kultūras dzīvi, mūziku un jaunatnes lietām. Latvijas Radio 4 ir tirgus līderis starp krieviski raidošām radiostacijām ar 5 %⁷.
- **Radio NABA** – ir nekomerciālās mūzikas radio stacija, kas ir tapusi ar Latvijas Radio (Latvijas radio 5. kanāls) un Latvijas Universitātes atbalstu un ir dzirdama Rīgā un tās apkārtnē 93,1 FM frekvencē. Pasaulē to ir iespējams klausīties internetā - <http://www.radionaba.lv>. Radio NABA programma aptver ļoti plašu mūzikas virzienu spektru, tāpat klausītāju uzmanībai tiek piedāvāti

⁴ TNS Latvia Ziema 2010/2011 dati, TNS Latvia, 2011

⁵ TNS Latvia Pavasaris 2011 dati, TNS Latvia, 2011

⁶ TNS Latvia Pavasaris 2011 dati, TNS Latvia, 2011

⁷ TNS Latvia Pavasaris 2011 dati, TNS Latvia, 2011

aptuveni 40 autorraidījumi par dažādiem mūzikas virzieniem, kā arī citām kultūras nozarēm – mākslu, kino, teātri, literatūru, filozofiju.

VSIA „Latvijas Radio” jau vairākus gadus uztur arī interneta mājas lapu, kurā pieejama visa aktuālākā informācija par katru radiostaciju, nodrošinot iespēju klausīties radio tiešraidī internetā. Ņemot vērā arvien pieaugošo sabiedrības iesaisti sociālajos tīklos, minētajā mājas lapā ir pieejamas saites uz visiem populārākajiem sociālajiem tīkliem (Twitter, Facebook u. tml.). Minētajā mājas lapā ir pieejama informācija par jaunākajām ziņām, katra radiostācijas programmu, frekvencēm un cita klausītāju potenciāli interesējoša informācija.

VSIA „Latvijas Radio” pēdējo trīs gadu finanšu rādītāji

Rādītāja nosaukums	2008.gads	2009.gads	2010.gads⁸
Ieņēmumi	6,653,062	6,007,214	4,967,484
no kuriem valsts budžeta dotācija	4,577,118	4,807,518	3,805,498
Izdevumi	7,454,012	5,177,402	4,841,835

Latvijas Televīzija

VSIA „Latvijas Televīzija” ir valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību. Tās misija ir uzlabot Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitāti, veidot jēgpilnu programmu saturu, kas informē, iesaista, izglīto un iedvesmo.

Latvijas Televīzija (tolaik – Rīgas televīzija studija) savu darbību sāka 1954. gada 6. novembrī TV specifikai pielāgotās telpās Rīgā, L. Nometņu ielā 62. Pirmā pārraide bija Rīgas kinostudijas mākslas filma "Mājup ar uzvaru".

Laika posmā no 1979. gada līdz 1986. gadam uzbūvēta jauna televīzijas ēka Rīgā, Zaķusalas krastmalā 3. Ēkas projekta izstrāde uzsākta 1973. gadā un būvniecības laikā projekts pastāvīgi koriģēts, izmantojot tā laika ekonomikas apstākļos pieejamos materiālus un balstoties uz televīzijas programmu ražošanas tehnoloģiju pagājušā gadsimta 80. gadu vidū.

Jauno televīzijas studiju kompleksu atvēra 1986. gada 6. novembrī. 368 m augstais tornis – augstākais Eiropas Savienībā – nodrošina radio un televīzijas signāla uztveršanas iespējas Latvijas teritorijā.

No 1997. gada Latvijas Televīzijas programmu ražošanā uzsākta pāreja uz ciparu tehnoloģijām. Programmu ražošanas tehnisko bāzi iespēju robežās uztur dara kārtībā un pakāpeniski atjauno, tomēr nepietiekamā finansējuma dēļ tās ekspluatācijas laiks pārsniedz paredzēto amortizācijas laiku, līdz ar to veidojas problēmas ar iekārtu rezerves daļām un remonta materiāliem, kurus rūpniecība vairs neražo. Liela daļa esošās aparatūras joprojām darbojas ar analogo televīzijas signālu, kura vizuālā kvalitāte ir zemāka par mūsdienās pasaulē izmantoto ciparu signālu apstrādes tehnoloģijā sasniegto. Savukārt aizvien plašāka ārvalstu televīzijas programmu pieejamība augstā kvalitātē caur mūsdienu elektronisko sakaru līdzekļiem veicina Latvijas skatītāju pieprasījumu pēc līdzvērtīgas kvalitātes programmām.

2003. gadā definētas divas līdzvērtīgas, koncepcijā dažādas Latvijas Televīzijas programmas: LTV1 un LTV7, kuras šobrīd raida 17,5 stundas diennaktī.

- **LTV1** – plašas auditorijas kanāls, kura prioritātes ir sabiedrības informēšana, izglītošana un nacionālo vērtību popularizēšana. LTV1 centrālā ass ir ziņu un informatīvi dokumentālie raidījumi, kanāla ikdienas darbs ir sabiedriski aktuālu notikumu atspoguļojums, vērienīgu kultūras un izklaides pasākumu tiešraides, nacionālo pašvērtību apliecināšu notikumu atspoguļojums. Nozīmīgu vietu LTV1 velta kultūras un bērnu raidījumiem.
- **LTV7** – specializēts sporta, aktīva dzīvesveida un izklaides kanāls. LTV7 kanāls piedāvā kvalitatīvas sporta translācijas ar Latvijas valsts vienību un vadošo komandu piedalīšanos dažādos

⁸ Par 2010.gadu norādītie finanšu dati nav vēl auditēti.

sporta veidos, kā arī individuālo sporta veidu atspoguļojumu. LTV7 piedāvā izklaidējošus raidījumus jauniešiem, kā arī populārzinātniskas programmas.

VSIA „Latvijas Televīzija” jau vairākus gadus uztur arī interneta mājas lapas, kurās pieejama visa aktuālākā informācija par katru televīzijas kanālu un tā programmu. Mājas lapā www.ltvzinas.lv nodrošina LTV ziņu dienesta veidoto raidījumu interneta tiešraides (raidījumi „Šodien Latvijā un pasaulē”, „Panorāma”, „Atklātā ceturtdiena”, „100. panta preses klubs” un „De Facto”). Pēc tiešraides beigām šos raidījumus saglabā arhīvā, kur tie bezmaksas režīmā skatāmi neierobežotu laiku.

Latvijas Televīzijas 1. kanāla mājas lapā (www.ltv1.lv) iespējams noskatīties arī visas svarīgākās tiešraides, kas atspoguļo valsts svētkus, īpašus kultūras notikumus, labdarības akcijas un Eirovīzijas dziesmu konkursu.

Savukārt Latvijas Televīzijas 7. kanāla mājas lapā (www.ltv7.lv) tiešraidē skatāmas visas svarīgākās sporta translācijas, ko raida LTV7 ēterā.

VSIA „Latvijas Televīzija” pēdējo trīs gadu finanšu rādītāji

Rādītāja nosaukums	2008.gads	2009.gads	2010.gads⁹
Ieņēmumi	15,824,651	12,212,243	10,144,962
no kuriem valsts budžeta dotācija	9,629,489	8,357,102	7,129,687
Izdevumi	15,700,941	12,269,314	9,473,416

2.3.2. Problēmas izklāsts

Mediju tirgū Latvijā šobrīd arvien lielāku ietekmi spēlē komerciālie mediji, kuri cenšas ziņas un to analīzi padarīt populāru, atsevišķos gadījumos – atlasot ziņas ar pēc iespējas lielāku izklaides un skandāla (dzeltenuma, sensācijas) potenciālu, arvien plašāk izmantojot to pasniegšanā izklaides žanru paņēmienus. Tas apmierina auditorijas ziņkāri, bet tam ir visai mazs sakars ar lielākas izpratnes nodrošināšanu par sabiedrībā un valstī notiekošiem procesiem un to iespējamām sekām. Vēl vairāk, skandāls bieži vien ne tikai neatklāj, bet pat traucē uztvert lietas būtību, jo problēmas cēloņu vietā, meklē tikai vainīgos, kas nopietnu problēmu gadījumā parasti ir (ja vispār ir) tikai viens no blakus faktoriem.

Mūsdienās pieejamās informācijas daudzumi nepārtraukti pieaug, tajā skaitā arī procesu daudzveidība un sarežģītība. Vienlaicīgi pieaug arī informatīvās telpas piesārņotība, sarežģījot patiešām svarīgas informācijas atšķiršanas un atlases iespējas. Vienlaicīgi būtiski apgrūtināta ir arī iegūtās informācijas operatīva un kvalificēta analīze, lai sniegtu to profesionāli nesagatavotai auditorijai, pie kuras mūsdienās pieder jebkurš, arī pats izglītotākais cilvēks, jo viņa zināšanu lauks neizbēgami ir daudz šaurāks par tiem politikas, ekonomikas, sociālās dzīves, kultūras, zinātnes nozarēm, kurās notiekošais tieši ietekmē viņa un sabiedrības dzīvi un nākotni.

Šobrīd abi Latvijas sabiedriskie mediji – VSIA „Latvijas Radio” un VSIA „Latvijas Televīzija” ir divas atsevišķas valsts kapitālsabiedrības, kuru galvenais uzdevums saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu ir sabiedriskā pasūtījuma programmu veidošana un izplatīšana. Neskatoties uz to, ka abi uzņēmumi ir maksātspējīgi un pilda ar likumu uzdotos pienākumus, abu sabiedrisko mediju praktiskajā darbībā ir daudz problēmu.

Minētās problēmas iespējams sagrupēt 3 blokos:

- Nepilnīgi apmierinātas „jaunās sabiedrības” vajadzības (informācijas aprites veida maiņa, konkurētspējīga un kvalitatīva satura nodrošināšana, „jaunās žurnālistikas” ienākšana tirgū);
- Novecojusi tehnoloģiskā platforma;
- Nepietiekams finansējums.

⁹ Par 2010.gadu norādītie finanšu dati nav vēl auditēti.

2.3.2.1. Informācijas lietotāju vajadzību un paradumu maiņa

Pēdējo gadu tendences iezīmē informācijas lietotāju vajadzību un paradumu maiņu. Kā būtiskākās jāmin – informācijas aprites veida maiņa, konkurētspējīga un kvalitatīva satura nodrošināšana, „jaunās žurnālistikas” ienākšana tirgū.

Konkurētspējīga un kvalitatīva satura nodrošināšana

Mūsdienu sabiedrība kļūst arvien prasīgāka un vienlaicīgi neiecietīgāka pret mediju saturu. Ņemot vērā, ka pašreiz elektronisko mediju tirgus ir liberalizēts un ir pieejamas arvien jaunas tehnoloģijas, jebkurš indivīds var piekļūt jebkuram starptautiskam medijam un tā sagatavotajai informācijai, tādējādi sniedzot neierobežotas iespējas informācijas iegūšanai. Šādas iespējas vienlaicīgi rada arī draudus, ka indivīds bezgalīgajā informācijas gūzmā nav spējīgs identificēt un atšķirt kvalitatīvu informāciju no nekvalitatīvas.

Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka ne visi sabiedrības indivīdi ir gatavi sekot līdzi straujajai tehnoloģiju attīstībai un paliek uzticīgi tradicionālajiem informācijas iegūšanas veidiem (radio, TV, avīzes). Sabiedrībā pašreiz valda uzskats, ka vecākā paaudze vairāk izmanto tradicionālos medijus, savukārt jaunākā paaudze – dažādos informācijas telpā pieejamos informācijas iegūšanas kanālus (t. sk. sociālos tīklus), kas sniedz iespēju iegūt daudzpusīgu informāciju, tādējādi palielinot arī prasības pret sabiedriskajā medijā pieejamās informācijas formu un saturu. Vienlaicīgi sabiedrībā arī vērojama tendence, ka dzīves laikā katrs indivīds maina paradumus, kas ietekmē arī viņa prasības pret sabiedriskajiem medijiem. Piemēram, VSIA „Latvijas Radio” 2011. gadā veiktajā pētījumā, analizējot radio programmas reitingus pa noteiktām vecuma grupām pēdējos 15 gados, konstatēja, ka katrā vecumā grupā iegūtie procentpunkti paliek gandrīz nemainīgi, kas nozīmē, ka, indivīdam novecojot un pārvietojoties uz nākamo vecuma grupu, joprojām iepriekšējā vecuma grupā paliek gandrīz nemainīgs cilvēku skaits, kas apliecina, ka arvien jauni cilvēki pievienojas klausītāju lokam.

Palielinoties informācijas pieejamībai, arvien aktuālāks kļūst jautājums par sabiedriskā medija saturisko kvalitāti. Pašreiz sabiedriskajos medijos pastāv vairākas problēmas, kas var ietekmēt satura kvalitāti:

- Pašreiz mediju tirgū nepārtraukti ienāk arvien jauni (galvenokārt – starptautiski) spēlētāji un konkurence tajā tikai pieaug. Tāpēc nedaudzie sabiedriskie mediji kļūst it kā „neredzami” un „nedzirdami”;
- Nepietiekamā finansējuma dēļ ir samazinātas algas, kā arī nav pieejami līdzekļi darbinieku motivēšanai, tādējādi paaugstinot risku, ka augsti kvalificēti speciālisti izvēlas neturpināt darbu sabiedriskajā medijā;
- Nav ieviesti satura kvalitātes vērtēšanas kritēriji, kas apgrūtina konkrētu žurnālistu darba novērtēšanu, gan arī kopējā sabiedriskā pasūtījuma saturiskās kvalitātes izvērtējumu;
- Nepietiekama žurnālistu praktisko iemaņu apmācība izglītības iestādēs, tādējādi pieprasot papildus laika un cilvēkresursus jaunā darbinieka apmācībai, kas pie pašreizējā līdž minimumam samazinātā darbinieku skaita ne vienmēr ir iespējams;

Ne vienmēr izdodas saturiski interesantam raidījumam piemeklēt optimālāko atspoguļošanas formu. Ņemot vērā pašreizējās tendences gan pasaulē, gan Latvijā, sabiedrisko mediju loma kļūst aizvien svarīgāka, ņemot vērā tā iespējas nodrošināt neatkarīgu, uzticamu, tieši Latvijas sabiedrībai paredzētu informācijas analīzi. Sabiedriskajam medijam būtu jābūt tam, kurš nodrošina latviešu valodas, nacionālās kultūras un demokrātijas veicināšanu.

Informācijas aprites veida maiņa

Mūsdienu sabiedrībā strauji mainās informācijas aprites veids, kā arī mediju pieeja informācijas nodrošināšanai auditorijai. Pēdējo gadu laikā tehnoloģiju attīstība un cilvēku paradumu maiņa aizvien vairāk ir veicinājusi mediju (TV, radio, interneta) saplūšanas tendences: viens un tas pats medijs klausītājiem ir pieejams vairākās vidēs un dažādos formātos.

Analizējot pašreiz sabiedrisko mediju piedāvātās informācijas pieejamības iespējas, vērojamas šādas tendences:

- Katrs sabiedriskais medijs ir izveidojis atsevišķu interneta mājas lapu, kurā nodrošina informāciju par raidījumu programmu.
- Mājas lapā ir nodrošināta arī tiešraides klausīšanās vai skatīšanās iespēja:
 - VSIA „Latvijas Radio” nodrošina pilnīgu visu radio programmu klausīšanos internetā, turklāt visu radio programmu ietvaros translētie raidījumi pieejami arhīvā (sākot ar 2008. gadu), tādējādi nodrošinot iespēju klausītājam pašam izvēlēties laiku un vietu, kad noklausīties sev interesējošo raidījumu.
 - VSIA „Latvijas Televīzija” mājas lapā tiešraidē iespējams skatīties tikai atsevišķus raidījumus, nenodrošinot iespēju skatīties visu pašreiz ēterā esošo programmu. Turklāt minētā mājas lapa nenodrošina abu televīzijas kanālu ietvaros pārraidīto raidījumu arhīvu (ar atsevišķiem izņēmumiem), tādējādi liedzot iespēju individam pašam izvēlēties laiku un vietu, kad noklausīties vai noskatīties sev interesējošo raidījumu.

Ņemot vērā arvien pieaugošo tendenci sabiedrībai izmantot internetu, lai piekļūtu sev interesējošam medijam un informācijai, sabiedrībai ir jāpiedāvā dažādi risinājumi. Piemēram, arvien vairāk latviešu izbrauc no Latvijas, tomēr ir ieinteresēti sekot līdzi notikumiem Latvijā, labprāt izmantojot internetā pieejamos pakalpojumus.

Izmaiņas žurnālistikā

Mūsdienu tehnoloģijas radījušas un turpina attīstīt visplašākās iespējas visu masu informācijas līdzekļu sasaistei, ko informācijas industrija arī plaši izmanto. Tradicionāli elektroniskie mediji izmanto preses pakalpojumus, kā arī veido savus preses izdevumus stabili kontaktu uzturēšanai ar auditoriju, pēdējos gados nodrošinot arī pieeju tiem internetā. Medijos pieaug tendence vienlaikus darboties gan preses, gan radio un televīzijas, gan interneta sfērā, katrā – atbilstoši tā specifikai, bet vienlaicīgi cits citu atbalstot. Mainoties auditorijas vajadzībām un pieejamo tehnoloģiju iespējām, mainās arī satura veidotāju paradumi.

Līdz ar tehnoloģiju attīstību arvien populārāks kļūst jauns žurnālistikas veids vai pat veidi – interneta žurnālistika un žurnālistika internetā. Tā nenozīmē pieminēto tradicionālo mediju darbošanos interneta vidē, bet gan, no vienas puses, neprofesionālu privātpersonu žurnālistisku darbošanos internetā, veidojot sava veida žurnālistisko folkloru (raksturīgākais veids – emuāri), no otras puses, vispārēju biznesa uzņēmumu, kā arī visdažādāko institūciju un nevalstisko organizāciju interneta izdevumu izveidi.

2.3.2.2. Novecojusi tehnoloģiskā platforma

Mūsdienās vērojama ļoti strauja tehnoloģiju attīstība un sabiedriskajam medijam ir būtiski izmantot jaunāko tehnoloģiju sniegtās priekšrocības un būt nepieciešamam sabiedrībai: ar savu saturu un pārraidīšanas formu tam ir jākalpo sabiedrības interesēm un ērtībām. Situācija VSIA „Latvijas Radio” un VSIA „Latvijas Televīzija” šobrīd liecina par to, ka šie sabiedriskie mediji netiek līdzi jaunāko tehnoloģiju attīstībai un, sastopoties ar pieaugošu konkurenci no komerciālo programmu un televīzijas kanālu puses, tie aizvien vairāk sastopas ar grūtībām saglabāt savu pozīciju tirgū un popularitāti klausītāju un skatītāju vidū. Esošā tehniskā bāze VSIA „Latvijas Radio” un VSIA „Latvijas Televīzija” ir novecojusi un iepriekšējo gadu laikā nav pietiekami atjaunota. Tādējādi ir skaidrs, ka jau tuvāko gadu laikā sabiedriskā medija tehnoloģiskais parks prasīs ievērojamas investīcijas, lai tas spētu nodrošināt šī medija pamatdarbību un piemēroties audio un vizuālo tehnoloģiju attīstības tendencēm Eiropā.

Abu mediju tehniskā pastāvēšana tuvāko 2–3 gadu laikā ir apdraudēta, jo liela daļa pastāvošās radio un televīzijas pamatlīdzekļu bāzes ir nulles vērtībā, pamatlīdzekļi ir nolietoti un esošās bāzes atjaunošana ir dārga un neefektīva. Detalizēta informācija ietverta 2. 3. 2. 3. nodaļā. Vairākas desmitgades VSIA „Latvijas Televīzija” un VSIA „Latvijas Radio”, pildot sabiedrisko pasūtījumu, ir radījuši nenovērtējamas kultūras vērtības, kuras augstu vērtē gan Latvijā, gan ārpus tās robežām, audio un audiovizuālajos krājumos glabājas gan, piemēram, Latvijas radio kora, gan Latvijas teātru radītās vērtības, kuru

saglabāšana ilgtermiņā ir būtiska nacionālās identitātes saglabāšanā, gan arī vēstures notikumu kontekstā. Tomēr kopš neatkarības atgūšanas šo krājumu ilgtermiņa saglabāšanā nav ieguldīti būtiski līdzekļi, un tas ir radījis situāciju, kad, novecojot tehnoloģijām, kuras tiek izmantotas ilgtermiņa glabāšanā (piemēram, magnētisko materiālu fiziska novecošanās) arvien vairāk palielinās risks neatgriezeniski zaudēt esošās kultūras mantojuma vērtības. Kultūras un vēstures vērtības visbiežāk ir analogā formātā un uz nesējiem (magnētiskā lente, vinila plate utt.), kuri vairs nav tehniski vienkārši atskaņojami, izmantojot pieejamajās elektroniskās ierīces, tādējādi tas nav pieejams klausītājiem un skatītājiem. Pašreizējā brīdī vēl nav uzsākta audio un audiovizuālā mantojuma digitalizācija, līdz ar to tuvākajos gados Latvija var neatgriezeniski zaudēt būtiskas kultūras vērtības, riskējot zaudēt daļu no nacionālās identitātes veidojošajiem elementiem.

VSIA „Latvijas Radio” gadījumā pašreizējā brīdī tikai atsevišķos gadījumos izmanto digitālos risinājumus arhivēšanā, piesaistot gan modernākas tehnoloģijas, gan arī papildus cilvēkresursus.

Lai nodrošinātu sekmīgu sabiedrisko mediju darbību nākotnē, ir nepieciešams modernizēt tehnoloģisko platformu, sevišķi televīzijā. Piemēram, nerisīnot jautājumu par jaunu tehnoloģiju ieviešanu sabiedriskās televīzijas programmu ražošanā, radīsies šādas:

- arvien pieaug analogās televīzijas ražošanas aparatūras uzturēšanas izmaksas;
- analogajā tehnoloģijā sagatavotos raidījumus raidīšanai būs jākonvertē ciparu formātā, tādējādi zaudējot signāla kvalitāti;
- uzturot neefektīvu analogās televīzijas ražošanas tehnisko infrastruktūru, nenodrošinās kvalitatīvu un konkurētspējīgu televīzijas programmu sagatavošanu un pārraidīšanu;
- neattīstīsies interaktīvo pakalpojumu un informācijas sabiedrības pakalpojumu līnija;
- saglabājot analogo televīzijas ražošanas tehnoloģiju, jau tagad neiespējami nodrošināt atsevišķu tehnoloģisko mezglu darbību, jo rūpniecība vairs neražo rezerves daļas šai aparatūrai;
- nebūs iespējas piemērot ražošanu jauniem kvalitatīviem programmu pakalpojumiem (mobīlā televīzija, augstas izšķirtspējas televīzija);
- zudīs sabiedrības kultūrvēsturiskais mantojums, kā arī nebūs pieejami digitālie risinājumi, lai arhivētu kultūras mantojumu.

Papildus tehnoloģiju modernizācijas nepieciešamībai būtiskas problēmas rada arī VSIA „Latvijas Radio” un VSIA „Latvijas Televīzija” pieejamā infrastruktūra – novecojušās ēkas un tajā esošās telpas. Minētās ēkas nespēj nodrošināt mūsdienīgus darba apstākļus un to uzturēšanai ir nepieciešami papildus finanšu resursi. Turklāt telpas nav pielāgotas mūsdienās pieejamajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem.

Paralēli šīm problēmām kopumā informācijas sabiedrībā mainās informācijas aprites veids, kā arī mediju pieeja informācijas nodrošināšanai auditorijai, jo, strauji attīstoties jaunām tehnoloģijām – īpaši platjoslas internetam, tradicionālie mediji zaudē auditoriju. Arī šī tendence, izvērtējot jauno tehnoloģiju ieviešanas iespējas, būtu jāņem vērā, jo pašreizējā brīdī tikai daļēji iespējams nodrošināt arvien prasīgākās auditorijas vajadzības.

2.3.2.3. Finansējuma nepietiekamība

Pēdējos gados valstī valdošā ekonomiskā situācija ir ietekmējusi arī sabiedrisko mediju darbību. Samazinoties gan valsts budžeta dotācijai, gan arī reklāmas ieņēmumiem, sabiedriskajiem medijiem nācās pārvērtēt savu darbību, gan optimizējot darbības efektivitāti (tajā skaitā samazinot cilvēkresursus), gan atsakoties no vairākiem raidījumiem, gan arī neinvestējot jaunās tehnoloģijās pietiekamā apjomā. Vienlaikus arvien skaidrāk iezīmējas problēma, ka abu mediju tehniskā pastāvēšana tuvāko 2 – 3 gadu laikā ir apdraudēta, jo liela daļa pastāvošās radio un televīzijas pamatlīdzekļu bāzes ir nulles vērtībā, pamatlīdzekļi ir nolietoti un esošās bāzes atjaunošana ir dārga un neefektīva. Turklāt arī ēkas, kurās atrodas abi sabiedriskie mediji, ir morāli un fiziski novecojušas, pieprasot arvien vairāk investīciju.

Saskaņā ar sabiedrisko mediju datiem uz 2011. gada 1. janvāri pamatlīdzekļi (to iegādes vērtībā), kurus joprojām lieto, bet bilancē atrodami ar 0 LVL vērtību, veido:

- VSIA „Latvijas Radio” - 793 406 LVL;
- VSIA „Latvijas Televīzija” – 4 955 186 LVL.

Piemēram, detalizēti analizējot pamatlīdzekļu fondu VSIA „Latvijas Televīzija” uz 2011.gada 31.janvāri, vērojama šāda situācija:

- bilancē pamatlīdzekļu vērtība 11.8 miljoni latu, no tiem 5 miljoni nulles vērtībā, atlikušie 3.5 miljonu vērtībā (No tiem 1.7 miljoni latu – ēka). VSIA „Latvijas Televīzija” bilancē:
 - Ēkas vērtība - 2 miljoni latu, atlikusī vērtība 1.7 miljoni latu;
 - Datortehnikas vērtība 300 000 latu, atlikusī vērtība 40 000 latu;
 - Tehnoloģisko iekārtu vērtība 8.3 miljoni latu, atlikusī vērtība 1.5 miljoni latu.

Analizējot piešķirtās valsts budžeta dotācijas apmēru laika periodā no 2008. –2010. gadam (skatīt attēlā), tas samazinās, izņemot VSIA „Latvijas Radio” 2009. gadā piešķirto dotāciju, kas gan skaidrojams ar faktu, ka valsts papildus sākotnēji piešķirtajai dotācijai 3 223 083 LVL apmērā piešķīra papildus dotāciju iepriekšējā gada zaudējumu segšanai.

Kaut arī abi sabiedriskie mediji darbojas, šobrīd finansējuma nepietiekamības rezultātā izmaksas ir samazinātas līdz kritiskai robežai, kas ietekmē mediju darbību:

- Tehnoloģijas – veiktās investīcijas jaunu tehnoloģiju iegādē ir nepietiekamas, veicot tikai pašu nepieciešamāko iekārtu iegādi, tādējādi samazinot raidījumu sagatavošanas efektivitāti, kā arī atsevišķos gadījumos iespējamo formas kvalitāti. Arī sagatavoto materiālu arhivēšanas process ir apgrūtināts.
- Personāla atlīdzība – ņemot vērā pēdējo gadu ekonomikas tendences, ir būtiski samazināts gan darbinieku skaits, gan atlīdzība. Tā rezultātā ir kritusies esošo darbinieku motivācija, atsevišķiem darbiniekiem izvēloties pamest esošās darba vietas. Valsts līmenī papildus problēmu rada arī fakts, ka nav izveidota radošo darbinieku atlīdzības sistēma, kas būtu piesaistīta kvalitātes rādītājiem.
- Personāla apmācības – ierobežotā finansējuma dēļ nenotiek darbinieku tālākapmācības. Minētā problēma gan ir skaidrojama ne tikai ar finansējuma trūkumu, bet arī šāda veida apmācību programmu piedāvājuma trūkumu valstī, turklāt pašreizējā brīdī augstākās izglītības iestādes nesagatavo speciālistus, kuriem ir praktiska izpratne par darbu sabiedriskajos medijos.
- Satura nodrošināšana – ierobežotā finansējuma dēļ gan VSIA „Latvijas Radio”, gan VSIA „Latvijas Televīzija” bija jāatsakās no vairākiem raidījumiem, kā arī atsevišķos gadījumos jātaupa uz raidījuma daudzpusīguma vai formas rēķina.
- Fiksētās izmaksas – gan VSIA „Latvijas Radio”, gan VSIA „Latvijas Televīzija” atrašanās vecās ēkās, kas nav piemērotas mūsdienīgam sabiedriskam medijam, prasa būtisku izmaksu daļu novirzīt ēkas uzturēšanai. Minētās izmaksas sadārdzina arī vispārējās tendences tirgū, piemēram, pievienotās vērtības nodokļa, enerģētisko materiālu cenu kāpums u. tml.

2.3.2.4. Problēmas kopsavilkums

Situācija VSIA “Latvijas Radio” un VSIA “Latvijas Televīzija” šobrīd liecina par to, ka sabiedriskie mediji netiek līdzī jaunāko tehnoloģiju attīstībai un, sastopoties ar pieaugošu konkurenci no privāto programmu un televīzijas kanālu puses, tie aizvien vairāk sastopas ar grūtībām saglabāt savu pozīciju tirgū un popularitāti klausītāju vidū. Kā būtiskākās problēmas jāmin:

- Nepilnīgi apmierinātas „jaunās sabiedrības” vajadzības (informācijas lietotāju vajadzību un paradumu maiņa, konkurētspējīga un kvalitatīva satura nodrošināšana, žurnālistikas izmaiņas) –

transformāciju informācijas sabiedrībā raksturo fakts, kad jebkurš indivīds var piekļūt gandrīz jebkuras valsts mediju sagatavotajai informācijai, izmantojot dažādus piekļuves veidus. Indivīds kļūst arvien prasīgāks pret mediju sniegtās informācijas satura kvalitāti. Arvien vairāk cilvēku izvēlas individuāli atlasīt un komentēt notikumus sociālajos tīklos, tādējādi arī zināmā mērā kļūstot par mediju („jaunās žurnālistika”). Minētās tendences ietekmē arī sabiedrības prasības pret sabiedrisko mediju un tā sagatavoto raidījumu formu un kvalitāti.

- Nepietiekams finansējums – pēdējos gados pakāpeniski samazināts sabiedrisko mediju finansējums. Rezultātā radušās vairākas problēmas – nepietiekamas investīcijas tehnoloģijās, cilvēkresursos un to apmācībā, atsevišķos gadījumos radot nepieciešamību taupīt arī uz satura rēķina (pārtraucot atsevišķu raidījumu sagatavošanu vai arī samazinot investīcijas esošu raidījumu formā un daudzpusīgumā). Papildus slogu finansējuma kontekstā rada arī abu sabiedrisko mediju atrašanās vietas – novecojušās ēkas, kuru uzturēšana un pieejamā infrastruktūra negatīvi ietekmē mūsdienīga sabiedriskā medija attīstības iespējas.
- Novecojusi tehnoloģiskā platforma – laikā, kad arvien straujāk pilnveidojas tehnoloģijas un vienlaikus samazinās sabiedriskajam medijam pieejamajā finansējuma apjoms, sabiedriskajiem medijiem (sevišķi VSIA „Latvijas Televīzija” gadījumā) joprojām jāstrādā ar novecojušām tehnoloģijām, un jādarbojas ēkā, kuras atjaunošanai ir nepieciešamas būtiskas investīcijas.

Iepriekšminētās problēmas ir nozīmīgs signāls, lai izvērtētu potenciālās sabiedrisko mediju attīstības iespējas Latvijā un to ilgtermiņa mērķus, lai, atbilstoši definētajai nākotnes vīzijai, varētu fokusēties uz jau šobrīd veicamajiem sagatavošanās darbiem tās īstenošanā.

3. Starptautiskā pieredze sabiedrisko mediju darbībā

Analīzes mērķis ir identificēt starptautisko pieredzi sabiedrisko mediju attīstībā, t. sk. analizējot sabiedrisko mediju attīstības saturiskos, tehnoloģiskos un pārvaldības jautājumus. Starptautiskā pieredze analizēta, izmantojot sekojošus savstarpēji saistītus sabiedriskā medija darbības elementus: saturs, pieejamība, arhivēšana un pārvaldība (t. sk. organizatoriskā struktūra, infrastruktūra un izvietojums, finansēšanas modelis un tehnoloģija).

Sabiedriskā medija darbības elementu analīzē, galvenokārt, izmantota Zviedrijas, Čehijas un Lietuvas pieredze sabiedrisko mediju attīstībā, atsevišķu elementu analīzē izmantojot arī Īrijas, Dānijas, Turcijas un ASV sabiedrisko mediju pieredzi.

3.1. Saturs

Sabiedrisko raidorganizāciju programmu saturs, kā rāda starptautiskā prakse, balstās uz sabiedrisko pasūtījumu, ir nodrošināta vispārēja pieejamība un programmu dažādība, aptverot iespējami plašāku sabiedrības loku. Vienlaikus, sabiedrisko raidorganizāciju programmas ārvalstīs piedāvā raidījumus arī šaurākām mērķauditorijām un iedzīvotāju grupām ar īpašām vajadzībām, piemēram, vādzirdīgo ērtībai vismaz 70 % no Čehijas Televīzijas programmu apjoma ir nodrošinātas ar subtitriem. Atsevišķi raidījumi Čehijas Televīzijā nodrošināti ar surdotulkojumu¹⁰. Lai nodrošinātu sabiedriskā medija neatkarību, Zviedrijas raidorganizāciju programmas ir nekomerciālas un to saturu aizsargā no politiskās, ekonomiskās un cita rakstura ietekmes grupām. Zviedrijas SVT un SVR ir aizliegta reklāmas izvietošana, atļauta ir vienīgi sponsoru piesaiste televīzijas sporta pārraidēm¹¹.

Par būtisku sabiedriskā medija uzdevumu starptautiskajā praksē ir uzskatāma sabiedrības informēšana, veidojot informatīvus un analītiskus raidījumus un pārraides. Zviedrijas sabiedriskās raidorganizācijas nodrošina nepārtrauktu 24 stundu ziņu raidījumu tiešraides. Čehijas Televīzijas ziņu dienests atjauno ziņu materiālus ik stundu visu diennakti, savukārt Čehijas Televīzijas reģionālās studijas ik dienas vismaz 25 minušu apjomā veido savus ziņu un aktuālo notikumu pārraides. Bez sabiedrības informēšanas starptautiskajā praksē būtiska sabiedriskā medija loma ir arī kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā un radīšanā. Kā piemēru var minēt Čehijas Televīziju, kas ir nozīmīgs nacionālo filmu un seriālu ražotājs. Rūpējoties par dažādām skatītāju interesēm, sabiedriskās raidorganizācijas ārvalstīs veido un kā arī iepērk izglītojošos, dokumentālos, izklaides un sporta raidījumus¹².

Sabiedriskā medija uzdevums starptautiskajā praksē ir kvalitatīvu programmu piedāvāšana dažādām iedzīvotāju grupām, neatkarīgi no vecuma, dzimuma, kultūras vai etniskās izcelsmes. Piemēram, Zviedrijas Radio veido raidījumus arī starptautiskajam daudz kultūru kanālam SR International, kura programmā ir raidījumi ir 8 dažādās valodās¹³.

Būtisks sabiedriskā medija uzdevums ir nacionālās identitātes un demokrātijas vērtību stiprināšana. Piemēram, Lietuvas sabiedrisko raidorganizāciju satura veidošanas galvenie uzdevumi ir balstīti uz vispārējo demokrātijas principu nostiprināšanu un nacionālās identitātes saglabāšanu t. sk. tautiešiem ārvalstīs.

Starptautiskajā praksē sabiedrisko mediju satura veidošana ir balstīta uz sabiedrisko pasūtījumu, nodrošinot mediju satura vispārēju pieejamību un programmu dažādību. Sabiedrisko mediju satura veidošanas pamatprincipi ietver kvalitatīvu programmu piedāvāšanu dažādām iedzīvotāju

¹⁰ Czech Television – Broadcasting, Czech Television, 2011, <http://www.ceskatelevize.cz/english/broadcasting> (sk. 27. 05. 2011)

¹¹ FAST FACTS 2011, SVT, 2011, <http://svt.se/content/1/c8/01/27/03/85/Fast%20Facts%202011.pdf> (sk. 07. 06. 2011)

¹² Czech Television – Broadcasting, Czech Television, 2011, <http://www.ceskatelevize.cz/english/broadcasting> (sk. 27. 05. 2011)

¹³ Sveriges Radio, 2011, <http://sverigesradio.se/> (sk. 08. 11. 2011.)

grupām, demokrātijas vērtību un nacionālās identitātes stiprināšanu, kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un radīšanu, kā arī sabiedriskā medija neatkarības nodrošināšanu.

3.2. Pieejamība

Pēdējo gadu laikā sabiedrība aizvien vairāk laika velta mediju sniegtās informācijas patērēšanai. Pretēji bažām, ka jaunie mediji (sociālie tīkli, video izklaides portāli, u. tml.) varētu izkonkurēt tradicionālos medijus (TV, radio un drukāto presi), ir novērojama pretēja parādība – sociālo mediju lietotāji, vadoties no sociālo tīklu draugu un paziņu ieteikumiem, skatās un klausās raidījumus, kurus citkārt tie nebūtu patērējuši.

Pateicoties viedtālruniem un portatīvajiem datoriem, sabiedrība plašsaziņas līdzekļiem tērē pusi savas nomoda dienas. Medijus vairs nepatērē tikai vietā un laikā, kur ir pieejama televīzija vai FM radio uztvērējs, jo jaunās tehnoloģijas ļauj izmantot mediju informāciju lietotājam ērtākā laikā un vietā, tai skaitā tur, kur iepriekš to nedarīja. Rezultātā jaunie mediji nevis samazina, bet palielina mediju patēriņa lietošanas intensitāti. Piemēram, ASV cilvēki šobrīd tērē vidēji par 20 % vairāk laika gan internetam, gan radio un TV, kā tas bija pirms 10 gadiem (2001. gadā 6h 50 min, 2011. gadā 8h 11min).

Mediju patēriņa pieaugumu ASV būtiski ietekmējis ne tikai pieaugošais interneta pieslēgumu skaits mājsaimniecībās (90 % ir pieeja internetam, 2 no 3 gadījumiem WI-FI), bet arī datoru skaits tajās – ASV šogad jau vairāk kā 51 % mājsaimniecību ir vismaz 2 datori (salīdzinājumā ar 2002. gadu, kad vairāk kā 1 dators bija tikai 24 % ASV mājsaimniecību).

Otrs būtiskākais apstākļi mediju lietošanas pieaugumam pēdējo gadu laikā ir viedtālrunu straujā attīstība un izplatība, īpaši iPhone un Android tālrunu popularitātei. ASV viedtālrunu izplatība gada laikā ir divkārtšojusies (pieaugot no 14 % 2010. gadā uz 31 % 2011. gadā). Viedtālruni ne tikai veicina cilvēku pastāvīgu atrašanos mediju telpā, bet arī veicina pastāvīgu sociālo mediju izmantošanu – vairāk kā puse (52 %) ASV iedzīvotāju izmanto kādu no sociālajiem tīkliem, salīdzinājumā ar tikai 24 % pirms 3 gadiem.

Pēdējo gadu laikā ASV ir vērojams interneta radio klausītāju auditorijas pieaugums – vairāk kā 10% viedtālrunu lietotāju savos tālrunos klausās web radio mājās, darbā vai pat automašīnā. Interneta radio auditorija, kas iepriekš bija šaura, pēdējo 5 gadu laikā ir divkārtšojusies (šobrīd vairāk kā 60 miljoni jeb 22 % ASV iedzīvotāju vecumā virs 12 gadiem ir interneta radio klausītāji). Viens klausītājs 2011. gadā interneta radio klausās vidēji 9 stundas un 47 minūtes nedēļā, kas ir gandrīz 3 reizes vairāk, kā vidēji nedēļā šogad viens lietotājs skatās online video (3h 26 min).

Palielinās TV skatīšanās internetā – gan pavadītā laika izteiksmē, gan cilvēku skaita ziņā. Cilvēki aizvien biežāk skatās TV un video saturu internetā. TV satura patēriņš pieaug, bet mainās skatīšanās vieta, laiks un tehniskās ierīces un veids, kā skatās televīziju ražoto saturu.

Plaša starp tradicionālo TV, DVD un video „pēc pieprasījuma” strauji samazinās, jo aizvien vairāk TV ražotie raidījumi ir pieejami lietotājam ērtā laikā un vietā. Lai arī televīzijas raidījumi tiešraidē joprojām apskatīti 78 % no kopējā TV patēriņa ASV, online video skatījumu stundu skaits pieaug katru gadu (trīskāršojies pēdējo 5 gadu laikā).

Sabiedriskā medija pieejamības aspekti analizēti četrās Eiropas Savienības valstīs – Zviedrijā, Čehijā, Lietuvā un Dānijā. Iepriekšminētajās valstīs sabiedriskā medija satura pieejamību nodrošina, izmantojot trīs informācijas nodošanas kanālus:

- Televīzijas programmas.
- Radio programmas.
- Interneta portālu(-us).

Tabulā apkopotas Zviedrijas, Čehijas, Lietuvas un Dānijas sabiedriskās raidorganizācijas (nacionālās televīzijas un radio programmas) un raksturota attiecīgo valstu sabiedriskā medija pieejamība internetā.

Analīzes aspekti	Zviedrija ¹⁴¹⁵	Čehija ¹⁶¹⁷	Lietuva ¹⁸	Dānija ¹⁹
Nacionālas televīzijas programmas	<p>SVT šobrīd raida astoņos kanālos, no kuriem septiņi ir nacionālās apraides:</p> <ul style="list-style-type: none"> SVT 1 – major kanāls; SVT 2 – sabiedriskās misijas kanāls; SVT 24 – ziņu un sporta kanāls; SVT B – bērnu kanāls; Kunskapskanalen – izglītojošs kanāls; SVT World – pasaules kanāls; SVT Play – web kanāls ar 30 dienu arhivēšanu. <p>Zviedrijas televīzijas raida 24 stundas diennaktī. SVT piedāvā arī teleteksta pakalpojumus. Zviedrijas televīzijas SVT programmas ir pieejamas arī mobilajā telefonā www.mobil.svt.se un podkasta televīzijas versijā.</p>	<p>Čehijas Televīzijas nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> CT 1 – major kanāls ar izklaides novirzienu; CT 2 – dokumentālo un izglītojošo raidījumu kanāls; CT 24 – ziņu un dokumentālo raidījumu kanāls; CT 4 Sport – sporta un aktīvās atpūtas kanāls; CT website – internetā pieejamas visas programmas un arhīvs. <p>Visas Čehijas Televīzijas programmas ir pieejamas 24 stundu režīmā. Čehijas Televīzijas piedāvā teleteksta pakalpojumus. Dažas no programmas piedāvā arī iespēja izvēlēties kādu no divām valodu versijām (DUAL).</p>	<p>Lietuvas Televīzijas nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> LTV – galvenais sabiedriskā medija kanāls; LTV 2 – Šauru mērķauditoriju, kultūras un izglītojošo raidījumu kanāls; LTV World – satelītkanāls Sirius 4 (Eiropa; Ziemeļamerika); lrv.lv – internetā pieejams arhīvs. 	<p>Dānijas Televīzijas nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> DR1 – galvenais sabiedriskā medija kanāls; DR2 – ziņu, dokumentālo, vēstures, kultūras un zinātnes raidījumu kanāls; DR K – Kultūra, vēsture, mūzika; DR Ramasjang – Bērnu programmas; DR HD – augstas izšķirtspējas (<i>high-definition, HD</i>) programmas.
Nacionālas radio programmas	<p>Zviedrijas Radio nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> P1 – dokumentālo raidījumu, kultūras un radio teātra kanāls; P2 – Klasiskās, džeza un elektroniskās mūzikas kanāls; P3 – humora, izklaides un dzīves stila kanāls; P4 Stockholm – aktuālā informācija, aktīvā dzīves veida kanāls. <p>SR radio arhīvs ir pieejams arī mobilā telefona http://sverigesradio.se un podkasta MP3 versijā.</p>	<p>Čehijas Radio nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> CR 1 Radiožurnāls – ziņu un dokumentālo raidījumu kanāls; CR 2 Praha – izklaides, sarunu raidījumu un ģimenes kanāls; CR 3 Vltava – kultūras, mākslas un klasiskās mūzikas kanāls; CR 6 – aktuālās informācijas un analītisko raidījumu kanāls; CR Internet – internetā daļa oriģinālprogrammu un arhīvs. Papildus tiek veidotas specifiskas programmas (ziņu, informācijas, klasiskās mūzikas, bērnu, jauniešu, izglītojošās programmas un starptautiskā programma 6 valodās). 	<p>Lietuvas Radio nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> LRT 1 – galvenais sabiedriskā medija kanāls; LRT – Klasika klasiskās mūzikas raidījumu kanāls; LRT – Opus 3 alternatīvās mūzikas un jauniešu raidījumu kanāls; lrv.lt – internetā pieejamas visas programmas un arhīvs. 	<p>Dānijas Radio nacionālās programmas:</p> <ul style="list-style-type: none"> P1 – galvenais sabiedriskā medija kanāls; P2 – klasiskā mūzika un kultūra; P3 – jauniešiem; P4 – vienpadsmit reģionālās stacijas. <p>Ikdienas pārraide sastāv no Radioavisen (ziņas) un Orientering (aktuālu notikumu žurnāls). DR piedāvā arī 17 radiostacijas no <i>Digital Audio Broadcasting</i> un gandrīz 30 kanālus internetā.</p>
Pieejamība internetā	<ul style="list-style-type: none"> Play – web kanāls ar 30 dienu arhivēšanu. Visas radio programmas un īstermiņa arhīvs pieejams internetā. 	<ul style="list-style-type: none"> Visas televīzijas programmas un arhīvs. Daļa no radio oriģinālprogrammām un arhīvs. 	<ul style="list-style-type: none"> LTV un LTV 2 oriģinālprogrammas un televīzijas programmu arhīvs. Visas radio programmas un arhīvs. 	<ul style="list-style-type: none"> Interneta platforma - www.dr.dk, kas piedāvā ikdienas ziņas no Dānijas. Radio programmas internetā.

Sekojojot straujai tehnoloģiju attīstībai un sabiedrības vajadzību izmaiņām, starptautiskajā praksē papildus tradicionālajiem kanāliem – televīzijas un radio programmām – sabiedriskā medija satura

¹⁴ FAST FACTS 2011, SVT, 2011, <http://svt.se/content/1/c8/01/27/03/85/Fast%20Facts%202011.pdf> (sk. 07.06.2011)

¹⁵ Sveriges Radio, 2011, <http://sverigesradio.se/> (sk. 08.11.2011)

¹⁶ Czech Television – Broadcasting, Czech Television, 2011, <http://www.ceskatelevize.cz/english/broadcasting> (sk. 27.05.2011)

¹⁷ English Pages of Czech Radio, Czech Radio, 2011 <http://www.rozhlas.cz/english/portal> (sk. 27.05.2011)

¹⁸ About LRT, Lithuanian National Radio and Television, 2011, <http://lrv.lt/english/> (sk. 14.06.2011)

¹⁹ DR – Danish Broadcasting Corporation – Annual Report, DR, 2008

pieejamība tiek nodrošināta, izmantojot interneta platformas, TV un radio interneta straumēšanu, piedāvājot īstermiņa un ilgtermiņa arhīva pakalpojumus un pakalpojumus „pēc pieprasījuma”.

3.3. Arhivēšana

Ārvalstu sabiedrisko mediju praksē izmantotos arhivēšanas risinājumus pārraidīto materiālu saglabāšanai un pieejamības nodrošināšanai var iedalīt sekojoši:

- Īstermiņa arhīvs – nodrošina pārraidīto materiālu pieejamību noteiktu laika periodu (piemēram, 30 dienas) pēc to izskanēšanas ēterā.
- Ilgtermiņa arhīvs – nodrošina pārraidīto materiālu ilgtermiņa uzglabāšanu un pieejamību sabiedrībai. Pieejamību ilgtermiņa arhīvā uzglabātajiem materiāliem var nodrošināt ar vai bez maksas.

Šādu sabiedriskā medija arhivēšanu izmanto Zviedrijā, kur kanālā SVT Play (web kanāls www.svtplay.se) „on demand” režīmā ir iespēja noskatīties televīzijas oriģinālrādījumus ar 30 dienu operatīvo arhivēšanu. Materiālus no 2009. gada uzglabā un tie ir pieejami ilgtermiņa arhīvā²⁰. Visas Zviedrijas Radio programmas un operatīvais arhīvs pieejams internetā²¹.

Līdzīgu risinājumu izmanto BBC NI (*British Broadcasting Corporation Northern Ireland*), kur tiešsaistes arhīvu materiālus uzglabā 7 dienas. Šāda arhīva izmantošanas politika ir izskaidrojama ar lielu jaunu materiālu ražošanas kapacitāti. Materiāli ilgtermiņa arhīvā pieejami no 1970. gada, kurus var izmantot jebkurš lietotājs, ja tam ir autorizēta pieeja²².

Čehijas Televīzijas programma CT24 ir pilnībā pieejama interneta tiešraidē www.ct24.cz. Savukārt daļa no CT1 un CT2 oriģinālrādījumiem izlases veidā ir pieejami www.czech-tv.cz. Visas šīs programmas arhivē un tās ir pieejamas Video „on demand” režīmā no 2005. gada²³.

Lietuvas Televīzijas oriģinālprogrammas no LTV un LTV 2 ir skatāmas interneta tiešraidē, kā arī tās arhivēs un ir pieejamas interneta mājas lapā www.lrt.lv. Šajā pat mājas lapā Lietuvas Radio programmas ir iespējams gan klausīties tiešraidē, gan noklausīties arhīvā²⁴.

Starptautiskajā praksē ir izplatīta arhivēšanas risinājumu izmantošana sabiedriskā medija radīto un pārraidīto materiālu saglabāšanai un pieejamības nodrošināšanai. Ārvalstu sabiedrisko mediju radītie oriģinālrādījumi un ziņas ir pieejami kā tiešraidē, tā arī noteiktu laika periodu „on demand” režīmā īstermiņa arhīvā, papildus nodrošinot materiālu ilgtermiņa saglabāšanu un pieejamību sabiedriskā medija ilgtermiņa arhīvā.

3.4. Pārvaldība

Organizatoriskā struktūra

Starptautiskajā praksē var izdalīt divus galvenos sabiedrisko raidorganizāciju struktūras modeļus:

- Vienota sabiedriskā medija institūcija ar vienotu vadību.
- Atsevišķas sabiedrisko raidorganizāciju (televīzija, radio) institūcijas ar autonomu vadību.

Vienotas sabiedriskā medija institūcijas modeli izmanto Lietuvā, kur Lietuvas Nacionālo Radio un Televīziju vada ģenerāldirektors, kuram pakļauti ir Televīzijas direktors un Radio direktors, kas vienlaikus, ir arī tā vietnieki. Visas administratīvās struktūrvienības, kā Tehniskais departaments, Finanšu

²⁰ FAST FACTS 2011, SVT, 2011, <http://svt.se/content/1/c8/01/27/03/85/Fast%20Facts%202011.pdf> (sk. 07. 06. 2011)

²¹ Sveriges Radio, 2011, <http://sverigesradio.se/> (sk. 08. 11. 2011.)

²² BBC Northern Ireland, 2011, <http://www.bbc.co.uk/northernireland/> (sk. 27. 05. 2011)

²³ Czech Television – English Pages, Czech Television, 2011, <http://www.ceskatelevize.cz/english/> (sk. 27. 05. 2011)

²⁴ About LRT, Lithuanian National Radio and Television, 2011, <http://lrt.lt/english/> (sk. 14. 06. 2011)

un ekonomikas departaments, tā Administratīvais un personāla departaments, ir pakļauts tieši ģenerāldirektoram. Sabiedrisko attiecību un Juridiskais departaments, kā arī Reklāmas pārdošanas departaments ir pakļauts, gan ģenerāldirektoram, gan abiem tā vietniekiem. No programmu ražošanas viedokļa gan Televīzijai, gan Radio ir kopīgs Sporta raidījumu departaments. Pārējie programmu vadības un ražošanas dienesti, ieskaitot Ziņu dienestus, ir katrai platformai atsevišķi. Interneta departaments ir atsevišķa struktūrvienība, kas pakļauta Televīzijas direktoram.

Zviedrijas un Čehijas sabiedriskās raidorganizācijas (televīzija un radio) darbojas kā atsevišķas institūcijas ar atsevišķu vadību. Zviedrijas sabiedriskā medija interneta portāla vadības struktūra ir pakļauta Televīzijas ģenerāldirektoram.

Analizējot Zviedrijas, Čehijas un Lietuvas praksi sabiedriskā medija pārvaldībā var izdalīt sekojošas sabiedrisko mediju pārvaldības struktūras (personas):

- Padome.
- Valde.
- Ģenerāldirektors.
- Struktūrvienību vadītāji.

Zviedrijas sabiedrisko raidorganizāciju pārraudzību realizē Zviedrijas Raidorganizāciju padome (*Swedish Broadcasting Commission*). Zviedrijas Televīziju vada valde, kurai ir pakļauts ģenerāldirektors un atsevišķu departamentu direktori. Visā Zviedrijas teritorijā ir izvietoti reģionālie biroji, kas darbojas kā SVT struktūrvienības²⁵.

Čehijas Televīzijas un Radio darbību pārrauga attiecīgi Čehijas Televīzijas padome (*Czech Television Council*) un Čehijas Radio padome (*Czech Radio Council*). Čehijas Televīzijas padome – piecpadsmit – un Čehijas Radio padome – deviņu locekļu sastāvā tiek ievēlēta Čehijas parlamentā uz sešiem gadiem. Viena trešdaļa no padomes locekļiem mainās ik pa diviem gadiem. Padomes locekļi tiek izvirzīti pēc reģionālā, politiskā, sociālā un kultūras daudzveidības principa. Čehijas Televīzijas un Čehijas Radio darbu vada Čehijas Televīzijas padomes un Čehijas Radio padomes iecelti ģenerāldirektori, kuru pilnvaru termiņš ir seši gadi. Čehijas Televīzija un Čehijas Radio ir uzņēmumi ar tradicionālo raidorganizāciju struktūru un reģionālajām filiālēm²⁶.

Lietuvas Nacionālā Radio un Televīzijas darbību pārrauga Lietuvas Nacionālā Radio un Televīzijas padome (*LRT*) 13 locekļu sastāvā. Šo padomi izvirza un ievēl Lietuvas Seims. Izvēloties kandidātus ievēlēšanai padomē, ņem vērā zināšanas televīzijas un radio jomā. No ražošanas struktūras viedokļa, visu uzņēmumu vada viens ģenerāldirektors, kuram pakļauti Televīzijas direktors un Radio direktors²⁷.

Infrastruktūra un izvietojums

Starptautiskajā praksē pastāv dažādi sabiedrisko mediju infrastruktūras un izvietojuma modeļi, t. sk. gan modeļi, kas paredz visas sabiedriskā medija infrastruktūras izvietojumu vienotā kompleksā, gan modeļi, kas paredz sabiedriskā medija vai tā struktūru izvietojumu atsevišķos kompleksos.

Zviedrijas televīzija ir izvietota 27 dažādos birojos un struktūrās, kurās šobrīd strādā aptuveni 2100 darbinieki. Līdzīgu izvietojuma modeli izmanto arī Čehijas Televīzijā, kas ir izvietota trīs lielās studijās – Prāgā, Brno un Ostravā, kurās kopumā strādā aptuveni 2500 darbinieki²⁸. Savukārt Čehijas Radio ir izvietots vienpadsmit reģionālās raidstacijās²⁹.

BBC NI (*British Broadcasting Corporation Northern Ireland*) atrodas vienotā kompleksā Belfāstā. Kopējais Medija darbinieku skaits ir 650 darbinieki, no kuriem 70 ir žurnālisti un redaktori. Tehniskais

²⁵ FAST FACTS 2011, SVT, 2011, <http://svt.se/content/1/c8/01/27/03/85/Fast%20Facts%202011.pdf> (sk. 07.06.2011)

²⁶ About Czech Television, Czech Television, 2011, <http://www.ceskatelevize.cz/english/about-czech-television/> (sk. 27.05.2011)

²⁷ About LRT, Lithuanian National Radio and Television, 2011, <http://lrt.lt/english/> (sk. 14.06.2011)

²⁸ About Czech Television, Czech Television, 2011, <http://www.ceskatelevize.cz/english/about-czech-television/> (sk. 27.05.2011)

²⁹ English Pages of Czech Radio, Czech Radio, 2011 <http://www.rozhlas.cz/english/portal> (sk. 27.05.2011)

dienests ir sadalīts 7 nodaļās (TV, IT, PTA, radio, u.c.), kur katrā strādā aptuveni 10 darbinieki. Līdzīgi arī Dānijas *Broadcasting Corporation*, kas ir vecākais un lielākais Dānijas elektronisko mediju uzņēmums, TV un radio stacija ir izbūvēta kā vienots kultūras un mākslas centrs, kas iekļauj arī administratīvās un ražošanas funkcijas³⁰.

Finansēšanas modelis

Apkopojot starptautiskajā praksē izmantotos sabiedriskā medija finansēšanas modeļus, var izdalīt sekojošus sabiedrisko raidorganizāciju finansēšanas avotus:

- Valsts finansējums.
- Licenču maksa par uztvērēja lietošanu.
- Reklāmas ieņēmumi.
- Sponsorēšanas ieņēmumi.
- Citi ieņēmumi.

Zviedrijas, Čehijas un Lietuvas sabiedrisko raidorganizāciju finansējums 2009.gadā³¹ (1 000 000 EUR un procenti pret kopējo budžetu)

Valsts	Organizācija	Valsts finansējums	Licenču maksa	Reklāma	Sponsorēšana	KOPĀ reklāma un sponsorēšana	Citi ieņēmumi	Kopējie ieņēmumi
Zviedrija	SVT	0	369,3	0	1,6	1,6	25,4	396,3
		0%	93,2%	0%	4%	4%	6,4%	100%
	SVR	0	214,0	0	0	0	6,5	220,5
		0%	97,1%	0%	0%	0%	2,9%	100%
Čehija	CT	0	220,9	17,8	11,4	29,2	28,7	278,8
		0%	79,2%	6,4%	4,1%	10,5%	10,3%	100%
	CR	2,5	75,3	1,8	2,7	4,5	2	84,4
		3%	89,3%	2,1%	3,2%	5,3%	2,4%	100%
Lietuva	LRT	12,5	0	4,2	0,6	4,8	2,1	19,4
		64,4%	0%	21,7%	3,1%	24,7%	10,8%	100%

Zviedrijas sabiedriskās raidorganizācijas SVT un SVR finansē, galvenokārt no licenču maksas par uztvērēja lietošanu, kas vienai Zviedrijas mājsaimniecībai izmaksā aptuveni 200 EUR gadā. Papildus finansējumu iegūst no sponsoru piesaistes televīzijas sporta pārraidēm un citiem ieņēmumiem. Zviedrijas sabiedriskajās raidorganizācijās reklāmas izvietošana ir aizliegta.

Čehijas Televīzijas un Radio ienākumus veido gan licenču maksa, ko iekasē no katras valsts mājsaimniecības, gan pašu ieņēmumiem, t. sk. reklāmas ieņēmumiem. Reklāma Čehijas Radio aizņem aptuveni 0,2% no kopējā raidlaika. Papildus ieņēmumus iegūst no sponsorēšanas un citiem ieņēmumu avotiem.

Aptuveni 65% no Lietuvas Nacionālā Radio un Televīzijas budžeta veido valsts finansējums. Atlikušo daļu sastāda Lietuvas Nacionālā Radio un Televīzijas pašu ieņēmumi t. sk. reklāmas izvietošana. Pēdējos divus gadus Lietuvas Nacionālās Televīzijas un Radio izdevumi vidēji par 3 miljoniem pārsniedz ieņēmumus.

Tehnoloģija

Sabiedriskā medija darbības nodrošināšanā izmantotā tehnoloģiskā platforma analizēta trīs valstu sabiedriskajās raidorganizācijās – Īrijas „BBC NI”, Dānijas „DR” un Turcijas „Dogan TV”.

Sabiedriskā medija tehnoloģiskā platforma analizēta no satura ražošanas, arhīva darbības un pieejamības nodrošināšanas aspektiem, identificējot izmantotos tehnoloģiskos risinājumus, to stiprās un vājās puses.

³⁰ BBC Northern Ireland, 2011, <http://www.bbc.co.uk/northernireland/> (sk. 27.05.2011)

³¹ EBU Guides 2001 -2009., EBU, 2010

Analīzes aspekti	Īrija – BBC NI ³²³³	Dānija – DR	Turcija – Dogan TV ³⁴³⁵
Izmantotā tehnoloģiskā platforma	<ul style="list-style-type: none"> Vienota Cinegy Workflow IT TV platforma. Sistēmas platforma balstās uz IT un izmanto IP tīklus. Atvērta API arhitektūra. Platforma ieviesta pēc 2007. gada, kad pieņēma lēmumu reorganizēt BBC NI. Cinegy IT TV platformas arhīvu sistēma BBC NI izmanto jau no 2001. gada. 	<ul style="list-style-type: none"> Vienota Sony Network Production sistēma, kas nodrošina visu ražošanas un apraides procesu salāgotību. Sistēmas platforma balstās uz IT, bet izmanto kombinētus IP/SDI tīklus. Daļēji noslēgta API arhitektūra 	<ul style="list-style-type: none"> Vienota Cinegy IT TV platforma, kas balstās uz Microsoft SQL administrēšanas rīkiem. Sistēmas platforma balstās uz IT un izmanto IP tīklus. Atvērta API arhitektūra. Platformas ieviešana uzsākta 2003.gadā, pabeigta – 2007.gadā.
Satura ražošana	<ul style="list-style-type: none"> IT TV sistēma atbalsta visus BBC TV izmantojamus profesionālos video formātus un kodeksus. Pilnīga sadarbība ar Avid un Apple Final Cut Pro montāžas sistēmu (montāžas sistēma izmantota pirms Cinegy Workflow IT TV ieviešanas). Stingri kontrolēta piekļuve datiem. Augstas izšķirtspējas video materiāls pieejams rediģēšanai tikai redaktoriem un video/montāžas inženieriem. 90% no video montāžas veic paši žurnālisti zemas izšķiršanas spējas materiālā. 	<ul style="list-style-type: none"> Pilnīga sadarbība ar Avid montāžas sistēmām. Ierobežots lietotāju/montētāju skaits. Ar DR Radio un DR TV saistītu multimediju preču ražošana (grāmatas, video DVD, mūzikas CD, rotaļlietas, spēles). 	<ul style="list-style-type: none"> Sistēmai vienlaicīgi aktīvi 580 video montāžas lietotāji. Reģistrēti vairāk kā 1000 lietotāji, kas var vienlaicīgi meklēt, pārlūkot, aprakstīt un rediģēt video un audio datus.
Arhīva darbība	<ul style="list-style-type: none"> Digitālā arhīva sistēma ar praktiski neierobežotu metadatu koku. Cinegy arhīvs pilnībā salāgots ar Avid montāžas sistēmām. Tiešsaistes arhīvu materiālu uzglabāšanas laiks – 7 dienas. Ziņu medija saturu pēc mēneša automātiski pārvieto uz ilgtermiņa arhīvu. 	<ul style="list-style-type: none"> Arhīva sistēma ar praktiski neierobežotu metadatu koku. Ierobežots arhīva apjoms. 	<ul style="list-style-type: none"> Augsta arhīva kapacitāte (dienā sagatavo ~ 320 stundu video materiālus, kopējais arhīva apjoms ~ 80000 stundas). Lenšu bibliotēka rezerves arhīvu glabāšanai. Arhīva sistēma ar praktiski neierobežotu metadatu koku.
Pieejamības nodrošināšana	<ul style="list-style-type: none"> Digitālā virszemes TV apraide. Medija veidoto raidījumu pieejamība internetā – pakalpojumi „pēc pieprasījuma”. Interneta portāls – www.bbc.co.uk/northernireland. 	<ul style="list-style-type: none"> Digitālā virszemes TV apraide. Satura apraide internetā. Ziņu pieejamība internetā 24 stundas diennaktī www.dr.dk/update Interneta portāls – www.dr.dk. 	<ul style="list-style-type: none"> Aptuveni 100 kanālu retranšlācija augstas izšķirtspējas (HD), standarta izšķirtspējas (SD) rezolūcijā. Sinhronizēta Play-out un tiešraides iespēja starp Stambulu un Ankaru. Interneta portāls – www.dyh.com.tr.

Starptautiskajā praksē sabiedrisko raidorganizāciju pārvaldībā izmanto divus atšķirīgus organizatoriskās struktūras modeļus – vienota sabiedriskā medija institūcijas modelis un atsevišķu sabiedrisko raidorganizāciju (televīzijas un radio) institūciju modelis. Līdzīgi arī infrastruktūras un izvietojuma risinājumi paredz divus atšķirīgus modeļus – modeļi, kas paredz vienotu infrastruktūru un visu sabiedriskā medija struktūru izvietojumu vienotā kompleksā, un modeļi, kas paredz sabiedriskā medija vai tā struktūru izvietojumu atsevišķos kompleksos. Sabiedrisko mediju darbībai ārvalstīs, galvenokārt, izmantotie finansēšanas avoti ir licenču maksa, valsts budžeta dotācija un reklāmas ieņēmumi, paredzot dažādas finansēšanas avotu kombinācijas un atšķirīgu avotu procentuālo apjomu kopējā sabiedriskā medija budžetā.

³² BBC Northern Ireland transitions to Cinegy, Broadcast Engineering, 2010, <http://broadcastengineering.com/automation/bbc-northern-ireland-transitions-to-cinegy-20100526/> (sk. 25.05.2011)

³³ Intervija ar Igor Petrov, Cinegy Regional Manager, Russia and CIS, 2011

³⁴ Cinegy Claims World's Largest Tapeless Production System, Cinegy, 2007, <http://78.46.87.20/jml/index.php/en/news-mainmenu-141/news-archive-mainmenu-66/1-dogan-tvholding.html> (sk. 25.05.2011)

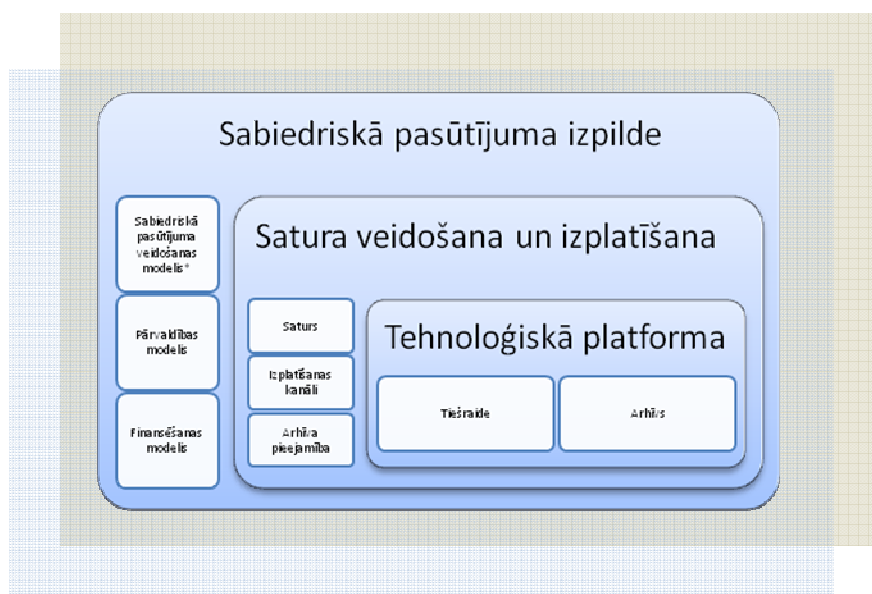
³⁵ Dogan TV in Turkey, Cinegy, 2007, <http://78.46.87.20/jml/index.php/en/references-mainmenu-55/dogan-tv-in-turkey-mainmenu-277.html> (sk. 25.05.2011)

4. Risinājuma varianti

Sabiedriskā medija attīstības risinājuma varianti ir definēti izmantojot vairākus savstarpēji saistītus elementus, kuri veido Latvijas sabiedrisko mediju, proti:

- **Saturs** – sabiedriskā elektroniskā medija saturam ar dažāda veida un formāta raidījumiem ir jānodrošina visiem sabiedrības locekļiem iespēja iegūt objektīvu, nacionālu un kvalitatīvu informāciju par visiem sabiedriski aktuāliem procesiem, sniedzot iespēju sekot to attīstībai un patstāvīgi veidot pamatotu sociāli aktīvu pozīciju, līdzdalībai sabiedrības dzīvē.
- **Pieejamība** – sabiedrisko mediju veidojošs elements, kuram ir jānodrošina satura nodošana informācijas lietotājam pieņemamā veidā (izmantojot pieņemamu kanālu gan tradicionālos – televīziju un radio, gan modernos – sociālos tīklus, mobilos lietojumus u.c.).
- **Arhīvs** – sabiedriskā medija ilgtspējību nodrošinošs elements, kuram ir jānodrošina gan radīto kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana, gan nodošana pieejamībai, ievērojot autortiesības un radošo industriju tirgus prasības.
- **Pārvaldība** – sabiedriskā medija pārvaldības organizatoriskā struktūra, uzraudzības struktūra, juridiskā forma un finansēšanas modelis.

Katram no šiem elementiem, balstoties uz koncepcijas izstrādē iesaistīto ekspertu viedokļiem, ir

definētas vairākas alternatīvas, tādējādi radot kopējās sabiedriskā medija attīstības alternatīvas.

Sabiedriskais medijs šajā koncepcijā ietver gan televīziju, gan radio, gan internetu, kā neatņemamas sabiedriskā medija sastāvdaļas.

Aplūkojot sabiedrisko mediju kā sabiedriskā

pasūtījuma izpildītāju, iepriekšminētās dimensijas var tikt sagrupētas trīs līmeņos:

- **Sabiedriskā pasūtījuma izpilde** kā sabiedriskā medija virszdevums (mērķis), ietverot gan sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modeli (netiek skarts šīs koncepcijas ietvaros), kas ir izveidots atbilstoši esošajai normatīvajai bāzei, pārvaldības modeli, kas ir šīs koncepcijas ietvarā un finansēšanas modeli, kas daļēji ir šīs koncepcijas ietvarā, tomēr primāri ir izveidots atbilstoši esošajai normatīvajai bāzei.
- **Satura veidošana un izplatīšana**, kā sabiedriskā medija virszdevuma izpildes līdzeklis, ietverot gan satura veidošanas (ražošanas) principus un pieejas, kas atbilst aktuālajām žurnālistikas un skatītāju interešu tendencēm, gan izplatīšanas kanālu daudzveidību, gan arhīva pieejamību skatītājiem, klausītājiem, lasītājiem.
- **Tehnoloģiskā platforma**, kā satura veidošanas (ražošanas) un izplatīšanas instrumentu kopums, kas ietver tehnoloģiskos risinājumus tiešraides nodrošināšanai un arhīva pieejamībai. Tehnoloģiskās platformas arhitektūra ir atkarīga no izvēlēta risinājuma varianta, tomēr pamatelementi tajā būs vienoti jebkurā no risinājuma variantiem.

Risinājuma alternatīvas izstrādātas, balstoties uz iepriekš aprakstītajām dimensijām, katrai no tām definējot atbilstošo elementu alternatīvas:

- **Piesardzīgā risinājuma variants** paredz vidējas ietekmes izmaiņas eksistējošajā sabiedriskajā medijā attiecībā uz visiem četriem sabiedriskā medija elementiem, proti, saturu, pieejamību, arhīvu un pārvaldību. Risinājums paredz vienotas sabiedriskā medija kapitālsabiedrības izveidi, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu, bet LTV un LR kā sabiedriskā medija struktūrvienībām saglabājot autonomiju attiecībā uz sabiedriskā medija satura ražošanu un pārraidīšanu. Attiecībā uz sabiedriskā pasūtījuma izpildi risinājums paredz plašas auditorijas pieprasītu raidījumu ražošanu, daļēju ziņu raidījumu ar augsta līmeņa analītisko materiālu nodrošināšanu, kā arī daļēju ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošanu, satura ražošanā daļēji izmantojot sabiedriskā medija resursu, daļēji – neatkarīgus producentus. Satura pārraide tiek nodrošināta ierobežotā laika periodā. Satura izplatīšanai tiek izmantota virszemes un FM apraide, daļēji nodrošinot arī TV un radio interneta straumēšanu. Alternatīvas ietvaros pakalpojumi „pēc pieprasījuma” ir daļēji pieejami īstermiņa un ilgtermiņa arhīvā. Pārvaldības modelis paredz uzraudzības funkcijas saglabāšanu, kuru realizē NEPLP, un konsultatīvās padomes saglabāšanu, kā arī precīzi definētu redakcionālo un satura kvalitātes uzraudzības politiku. Alternatīvas ietvaros sabiedrisko mediju finansē no valsts budžeta dotācijas un pašu ieņēmumiem.
- **Progresīvā risinājuma variants** paredz būtiskas izmaiņas visos četros sabiedriskā medija elementos – saturs, pieejamība, arhīvs un pārvaldība. Risinājuma ietvaros tiek izveidota jauna, vienota sabiedriskā medija kapitālsabiedrība ar vienotu vadību un pārvaldību, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Sabiedriskais medijs nodrošina ziņu raidījumus ar augsta līmeņa analītisko materiālu un pilnīgu ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošanu. Atšķirībā no iepriekš minētās alternatīvas, tiek veikts sabiedriskā pasūtījuma *ex-ante* un *ex-post* novērtējums, ietverot precīzi definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus. Risinājuma ietvaros sabiedriskā medija saturs tiek nodrošināts 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā, daļēji izmantojot sabiedriskā medija resursu, daļēji – neatkarīgus producentus. Satura izplatīšana ir paredzēta, izmantojot virszemes un FM apraidi, pilnā apjomā nodrošinot arī TV un radio interneta straumēšanu un pakalpojumu „pēc pieprasījuma” pieejamību īstermiņa un ilgtermiņa arhīvā. Sabiedriskais medijs izmanto vienotu infrastruktūru, tiek saglabāta sabiedriskā medija uzraudzības funkcija, kuru realizē NEPLP, un konsultatīvā padome. Alternatīva paredz būtiskas izmaiņas esošajā finansēšanas modelī, t. i. pakāpenisku pāreju uz valsts budžeta dotāciju kā galveno sabiedriskā medija finansēšanas avotu.
- **Radikālā risinājuma variants** paredz būtiskas izmaiņas eksistējošajā sabiedriskajā medijā attiecībā uz visiem sabiedriskā medija elementiem. Līdzīgi kā iepriekšējās alternatīvas gadījumā tiek izveidota jauna, vienota sabiedriskā medija kapitālsabiedrība ar vienotu vadību un pārvaldību, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Sabiedriskais medijs nodrošina pilnīgu ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošanu, plašas auditorijas pieprasītu raidījumu ražošanu, ziņu raidījumus ar augsta līmeņa analītisko materiālu nodrošinot ierobežotā apjomā. Būtiskais izmaiņas šī risinājuma ietvaros paredzētas satura veidošanas pieejā, sabiedriskā medija saturu iepērkot no neatkarīgiem producentiem, sabiedriskā medija resursus izmantojot vienīgi ziņu raidījumu sagatavošanā. Tāpat kā iepriekš aprakstītās alternatīvas ietvaros tiek veikts sabiedriskā pasūtījuma *ex-ante* un *ex-post* novērtējums, ietverot precīzi definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus, kā ar tiek saglabāta sabiedriskā medija uzraudzības funkcija, kuru realizē NEPLP, un konsultatīvā padome. Satura izplatīšana paredzēta 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā, izmantojot virszemes un FM apraidi, daļēji nodrošinot TV un radio interneta straumēšanu un daļēju pakalpojumu „pēc pieprasījuma” pieejamību īstermiņa un ilgtermiņa arhīvā. Atšķirībā no iepriekš aprakstītajām alternatīvām sabiedriskā medija satura veidošanas, tiešraides, arhīva pakalpojumu nodrošināšanai tiek izmantota ārpuspakalpojuma sniedzēju infrastruktūra. Finansēšanas modelis paredz pakāpenisku

pāreju uz licenču maksu kā galveno finansēšanas avotu, pakāpeniski atsakoties no reklāmas ieņēmumiem.

Sabiedriskā medija dimensijas un elementi katrā no aprakstītajiem risinājuma variantiem apkopotas tabulā. Izmantotie apzīmējumi: ● - pilnībā izpildās, ○ - daļēji izpildās, vai izpildās ar ierobežojumiem.

Dimensijas un elementi	Piesardzīgais risinājums	Progresīvais risinājums	Radikālais risinājums
Sabiedriskā pasūtījuma izpilde			
Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modelis			
Ziņu raidījumi ar objektīvu augsta līmeņa analītisko materiālu	○	●	○
Plašas auditorijas pieprasījuma nodrošināšana	○	○	○
Nišas produkti (specifiskas sabiedrības grupas, intereses utt.)		○	○
Ģeogrāfisko un reģionālo atšķirību ievērošana	○	●	●
Sabiedriskā pasūtījuma <i>ex-ante</i> un <i>ex-post</i> novērtējums, ietverot definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus		●	●
Sabiedriskā medija pārvaldības modelis			
Neatkarīga sabiedriskā medija uzraudzības padome	●	●	●
Precīzi definēta redakcionālās politikas un satura kvalitātes uzraudzības politika	●	●	●
Konsultatīvā padome	●	●	●
Vienota sabiedriskā medija institūcija ar vienotu vadību		●	●
Vienota sabiedriskā medija institūcija ar autonomu vadību TV un Radio	●		
Sabiedriskā medija finansēšanas modelis			
Licences			●
Valsts budžeta dotācija	○	●	
Pašfinansēšanās (komerc reklāma)	○		
Izglītības sistēma sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai			
Periodiska diskusija par nepieciešamajām izmaiņām augstākās izglītības programmās, kas saistītas ar sabiedriskā pasūtījuma izpildi	●	●	●
Prasības augstākās izglītības programmu izmaiņām, kas saistītas ar sabiedriskā pasūtījuma izpildi		●	●
Sabiedriskais medijs, kā praktiskās apmācības un mūžizglītības bāze		●	
Sabiedriskā pasūtījuma veidošana un izplatīšana			
Satura veidošana			
Precīzi definēta redakcionālā politika un satura standarti	●	●	●
24 stundas diennaktī (ziņu raidījumi)		●	●
Ierobežotu laika periodu (ziņu raidījumi)	●		
Izmantojot tikai sabiedriskā medija resursus	○	○	○ tikai attiecībā uz ziņām
Izmantojot neatkarīgus producentus	○	○	●
Satura izplatīšana			
Virszemes apraide TV	●	●	●
FM apraide Radio	●	●	●
Interneta straumēšana TV un radio	○	●	○
Pakalpojumi pēc pieprasījuma	○	●	○
Arhīvs			
Operatīvais arhīvs	○	●	○
Ilgtermiņa arhīvs	○	●	○
Tehnoloģiskā platforma			
Satura veidošana			
Sabiedriskā medija vienotā infrastruktūra		●	
Atsevišķa infrastruktūra TV un radio	●		
Ārpakalpojumu sniedzēju infrastruktūra			●
Tiešraide			
Sabiedriskā medija vienotā infrastruktūra		●	
Atsevišķa infrastruktūra TV un radio	●		
Ārpakalpojumu sniedzēju infrastruktūra			●
Arhīvs			
Sabiedriskā medija vienotā infrastruktūra		●	
Atsevišķa infrastruktūra TV un radio	●		
Ārpakalpojumu sniedzēju infrastruktūra			●

4.1. Alternatīvo risinājumu variantu apraksts

4.1.1. Piesardzīgā risinājuma variants

Piesardzīgā risinājuma variants paredz vienotas sabiedriskā medija kapitālsabiedrības izveidi, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Risinājuma ietvaros LTV un LR kā sabiedriskā medija struktūrvienības saglabā autonomiju attiecībā uz sabiedriskā medija satura ražošanu un pārraidīšanu, satura veidošanai, pārraidei un arhivēšanai izmantojot atsevišķi infrastruktūru. Sabiedriskais medijs ražo plašas auditorijas pieprasītu saturu, ražošanā daļēji izmantojot sabiedriskā medija resursu, daļēji – neatkarīgus producentus. Pārraide tiek nodrošināta ierobežotā laika periodā, izmantojot virszemes un FM apraidi, kā arī daļēji nodrošinot TV un radio interneta straumēšanu un pakalpojumu „pēc pieprasījuma” pieejamību arhīvā. Alternatīvas ietvaros sabiedrisko mediju finansē no valsts budžeta dotācijās un pašu ieņēmumiem.

Sabiedriskā medija saturu nosaka sabiedriskais pasūtītājs, ko definē, apstiprina un tā izpildi kontrolē atbilstoši Latvijas valsts normatīvajiem aktiem. Sabiedriskais pasūtītājs nosaka gan sabiedriskā medija satura žanrisko sadalījumu, gan arī oriģinālrādītāju apjomu, kas jānodrošina sabiedriskajam medijam.

Sabiedriskā medija saturs veidojams tā, lai sabiedriskais medijs kļūtu informācijas līderis Latvijā un piedāvātu daudzveidīgu programmu saturu, kurā pārstāvētu visas sabiedrības intereses. Satura veidošanā ievērojot šādus pamatprincipus:

- Ir jāsniedz informācija un jāpaaugstina sabiedrības izpratne par notiekošajiem procesiem Latvijā ar precīzām, objektīvām un neatkarīgām ziņām, analītiskajiem un cita veida raidījumiem un pārraidēm, tādējādi veicinot valsts ilgtspējīgu attīstību.
- Ir jāiepazīstina sabiedrība ar notikumiem visā pasaulē, sniedzot informāciju par starptautiskajām tendencēm un attīstību, tuvinot Latviju pasaulei un pasauli Latvijai.
- Ir jāveicina kultūras un reliģisko vērtību izpratne un izglītības nozīmīgums sabiedrībā.
- Ir jāiepazīstina sabiedrība ar Latvijas un citu tautu kultūrām, tradīcijām un viedokļiem ar ziņu, raidījumu un pārraižu palīdzību.
- Ir jāattīsta raidījumi un pārraides un jāveido infrastruktūra, tādējādi rosinot interesi arī bērnu un jauniešu vidū.
- Ir jāveido augsti kvalitatīvs saturs – izaicinošs, oriģināls, novatorisks un saistošs.

Satura kvalitātes nodrošināšanai, izmantos šādus instrumentus:

- *Kopīga redakcionālā ziņu politika*, nodrošinot aktuālu informāciju par notiekošo Latvijā un pasaulē ierobežotu laika periodu noteiktos, ierobežota skaita kanālos.
- *Žurnālistu kopums katram kanālam atsevišķi*, kas var nodrošināt piemērota formāta saturu, katram no tiem – nodrošinot sākotnējo faktu informāciju, ātrākas pieejamības kanālos t. sk. sociālajos tīklos, kuru mērķis ir savlaicīgi informēt. Savukārt, analītisku materiālu nodrošinot kanālos, kuri mērķis ir atspoguļot objektīvu situācijas analīzi un viedokļu līderu viedokļus.
- *Radošie darbinieki*, kas ir apmācīti atbilstoši jaunākajām mediju vides tendencēm un kuri var nodrošināt tāda satura ražošanu, kas atbilst iepriekš aprakstītajiem pamatprincipiem.
- Audio un audiovizuālie produktus, kā arī tekstus veido gan *ar sabiedriskā medija radošajiem resursiem*, gan *iepērk no neatkarīgiem producentiem*.
- *Plašas auditorijas pieprasītu produktu* nodrošināšana, daļēji nodrošinot arī Latvijas *reģionu specifikas* iekļaušanu sabiedriskā medija saturā.
- Precīzi definēta redakcionālā politika un satura standarti.

2) Pieejamība

Satura izplatīšana pilnā apmērā nodrošina, izmantojot virszemes apraidi TV un FM apraidi radio. Sasniedzamais virszemes apraides līmenis – 99 % no Latvijas teritorijas.

- Televīzijas programma:
 - **LTV1** (faktiskā pieejamība³⁶ 99 %) galvenais sabiedriskā medija televīzijas kanāls;
 - **LTV2** (faktiskā pieejamība 99 %) misijas un reģionālais kanāls;
 - **LTV Pasaule** (vēlamā pieejamība³⁷ 99 %) ziņu, komentāru un sporta kanāls.
- Radio programma:
 - **LR1** (faktiskā pieejamība 96,22 %, vēlamā pieejamība 99 %) galvenais sabiedriskā medija radio kanāls;
 - **LR2** (faktiskā pieejamība 95,29 %, vēlamā pieejamība 99 %) Latvijas populārās mūzikas kanāls;
 - **LR3** (faktiskā pieejamība 65,07 %, vēlamā pieejamība 99 %) kanāls – Klasika;
 - **LR4** (faktiskā pieejamība 36,92 %, vēlamā pieejamība 99 %) – integrācijas kanāls.
 - **Radio NABA** (vēlamā pieejamība 99 %) – jauniešu kreatīvā laboratorija.
- Interneta programma:
 - **LSM portāls** – tiešsaistes audiovizuālās programmas (ierobežota skaita programmas) un pakalpojumi „pēc pieprasījuma” (noteiktu tēmu/žanru raidījumi).
 - **Satura ievietošana sociālajos tīklos** – ātrai, koncentrēta satura informācijas publicēšanai un viedokļu apmaiņai ar skatītājiem, klausītājiem un lasītājiem.

Noteiktām programmām, noteiktu tēmu/žanru raidījumiem nodrošinot piekļuvi tiešsaistē (TV un Radio interneta straumēšana). Noteiktu tēmu/žanru raidījumi noteiktu laika periodu ir pieejami arhīvā bez maksas, savukārt, noteikti raidījumi vai pakalpojumiem (piemēram, augstas izšķirtspējas vēsturisko materiālu pieejamība) ir pieejami par maksu (pakalpojumi „pēc pieprasījuma”).

Attiecībā uz pieejamību sabiedriskais medijs nodrošina gan satura diferenciāciju atbilstoši skatītāja/klausītāja profilam (reģistrētiem lietotājiem), gan satura ievietošanu (angļu valodā *embedding*) dažādos sociālajos tīklos.

Pieejamību nodrošina, izmantojot sabiedriskā medija tehnoloģisko infrastruktūru, savukārt, rezerves kopiju saglabāšana notiek, izmantojot sadarbības partneru vai ārpuspakalpojumu sniedzēju tehnoloģiskos resursus (piemēram, izmantojot tā saucamo *mākoņa* tehnoloģiju).

3) Arhīvs

Izveidots operatīvais arhīvs (līdz 30 dienām) un ilgtermiņa arhīvs – neierobežotu laiku, kurā ir pieejami noteiktu tēmu/žanru produkti sabiedriskā medija radītie audio, audio–vizuālie un teksta materiāli bez maksas, savukārt atsevišķiem pakalpojumiem (piemēram, augstas izšķirtspējas vēsturisko materiālu pieejamība) var piekļūt par maksu.

- Operatīvais arhīvs – nodrošina piekļuvi sabiedriskā medija radītajiem materiāliem 30 dienu laikā pēc to izskanēšanas ēterā. Operatīvais arhīvs nodrošina materiālu grupu izveidi pa noteiktām tematiskām kategorijām.
- Ilgtermiņa arhīvs – nodrošina piekļuvi gan no jauna radītajiem materiāliem, gan arī digitalizētajiem vēsturiskajiem materiāliem gan augstas izšķirtspējas, gan standarta izšķirtspējas kvalitātē.

³⁶ Šeit un turpmāk faktiskā teritoriālā pieejamība – virszemes apraide procentos (%) no Latvijas teritorijas

³⁷ Šeit un turpmāk vēlamā teritoriālā pieejamība – vēlamā, sasniezamā virszemes apraide procentos (%) no Latvijas teritorijas

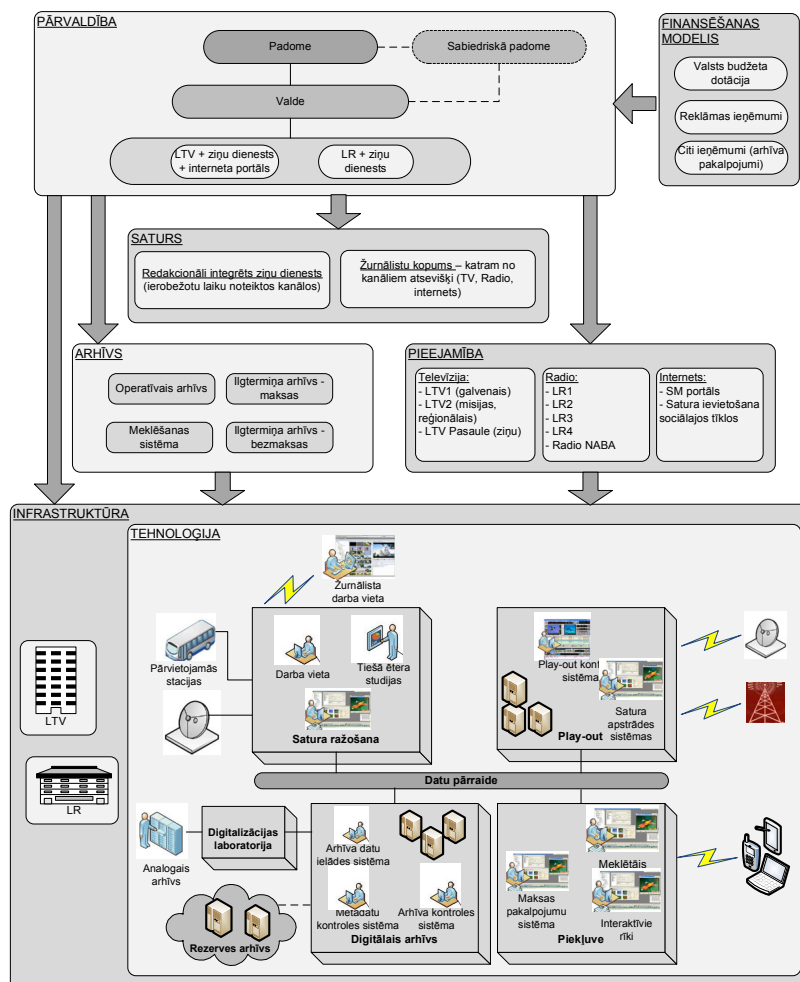
- Plaša un palīdzības rīkiem aprīkota meklēšanas sistēma.

4) Pārvaldība, infrastruktūra un finansēšanas modelis

- Pārvaldību realizē, izveidojot vienotu Latvijas sabiedrisko mediju, kurā iekļauj LTV un LR, kā arī LTV izveidojot jaunu Interneta portāla vadības struktūru.
 - Vienota sabiedriskā medija institūcija ar vienotu vadību, saglabājot LTV (iekļaujot Interneta portāla vadības struktūru) un LR autonomiju attiecībā uz sabiedriskā medija satura ražošanu un pārraidīšanu.
 - Atsevišķu lielo pasākumu translācijas, kā arī arhīva pārvaldība un organizēšana ir sabiedriskā medija pārziņā (to organizē centralizēti).
 - Sabiedriskajam medijam ir šāda organizatoriskā struktūra:
 - **Pārraudzības funkciju nodrošina NEPLP**, kas atbilstoši savai kompetencei pārstāv sabiedrības intereses elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā un saskaņo sabiedrisko pasūtījumu. Padomes locekļu kandidātus, konsultējoties ar biedrībām un nodibinājumiem, kas darbojas plašsaziņas līdzekļu, izglītības, kultūras, zinātnes un cilvēktiesību jomā, izvirza Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija. Padomes locekļiem šis ir pamatdarbs.
 - **Konsultatīvo pārraudzības funkciju nodrošina Sabiedriskā padome**, kas ar padomdevēja tiesībām vērtē sabiedriskā medija saturu un dod ierosinājumus sabiedriskā pasūtījuma veidošanai. Sabiedriskās konsultatīvās padomes sastāvā iekļauj biedrību, nodibinājumu, profesionālo iestāžu un citu organizāciju pārstāvjus, kas darbojas plašsaziņas līdzekļu, izglītības, kultūras, zinātnes un cilvēktiesību jomā.
 - **Valde, dalībnieks un dalībnieku sapulce** – darbojas saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu.
 - **Sabiedriskā medija struktūra** – to nosaka atbilstoši valdes lēmumiem.
- Sabiedriskais medijs darbojas ar atsevišķu satura veidošanas, pieejamības nodrošināšanas un arhīva infrastruktūru LTV un LR, kas ir piemērota moderno tehnoloģiju izmantošanai un var nodrošināt gan tiešraides, gan izglītojošo un izklaides raidījumu uzņemšanu.
- Sabiedriskais medijs pēc iespējas iesaistās periodiskā diskusijā par nepieciešamajām izmaiņām augstākās izglītības programmās, kas sagatavo speciālistus nozarēs, kas saistītas ar mediju, t. sk. sabiedriskā medija darbību.
- Sabiedriskais medijs attīsta savu pētniecisko kapacitāti, kas no sociālā un antropoloģiskā viedokļa pēta un analizē sabiedrības procesus un norises.
- Sabiedriskajam medijam ir izveidota vienota personāla politika attiecībā uz atlasi un attīstību, kā arī izveidota specifiska radošo darbinieku atalgojums sistēma, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus. Sabiedriskajā medijā tiek nodrošināta vienotas atbalsta funkcijas, proti stratēģiskā vadība, finanšu vadība un grāmatvedība.

Sabiedriskā medija finansēšanas modelis – ieņēmumus daļēji nodrošina valsts budžeta dotācija, daļēji sabiedriskā medija reklāmas ieņēmumi un citi pašu ieņēmumi, piemēram, par papildus pakalpojumiem interneta portālā no sabiedriskā medija arhīva.

Piesardzīgā risinājuma variants detalizēti atspoguļots zemāk esošajā attēlā.

3.attēls Piesardzīgā risinājuma varianta kopsavilkums

4.1.2. Progresīvā risinājuma variants

Progresīvā risinājuma varianta ietvaros tiek izveidota jauna, vienota sabiedriskā medija kapitālsabiedrība ar vienotu vadību un infrastruktūru, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Sabiedriskais medijs ražo plašas auditorijas pieprasītu saturu, kā arī ziņu raidījumus ar augsta līmeņa analītisko materiālu. Satura pieejamība tiek nodrošināta 24 stundas diennaktī, 7 dienas nedēļā, daļēji izmantojot sabiedriskā medija resursu, daļēji – neatkarīgus producentus, satura izplatīšanai izmantojot gan tradicionālos televīzijas un radio kanālus, gan interneta iespējas. Alternatīva paredz būtiskas izmaiņas esošajā finansēšanas modelī, t. i. pakāpenisku pāreju uz valsts budžeta dotāciju kā galveno sabiedriskā medija finansēšanas avotu.

1) Saturs

Sabiedriskā medija saturu nosaka sabiedriskais pasūtītājs, ko definē, apstiprina un tā izpildi kontrolē atbilstoši Latvijas valsts normatīvajiem aktiem. Sabiedriskais pasūtītājs nosaka sabiedriskā medija satura žanrisko sadalījumu, oriģinālrādījumu apjomu, kas ir jānodrošina sabiedriskajam medijam.

Sabiedriskā medija saturu veido tā, lai sabiedriskais medijs kļūtu informācijas līderis Latvijā un piedāvātu daudzveidīgu programmu saturu, kurā pārstāvētas visas sabiedrības intereses. Satura veidošanā jāievēro šādi pamatprincipi:

- Ir jāsniedz informācija un jāpaaugstina sabiedrības izpratne par notiekošajiem procesiem Latvijā ar precīzām, objektīvām un neatkarīgām ziņām, analītiskajiem un cita veida raidījumiem un pārraidēm, tādējādi veicinot valsts ilgtspējīgu attīstību.
- Ir jāiepazīstina sabiedrība ar notikumiem visā pasaulē, sniedzot informāciju par starptautiskajām tendencēm un attīstību, tuvinot Latviju pasaulei un pasauli Latvijai.
- Ir jāveicina kultūras un reliģisko vērtību izpratne un izglītības nozīmīgums sabiedrībā.
- Ir jāiepazīstina sabiedrība ar Latvijas un citu tautu kultūrām, tradīcijām un viedokļiem ar ziņu, raidījumu un pārraižu palīdzību.
- Ir jāattīsta raidījumi un pārraides un jāveido infrastruktūra, tādējādi rosinot interesi arī bērnu un jauniešu vidū.
- Ir jāveido iespējami augsti kvalitatīvs saturs, izaicinošs, oriģināls, novatorisks un saistošs.

Satura kvalitātes nodrošināšanai izmantos šādus instrumentus:

- *Integrēts ziņu dienests*, kas nodrošinātu aktuālu informāciju par notiekošo Latvijā un pasaulē 24 stundas diennaktī, kas būtu papildināts ar analītisko komentētāju grupu, kas nodrošinātu objektīvu situācijas analīzi un viedokļu daudzveidību vienlaicīgi ar faktu komunicēšanu publiskā telpā.
- *Žurnālistu kopums*, kas var nodrošināt saturu visiem trīs pieejas kanāliem (televīzijai, radio un internetam), veidojot sinerģijas efektu – nodrošinot sākotnējo faktuālo informāciju, ātrākas pieejamības kanālos t. sk. sociālajos tīklos, kuru mērķis ir savlaicīgi informēt, savukārt, analītisku materiālu nodrošinot kanālos, kuri mērķis ir atspoguļot objektīvu situācijas analīzi un viedokļu līderu viedokļus.
- *Radošie darbinieki*, kas ir apmācīti atbilstoši jaunākajām mediju vides tendencēm un kuri var nodrošināt tāda satura ražošanu, kas atbilst iepriekš aprakstītajiem pamatprincipiem.
- Audio un audiovizuālie produkti, kā arī tekstu veido gan *ar sabiedriskā medija radošajiem resursiem*, gan *iepērk no neatkarīgiem producentiem*.
- *Plašas auditorijas pieprasītu*, kā arī *nišas produktu* (specifisku sabiedrības grupu interesēm atbilstošu produktu) ražošana, nodrošinot arī Latvijas *reģionu specifikas* iekļaušanu sabiedriskā medija saturā.
- Sabiedriskā pasūtījuma *ex-ante* (iepriekšējais / sākotnējais) un *ex-post* (paveiktā) *novērtējums*, ietverot definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus.
- Precīzi definēta redakcionālā politika un satura standarti.

2) Pieejamība

Satura izplatīšanu pilnā apmērā nodrošina, izmantojot virszemes apraidi TV un FM apraidi radio. Sasniedzamais virszemes apraides līmenis – 99 % no Latvijas teritorijas.

- Televīzijas programma:
 - **LTV1** (faktiskā pieejamība³⁸ 99 %) galvenais sabiedriskā medija televīzijas kanāls;
 - **LTV2** (faktiskā pieejamība 99 %) misijas un reģionālais kanāls;
 - **LTV Pasaule** (vēlamā pieejamība³⁹ 99 %) ziņu, komentāru un sporta kanāls.
- Radio programma:

³⁸ Šeit un turpmāk faktiskā teritoriālā pieejamība – virszemes apraide procentos (%) no Latvijas teritorijas

³⁹ Šeit un turpmāk vēlamā teritoriālā pieejamība – vēlamā, sasniežamā virszemes apraide procentos (%) no Latvijas teritorijas

- **LR1** (faktiskā pieejamība 96,22 %, vēlamā pieejamība 99 %) galvenais sabiedriskā medija radio kanāls;
- **LR2** (faktiskā pieejamība 95,29 %, vēlamā pieejamība 99 %) Latvijas populārās mūzikas kanāls;
- **LR3** (faktiskā pieejamība 65,07 %, vēlamā pieejamība 99 %) kanāls – Klasika;
- **LR4** (faktiskā pieejamība 36,92 %, vēlamā pieejamība 99 %) – integrācijas kanāls.
- **Radio NABA** (vēlamā pieejamība 99 %) – jauniešu kreatīvā laboratorija.
- Interneta programma:
 - **LSM portāls** – tiešsaistes audiovizuālās programmas un pakalpojumi „pēc pieprasījuma” (piemēram, arhīvu materiālu apskate, klausīšanās);
 - **Satura ievietošana sociālajos tīklos** – ātrai, koncentrēta satura informācijas publicēšanai un viedokļu apmaiņai ar skatītājiem, klausītājiem un lasītājiem.

Visam sabiedriskā medija radītajam saturam visās programmās nodrošināta piekļuve tiešsaistē (TV un Radio interneta straumēšana), izņemot raidījumus/pārraides, kuru autortiesību līgums paredz ierobežotu lietojumu. Tāpat viss sabiedriskā medija radītais saturs ir pieejams arhīvā neierobežotu laiku (pakalpojumi „pēc pieprasījuma”).

Attiecībā uz pieejamību sabiedriskais medijs nodrošina gan satura diferenciāciju atbilstoši skatītāja/klausītāja profilam (reģistrētiem lietotājiem), gan satura ievietošanu (angļu valodā *embedding*) dažādos sociālajos tīklos.

Pieejamību nodrošina, izmantojot sabiedriskā medija tehnoloģisko infrastruktūru.

3) Arhīvs

Izveidots operatīvais arhīvs (līdz 30 dienām) un ilgtermiņa arhīvs – neierobežotam laikam, kurā ir pieejami visi sabiedriskā medija radītie audio, audio–vizuālie un teksta materiāli bez maksas.

- Operatīvais arhīvs – nodrošina piekļuvi sabiedriskā medija radītajiem materiāliem 30 dienu laikā pēc to izskanēšanas ēterā. Operatīvais arhīvs nodrošina materiālu grupu izveidi pa noteiktām tematiskām kategorijām.
- Ilgtermiņa arhīvs – nodrošina piekļuvi gan no jauna radītajiem materiāliem, gan arī digitalizētajiem vēsturiskajiem materiāliem gan augstas izšķirtspējas, gan standarta izšķirtspējas kvalitātē.
- Plaša un palīdzības rīkiem aprīkota meklēšanas sistēma.

4) Pārvaldība, infrastruktūra un finansēšanas modelis

- Pārvaldību realizē, izveidojot vienotu sabiedriskā medija institūciju ar vienotu vadību, no jauna izveidotajai institūcijai pievienojot Interneta portāla struktūru.
 - Vienota sabiedriskā medija institūcija ar vienotu vadību (LTV, LR un Interneta portāls) Sabiedriskajam medijam ir šāda organizatoriskā struktūra:
 - **Pārraudzības funkciju nodrošina NEPLP**, kas atbilstoši savai kompetencei pārstāv sabiedrības intereses elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā un saskaņo sabiedrisko pasūtījumu. Padomes locekļu kandidātus, konsultējoties ar biedrībām un nodibinājumiem, kas darbojas plašsaziņas līdzekļu, izglītības, kultūras, zinātnes un cilvēktiesību jomā, izvirza Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija. Padomes locekļiem šis ir pamatdarbs.
 - **Konsultatīvo pārraudzības funkciju nodrošina Sabiedriskā padome**, kas ar padomdevēja tiesībām vērtē sabiedriskā medija saturu un dod ierosinājumus sabiedriskā pasūtījuma veidošanai. Sabiedriskās konsultatīvās padomes sastāvā

iekļauj biedrību, nodibinājumu, profesionālo iestāžu un citu organizāciju pārstāvjus, kas darbojas plašsaziņas līdzekļu, izglītības, kultūras, zinātnes un cilvēktiesību jomā.

- **Valde, Dalībnieku sapulce un Dalībnieks** – darbojas saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu.
- **Sabiedriskā medija struktūra** – to nosaka atbilstoši valdes lēmumiem.
- Ņemot vērā sabiedriskā medija fundamentālo lomu demokrātiskas sabiedrības attīstības nodrošināšanā, kuras veiksmīgas pildīšanas būtisks priekšnosacījums ir sabiedriskā medija neatkarība, jāapsver iespēja mainīt sabiedriskā medija juridisko statusu, paredzot tā neatkarību, piemēram, pielīdzinot sabiedriskā medija statusu „neatkarīgo” jeb patstāvīgo iestāžu statusam, kurš analizēts Ministru kabineta 2005.gada 18.maija rīkojumā nr.322 „Konceptija „neatkarīgo” jeb patstāvīgo iestāžu statusa regulēšanai”. Gadījumā, ja detalizētas juridiskās analīzes rezultātā tiktu pieņemts lēmums par sabiedriskā medija juridiskā statusa maiņu, tiktu izstrādāts arī attiecīgs sabiedriskā medija pārvaldības modelis, kurš, visticamāk, atšķirtos no augstāk aprakstītā.
- Sabiedriskais medijs darbojas ar *vienotu satura veidošanas, pieejamības nodrošināšanas un arhīva infrastruktūru*, kas ir piemērota moderno tehnoloģiju izmantošanai un var nodrošināt gan tiešraides, gan izglītojošo un izklaides raidījumu uzņemšanu.
- Sabiedriskais medijs pēc iespējas *iesaistās periodiskā diskusijā un piedalās prasību izstrādē izmaiņām augstākās izglītības programmās*, kas sagatavo speciālistus nozarēs, kas saistītas ar mediju, t. sk. sabiedriskā medija darbību.

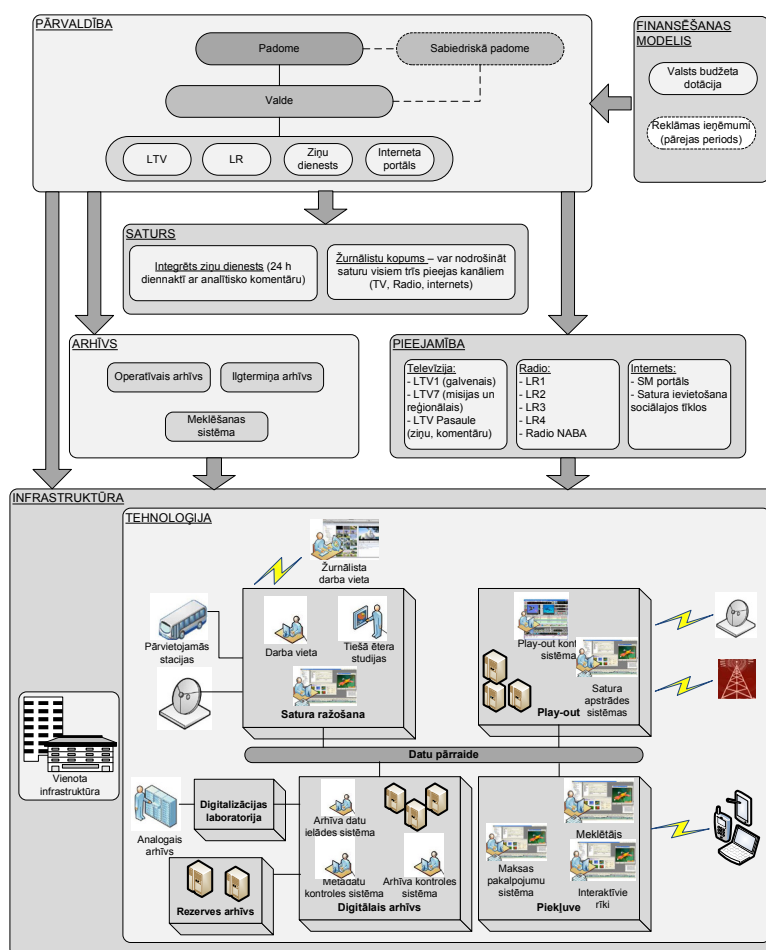
Sabiedriskais medijs kā *praktiskās apmācības un mūžizglītības bāze* – vienotā sabiedriskā medija infrastruktūra kalpo kā prakses iegūšanas infrastruktūra dažādu nozaru studējošajiem – topošajiem mediju darbiniekiem, kā arī kā infrastruktūra mediju darbinieku tālākāpmācības nodrošināšanai.

Atbilstošu speciālistu sagatavošanai darbam sabiedriskā medijā jāoptimizē Latvijas augstākās izglītības iestāžu komunikāciju studiju programmas, nodrošinot žurnālistikas specialitātē sagatavoto jauno profesionāļu praktisku apmācību, piemēram, paredzot atsevišķas apakšnodaļas izveidi, kura specializētos tieši uz televīzijas un radio žurnālistu sagatavošanu. Minētā apakšprogramma ietvertu ne tikai specifiski radio vai televīzijas žurnālistikas prasmju apgūšanu, bet arī tehnisko apmācību (piemēram, sižeta montāža), nodrošinot jauno profesionāļu ātru integrāciju gan sabiedriskajos, gan privātajos medijos. Prakse sabiedriskajos vai privātajos medijos (televīzijā vai radio) būtu kā viens no priekšnoteikumiem konkrētās studiju programmas absolvēšanai. Vienlaicīgi sabiedriskais medijs izstrādā savu darbinieku tālākāpmācības programmu.

- Sabiedriskais medijs pēc iespējas attīsta savu pētniecības kapacitāti, kas no sociālā un antropoloģiskā viedokļa pēta un analizē sabiedrības procesus un norises.
- Sabiedriskajam medijam ir izveidota vienota personāla politika attiecībā uz atlasi un attīstību, kā arī izveidota specifiska radošo darbinieku atalgojuma sistēma, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus.
- Sabiedriskā medija finansēšanas modelis – ieņēmumus, galvenokārt, nodrošina valsts budžeta dotācija, minimāli izdevumu kompensējot ar citiem pašu ieņēmumiem, piemēram, ārvalstu finansējums, sponsorētie raidījumi. Pārejas periodā (līdz 3 gadiem) daļēji ieņēmumus nodrošina sabiedriskā medija reklāmas ieņēmumi.

Risinājuma ietvaros laika periodā līdz 2013. gadam būtu veicama licenzēšanas kā sabiedriskā medija finansēšanas modeļa ieviešanas iespēju izpēte un licenzēšanas modeļa izstrāde, plānojot licenču maksas ieviešanu periodā pēc 2018. gada.

Progresīvā risinājuma variants detalizēti atspoguļots zemāk esošajā attēlā.

2.attēls Progresīvā risinājuma varianta kopsavilkums

4.1.3. Radikālā risinājuma variants

Radikālā risinājuma variants paredz jauna, vienota sabiedriskā medija kapitālsabiedrības izveidi ar vienotu vadību un pārvaldību, iespējams, sabiedriskajam medijam nosakot „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. Sabiedriskais medijs nodrošina plašas auditorijas pieprasīta satura pieejamību, to iepērkot, galvenokārt, no neatkarīgiem producentiem, sabiedriskā medija resursus izmantojot vienīgi ziņu raidījumu sagatavošanā. Sabiedriskā medija satura veidošanas, tiešraides, arhīva pakalpojumu nodrošināšanai tiek izmantota ārpalpojuma sniedzēju infrastruktūra. Finansēšanas modelis paredz pakāpenisku pāreju uz licenču maksu kā galveno finansēšanas avotu, pakāpeniski atsakoties no reklāmas ieņēmumiem.

1) Saturs

Sabiedriskā medija saturu nosaka sabiedriskais pasūtītājs, ko definē, apstiprina un tā izpildi kontrolē atbilstoši Latvijas valsts normatīvajiem aktiem. Sabiedriskais pasūtītājs nosaka sabiedriskā medija satura žanrisko sadalījumu, oriģinālrādījumu apjomu, kas ir jānodrošina sabiedriskajam medijam.

Sabiedriskā medija saturs veidojams tā, lai Sabiedriskais medijs kļūtu informācijas līderis Latvijā un piedāvātu daudzveidīgu programmu saturu, kurā pārstāvētas visas sabiedrības intereses. Satura veidošanā jāievēro šādi pamatprincipi:

- Ir jāsniedz informācija un jāpaaugstina sabiedrības izpratne par notiekošajiem procesiem Latvijā ar precīzām, objektīvām un neatkarīgām ziņām, analītiskajiem un cita veida raidījumiem un pārraidēm, tādējādi veicinot valsts ilgtspējīgu attīstību.

- Ir jāiepazīstina sabiedrība ar notikumiem visā pasaulē, sniedzot informāciju par starptautiskajām tendencēm un attīstību, tuvinot Latviju pasaulei un pasauli Latvijai.
- Ir jāveicina kultūras un reliģisko vērtību izpratne un izglītības nozīmīgums sabiedrībā.
- Ir jāiepazīstina sabiedrība ar Latvijas un citu tautu kultūrām, tradīcijām un viedokļiem ar ziņu, raidījumu un pārraižu palīdzību.
- Ir jāattīsta raidījumi un pārraides un jāveido infrastruktūra, kuri rosina interesi bērnu un jauniešu vidū.
- Ir jāveido iespējami augsti kvalitatīvs saturs, izaicinošs, oriģināls, novatorisks un saistošs.

Satura kvalitātes nodrošināšanai, izmantoti šādi instrumenti:

- *Redakcionāli integrēts ziņu dienests*, kas nodrošinātu aktuālu informāciju par notiekošo Latvijā un pasaulē 24 stundas diennaktī. Reizi stundā portāla ziņu moderators video tiešraidē sniedz jaunāko un aktuālāko ziņu informāciju.
- *Žurnālistu kopums*, kas var nodrošināt piemērota formāta saturu visiem pieejas kanāliem (televīzijai, radio un internetam), nodrošinot sākotnējo faktuālo informāciju, ātrākas pieejamības kanālos t. sk. sociālajos tīklos, kuru mērķis ir savlaicīgi informēt, savukārt, analītisku materiālu nodrošinot kanālos, kuru mērķis ir atspoguļot objektīvu situācijas analīzi un viedokļu līderu viedokļus.
- Audio un audiovizuālie produktus, kā arī tekstus *iepriekšējiem / sākotnējiem producentiem*, izņemot ziņu sagatavošanu, ko nodrošināta ar sabiedriskā medija resursiem.
- *Plašas auditorijas pieprasītu*, kā arī *nišas produktu* (specifisku sabiedrības grupu interesēm atbilstošu produktu) ražošanu, nodrošinot arī Latvijas *reģionu specifiskas* iekļaušanu sabiedriskā medija saturā.
- Sabiedriskā pasūtījuma *ex-ante* (iepriekšējais / sākotnējais) un *ex-post* (paveiktā) *novērtējums*, ietverot definētus sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritērijus.
- Precīzi definēta redakcionālā politika un satura standarti.

2) Pieejamība

Satura izplatīšana pilnā apmērā nodrošina, izmantojot virszemes apraidi TV un FM apraidi radio. Sasniedzamais virszemes apraides līmenis – 99 % no Latvijas teritorijas.

- Televīzijas programma:
 - **LTV1** (faktiskā pieejamība⁴⁰ 99 %) galvenais sabiedriskā medija televīzijas kanāls;
 - **LTV2** (vēlamā pieejamība 99 %) misijas un reģionālais kanāls;
 - **LTV Pasaule** (faktiskā pieejamība 99 %) ziņu, komentāru un sporta kanāls.
- Radio programma:
 - **LR1** (faktiskā pieejamība 96,22 %, vēlamā pieejamība⁴¹ 99 %) galvenais sabiedriskā medija radio kanāls;
 - **LR2** (faktiskā pieejamība 95,29 %, vēlamā pieejamība 99 %) Latvijas populārās mūzikas kanāls;
 - **LR3** (faktiskā pieejamība 65,07 %, vēlamā pieejamība 99 %) kanāls – Klasika;
 - **LR4** (faktiskā pieejamība 36,92 %, vēlamā pieejamība 99 %) – integrācijas kanāls.
 - **Radio NABA** (vēlamā pieejamība 99 %) – jauniešu kreatīvā laboratorija.

⁴⁰ Šeit un turpmāk faktiskā teritoriālā pieejamība – virszemes apraide procentos (%) no Latvijas teritorijas

⁴¹ Šeit un turpmāk vēlamā teritoriālā pieejamība – vēlamā, sasniezamā virszemes apraide procentos (%) no Latvijas teritorijas

- Interneta programma:
 - **LSM portāls** – tiešsaistes audiovizuālās programmas (ierobežota skaita programmas) un pakalpojumi „pēc pieprasījuma” (noteiktu tēmu/žanru raidījumi).
 - **Satura ievietošana sociālajos tīklos** – ātrai koncentrēta satura informācijas publicēšanai un viedokļu apmaiņai ar skatītājiem, klausītājiem un lasītājiem.

Noteiktām programmām, noteiktu tēmu/žanru raidījumiem nodrošina piekļuvi tiešsaistē (TV un Radio interneta straumēšana). Noteiktu tēmu/žanru raidījumi noteiktu laika periodu ir pieejami arhīvā bez maksas, savukārt, noteikti raidījumi vai pakalpojumiem (piemēram, augstas izšķirtspējas vēsturisko materiālu pieejamība) ir pieejami par maksu (pakalpojumi „pēc pieprasījuma”).

Attiecībā uz pieejamību sabiedriskais medijs nodrošina gan satura diferenciāciju atbilstoši skatītāja/klausītāja profilam (reģistrētiem lietotājiem), gan satura ievietošanu (angļu valodā *embedding*) dažādos sociālajos tīklos.

Pieejamību nodrošina, izmantojot sadarbības partneru vai ārpalpojumu sniedzēju tehnoloģiskos resursus, piemēram, izmantojot tā saucamo *mākoņa* tehnoloģiju.

3) Arhīvs

Izveidots operatīvais arhīvs (līdz 30 dienām) un ilgtermiņa arhīvs – neierobežotam laikam, kurā ir pieejami noteiktu tēmu/žanru produkti sabiedriskā medija radītie audio, audio–vizuālie un teksta materiāli bez maksas, savukārt atsevišķiem pakalpojumiem (piemēram, augstas izšķirtspējas vēsturisko materiālu pieejamība) piekļuve paredzēta par maksu.

- Operatīvais arhīvs – nodrošina piekļuvi sabiedriskā medija radītajiem materiāliem 30 dienu laikā pēc to izskanēšanas ēterā. Operatīvais arhīvs nodrošina materiālu grupu izveidi pa noteiktām tematiskām kategorijām.
- Ilgtermiņa arhīvs – nodrošina piekļuvi gan no jauna radītajiem materiāliem, gan arī digitalizētajiem vēsturiskajiem materiāliem ierobežotā apjomā – galvenokārt kultūras vērtību saglabāšanai.
- Plaša un palīdzības rīkiem aprīkota meklēšanas sistēma.

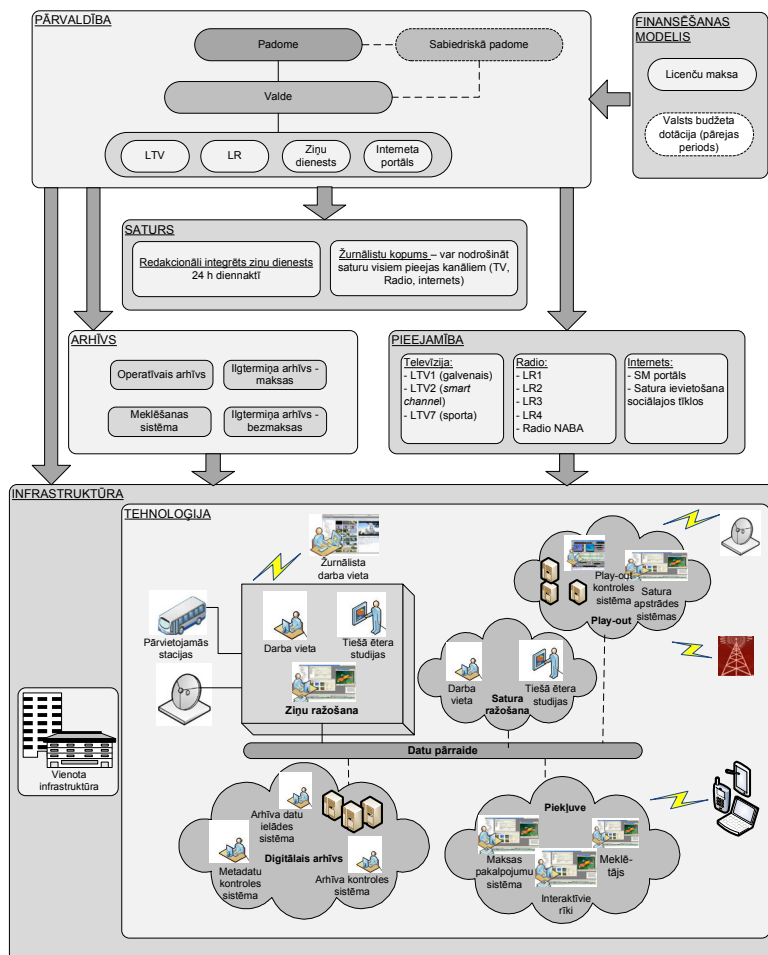
4) Pārvaldība, infrastruktūra un finansēšanas modelis

- Pārvaldība Pārvaldību realizē, izveidojot vienotu sabiedriskā medija institūciju ar vienotu vadību, no jauna izveidotajai institūcijai pievienojot Interneta portāla struktūru.
 - Vienota sabiedriskā medija institūcija ar vienotu vadību (LTV, LR un Interneta portāls).
 - Sabiedriskajam medijam ir šāda organizatoriskā struktūra:
 - **Pārraudzības funkciju nodrošina NEPLP**, kas atbilstoši savai kompetencei pārstāv sabiedrības intereses elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā un saskaņo sabiedrisko pasūtījumu. Padomes locekļu kandidātus, konsultējoties ar biedrībām un nodibinājumiem, kas darbojas plašsaziņas līdzekļu, izglītības, kultūras, zinātnes un cilvēktiesību jomā, izvirza Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisija. Padomes locekļiem šis ir pamatdarbs.
 - **Konsultatīvo pārraudzības funkciju nodrošina Sabiedriskā padome**, kas ar padomdevēja tiesībām vērtē sabiedriskā medija saturu un dod ierosinājumus sabiedriskā pasūtījuma veidošanai. Sabiedriskās konsultatīvās padomes sastāvā iekļauj biedrību, nodibinājumu, profesionālo iestāžu un citu organizāciju pārstāvjus, kas darbojas plašsaziņas līdzekļu, izglītības, kultūras, zinātnes un cilvēktiesību jomā.
 - **Valde, Dalībnieku sapulce un Dalībnieks** – darbojas saskaņā ar spēkā esošo normatīvo regulējumu.

- Sabiedriskais medijs darbojas ar vienotu infrastruktūru, ņemot vērā, ka produktu ražošanu nodrošina galvenokārt kā ārpakalpojumu un piekļuves un arhīva tehnoloģisko infrastruktūru nodrošina kā ārpakalpojumu.
- Sabiedriskais medijs pēc iespējas *iesaistās periodiskā diskusijā un piedalās prasību izstrādē izmaiņām augstākās izglītības programmās*, kas sagatavo speciālistus nozarēs, kas saistītas ar mediju, t. sk. sabiedriskā medija darbību.
- Sabiedriskais medijs pēc iespējas attīsta savu pētniecības kapacitāti, kas no sociālā un antropoloģiskā viedokļa pēta un analizē sabiedrības procesus un norises.
- Sabiedriskajam medijam ir izveidota vienota personāla politika attiecībā uz atlasi un attīstību, ņemot vērā, ka sabiedriskajam medijam ir nepieciešams minimāls skaits radošo darbinieku.

Sabiedriskā medija finansēšanas modelis – ieņēmumus, galvenokārt, nodrošina licenču maksa par uztvērēja lietošanu, ko iekasē no katras valsts mājāsaimniecības, minimāli izdevumus kompensējot ar citiem pašu ieņēmumiem, piemēram, par papildus pakalpojumiem interneta portālā no sabiedriskā medija arhīva. Pārejas periodā (līdz 3 gadiem) daļēji ieņēmumus nodrošina valsts budžeta dotācija.

Radikālā risinājuma variants detalizēti atspoguļots zemāk esošajā attēlā.

4.attēls **Radikālā risinājuma varianta kopsavilkums**

4.2. Piedāvāto risinājumu izvērtējums

4.2.1. Risinājumu stiprās, vājās puses un juridiskie aspekti

Novērtējot katra piedāvātā alternatīvā risinājuma stiprās un vājās puses, tika izvērtēti pieci būtiski jautājumi un to risinājums katrā no alternatīvām:

- Cik viegla varētu būt plānotā pāreja uz digitālu sabiedrisko mediju, ieskaitot dažādu juridisko jautājumu risināšanas paredzamo sarežģītību.
- Paredzētā nākotnes finansējuma sabalansētība.
- Pārvaldības modeļa efektivitāte, t. sk. nepieciešamo speciālistu prasmes.
- Paredzētais mehānisms auditorijas uzticības radīšanā.
- Paredzētais mehānisms dažādu auditorijas vajadzību apmierināšanai.
- Alternatīvas realizācijai nepieciešamais finansējums.

Piesardzīgā risinājuma variants

Risinājuma stiprās puses	Risinājuma vājās puses	Risinājuma būtiskākie juridiskie aspekti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Saglabājot atsevišķu žurnālistu kopumu un satura veidošanas autonomiju katrā kanālā (televīzija, radio, internets), personālam ir lielāka iespēja specializēties attiecīgā kanāla vajadzībām. ▪ Salīdzinoši vienkāršāk un ātrāk realizējams modelis. ▪ Satura veidošanas pamatprincipu ieviešana un piemērošana notiek sabiedriskā medija pārvaldes institūciju līmenī un nav nepieciešams veikt attiecīgus normatīvo aktu grozījumus. ▪ Sabiedriskais medijs pats nodrošina lielāko daļu satura ražošanu, mazinot risku par valsts finansējuma iespējamo izmantošanu ar sabiedriskā pasūtījuma izpildīšanu nesaisītiem audio un audiovizuālajiem darbiem. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Netiek nodrošināta sabiedriskā medija finanšu neatkarība. ▪ Veidojot redakcionāli integrētu ziņu dienestu, katram kanālam (televīzija, radio, internets) paliks savs žurnālistu kopums, pastāv risks, ka maksimāli neizmantos vienota sabiedriskā medija sinerģiju. ▪ Neveidosies vienota infrastruktūra, turklāt infrastruktūras rezerves vienības glabāsies pie ārpalpojuma sniedzējiem vai sadarbības partneriem. ▪ Saglabājot atsevišķus izplatīšanas kanālus, daudzas saimnieciskās funkcijas katrs uzņēmums veiks atsevišķi, patērējot tam vairāk līdzekļu nekā centralizētā variantā. ▪ Būs nepieciešamas būtiskas sākotnējās investīcijas, lai nodrošinātu sabiedrisko mediju ar modernām tehnoloģijām, pie tam Paredzēts, ka daļēji šīs izmaksas varētu segt no dažādiem ārvalstu finanšu instrumentiem. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jāveic VSIA "Latvijas Radio" un VSIA „Latvijas Televīzija” reorganizācija, apvienojot tos, kā arī jālemj par jaunā sabiedriskā medija juridiskā statusa maiņu, nosakot tam „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. ▪ Nosakot jaunajam sabiedriskajam medijam „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu, jāņem vērā ierobežojumus, kuri izriet šāda statusa noteikšanai no konkurences tiesības regulējošajiem Latvijas un ES normatīvajiem aktiem un NEPLP ar likumu noteiktajām funkcijām. ▪ Jāveic grozījumi EPLL, kur konkrētas norādes uz Latvijas Radio un Latvijas Televīziju ir aizstātas ar norādēm uz jauno sabiedrisko mediju. ▪ Saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem kapitālsabiedrību vada un pārstāv valde. Tā kā valdes locekļi pārstāv sabiedrību kopīgi, pilnīgu izplatīšanas kanālu neatkarību vienas kapitālsabiedrības ietvaros nav iespējams nodrošināt ▪ Neveidojot vienotu infrastruktūru un paredzot, ka daudzas saimnieciskās funkcijas katra struktūrvienība veiks atsevišķi, kā arī iegādājoties ārpalpojumu sniedzēju pakalpojumus Jāseko, lai tiktu ievēroti likuma Par valsts

Risinājuma stiprās puses	Risinājuma vājās puses	Risinājuma būtiskākie juridiskie aspekti
		<p>un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu nosacījumi, kuri cita starpā paredz, ka rīcībai ar valsts mantu un finanšu līdzekļiem jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu, ka valsts kapitālsabiedrībām ir aizliegts izmantot pakalpojumus vai darbus par paaugstinātu cenu un manta iegūstama lietošanā par iespējami zemāku cenu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stiprinot sabiedriskā medija lomu un apvienojot vienotā organizācijā LTV un LR, kā arī pievienojot tam interneta portāla vadības struktūru, pastāv risks, ka tiek pārkāptas Latvijas un ES konkurences tiesību normas un konkurence tiek ierobežota vairāk, kā nepieciešams, lai sabiedriskā medija organizācija varētu veikt tai uzticētos pienākumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. ▪ Kaut arī pašreiz spēkā esošie normatīvie akti (piemēram, EPLL 29. pants un Arhīvu likums) paredz iespēju sabiedriskajam medijam veidot operatīvo arhīvu (darbi tiek saglabāti vienu kalendāro mēnesi), spēkā esošie normatīvie akti pietiekami detalizēti nenosaka arhīva pieejamību sabiedrībai. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, paredzot sabiedriskā medija pienākumu veidot operatīvo arhīvu un nosakot kārtību, kādi audio un audiovizuālie materiāli iekļaujami arhīvā, kādā veidā un cik lielā mērā arhīvs padarāms pieejams sabiedrībai, par vai bez maksas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei. ▪ Attiecībā uz ilgtermiņa arhīva veidošanu spēkā esošie normatīvie akti (EPLL 68.pants) paredz pienākumu sabiedriskajam medijam ilgtermiņā glabāt tikai darbus ar kultūrvēsturisku vērtību. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, paredzot sabiedrisko mediju pienākumu veidot ilgtermiņa arhīvu un nosakot to, kādi audio un audiovizuāli materiāli tiek saglabāti, kā arī kārtību, kādā veidā un cik lielā mērā arhīvs padarāms pieejams sabiedrībai.

Risinājuma stiprās puses	Risinājuma vājās puses	Risinājuma būtiskākie juridiskie aspekti
		<p>par vai bez maksas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nosakot maksu par arhīva izmantošanu, jāņem vērā, ka arhīva saturs būs audio un audiovizuālie darbi, kuru izveidošanu ir finansējusi valsts. Sekojoši, maksa par arhīva izmantošanu nevar tikt noteikta peļņas gūšanas nolūkā un, ja maksa pārsniedz izmaksas, tad ieņēmumus ieteicams novirzīt turpmākai sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanai. ▪ Pašreiz spēkā esošie normatīvie akti neparedz sabiedriskajam medijam pienākumu nodrošināt tiešraides audiovizuālās programmas. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, nosakot sabiedriskā medija pienākumu nodrošināt tiešraides audiovizuālās programmas, nosakot kādas audio un audiovizuālās programmas tiek pārraidītas, kā arī kārtību, kādā veidā tās tiek pārraidītas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei. ▪ Ieviešot operatīvo un ilgtermiņa arhīvu, kā arī nodrošinot tiešraides audiovizuālās programmas, ir jāņem vērā ierobežojumi, kuri saistīti ar autortiesību un blakustiesību objektu izmantošanu un reproducēšanu.

Progresīvā risinājuma variants

Risinājuma stiprās puses	Risinājuma vājās puses	Risinājuma būtiskākie juridiskie aspekti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tiks izveidots vienots ziņu dienests, kurš nodrošinās saturu visiem 3 pieejas kanāliem, tādējādi optimizējot ziņu dienesta izmaksas un saturisko kvalitāti. ▪ Veidojot vienotu un modernu tehnoloģisko infrastruktūru, tiks nodrošināta efektīvāka resursu izmantošana, kas atbilst arī likuma Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu nosacījumiem. ▪ Sabiedriskais medijs pēc iespējas nodrošinās ciešu sadarbību ar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Būs nepieciešamas būtiskas sākotnējās investīcijas, lai nodrošinātu vienoto sabiedrisko mediju ar modernām tehnoloģijām. Paredzēts, ka daļēji šīs izmaksas varētu segt no dažādiem ārvalstu finanšu instrumentiem. ▪ Nepieciešama esošo darbinieku apmācība, lai nodrošinātu to spēju darboties dažādos mediju veidos vienlaicīgi, sevišķu uzsvāru liekot uz personāla 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jāveic VSIA "Latvijas Radio" un VSIA „Latvijas Televīzija” reorganizācija, apvienojot tos, kā arī jālemj par jaunā sabiedriskā medija juridiskā statusa maiņu, nosakot tam „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. ▪ Jāveic grozījumi EPLL, kur konkrētas norādes uz Latvijas Radio un Latvijas Televīziju ir aizstātas ar norādēm uz jauno sabiedrisko mediju. ▪ Nosakot jaunajam sabiedriskajam medijam „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu,

<p>augstskolām, veicinot to sagatavotību darbam sabiedriskajā medijā, nodrošinot piekļuvi infrastruktūrai.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nodrošinot vienotu stratēģisko programmu plānošanu, kā arī pieeju operatīvajai plānošanai, tiks izslēgta nevajadzīga dublēšanās starp dažādiem pieejas kanāliem. ▪ Satura veidošanas pamatprincipu ieviešana un piemērošana notiks sabiedriskā medija pārvaldes institūciju līmenī, izņemot sabiedriskā pasūtījuma <i>ex-ante</i> un <i>ex-post</i> izvērtēšanu un kvalitātes kritēriju noteikšanu, kura tiek paredzēta normatīvajos aktos, veicot attiecīgus grozījumus EPLL. ▪ Tiks uzlabota sabiedriskā medija finanšu neatkarība. 	<p>tehnisko prasmju uzlabošanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Minētajā alternatīvā potenciālas problēmas var radīt vienotā sabiedriskā medija atrašanās vieta, jo neviena no ēkām nav īsti piemērota abu mediju vajadzībām jau šobrīd, līdz ar to būtu nepieciešama jaunas ēkas izbūve, kas saistīta ar lielām investīcijām. 	<p>jāņem vērā ierobežojumus, kuri izriet šāda statusa noteikšanai no konkurences tiesības regulējošajiem Latvijas un ES normatīvajiem aktiem un NEPLP ar likumu noteiktajām funkcijām.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stiprinot sabiedriskā medija lomu un apvienojot vienotā organizācijā LTV un LR, kā arī pievienojot tam interneta portāla vadības struktūru, pastāv risks, ka tiek pārkāptas Latvijas un ES konkurences tiesību normas un konkurence tiek ierobežota vairāk, kā nepieciešams, lai sabiedriskā medija organizācija varētu veikt tai uzticētos pienākumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. ▪ Kaut arī pašreiz spēkā esošie normatīvie akti (piemēram, EPLL 29. pants un Arhīvu likums) paredz iespēju sabiedriskajam medijam veidot operatīvo arhīvu (darbi tiek saglabāti vienu kalendāro mēnesi), spēkā esošie normatīvie akti pietiekami detalizēti nenosaka arhīva pieejamību sabiedrībai. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, paredzot sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu pienākumu veidot operatīvo arhīvu un nosakot kārtību, kādā veidā un cik lielā mērā arhīvs padarāms pieejams sabiedrībai, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei. ▪ Attiecībā uz ilgtermiņa arhīva veidošanu spēkā esošie normatīvie akti (EPLL 68.pants) paredz pienākumu sabiedriskajam medijam ilgtermiņā glabāt tikai darbus ar kultūrvēsturisku vērtību. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, paredzot sabiedriskajam medijam pienākumu veidot ilgtermiņa arhīvu un nosakot to, kādi audio un audiovizuāli materiāli tiek saglabāti, kā arī kārtību, kādā veidā un cik lielā mērā arhīvs padarāms pieejams sabiedrībai, par vai bez maksas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei. ▪ Pašreiz spēkā esošie normatīvie akti neparedz sabiedriskajam medijam pienākumu nodrošināt tiešraides audiovizuālās programmas. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, nosakot sabiedriskā medija pienākumu nodrošināt tiešraides
--	--	--

		<p>audiovizuālās programmas, nosakot kādas audio un audiovizuālās programmas tiek pārraidītas, kā arī kārtību, kādā veidā tās tiek pārraidītas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ieviešot operatīvo un ilgtermiņa arhīvu, kā arī nodrošinot tiešraides audiovizuālās programmas, ir jāņem vērā ierobežojumi, kuri saistīti ar autortiesību un blakustiesību objektu izmantošanu un reproducēšanu. ▪ Jāveic grozījumi EPLL, paredzot, ka sabiedriskā medija finansiālais nodrošinājums pamatā ir tikai valsts budžeta dotācija, nosakot citu ienākumu sliekšni. ▪ Jāveic grozījumi EPLL, paredzot, ka sabiedriskais medijs pilda praktiskās apmācības un mūžizglītības bāzes funkciju, kā arī paredzot finansējumu šīs funkcijas pildīšanai.
--	--	---

Radikālā risinājuma variants

Risinājuma stiprās puses	Risinājuma vājās puses	Risināmie būtiskākie juridiskie aspekti
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izveidos vienotu ziņu dienestu, kurš nodrošinās saturu visiem 3 pieejas kanāliem, tādējādi optimizējot ziņu dienesta izmaksas un satura kvalitāti. ▪ Lielāko daļu raidījumu ražošanas nododot ārpalpojuma sniedzējam, jaunajam sabiedriskajam medijam nebūs nepieciešami ietilpīgi ražošanas kompleksi. ▪ Satura veidošanas pamatprincipu ieviešanu un piemērošana notiks sabiedriskā medija pārvaldes institūciju līmenī, izņemot sabiedriskā pasūtījuma <i>ex-ante</i> un <i>ex-post</i> izvērtēšanas kārtību, kvalitātes kritēriju noteikšanu un audio / audiovizuālo produktu iepirkšanu pārsvarā no neatkarīgiem producentiem, kuri kā satura veidošanas pamatprincipi tiek paredzēti normatīvajos aktos, veicot attiecīgus grozījumus EPLL. ▪ Nododot lielāko daļu satura ražošanas ārpalpojuma sniedzējiem, tiks veicināta 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gan infrastruktūru, gan lielāko daļu sabiedriskā medija satura (izņemot ziņas) iepirks kā ārpalpojumu, kas palielinās atkarību no ārpalpojumu sniedzējiem. ▪ Nododot lielāko daļu satura ražošanas ārpalpojuma sniedzējiem, būs apgrūtināta sabiedriskā pasūtījuma kvalitatīvas izpildes kontrole, nodrošinot slēpto preču, pakalpojumu un politisko reklāmu neesamību. ▪ Augstas uzturēšanas izmaksas un ierobežots tirgus piedāvājums attiecībā uz infrastruktūras un sabiedriskā medija darbībai nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanu, traucēs ieviest risinājumu tuvāko gadu laikā. ▪ Grūti prognozējamas pakalpojumu nomas un uzturēšanas izmaksas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jāveic VSIA "Latvijas Radio" un VSIA „Latvijas Televīzija” reorganizācija, apvienojot tos, kā arī jālemj par jaunā sabiedriskā medija juridiskā statusa maiņu, nosakot tam „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu. ▪ Nosakot jaunajam sabiedriskajam medijam „neatkarīgās” jeb patstāvīgās iestādes statusu, jāņem vērā ierobežojumus, kuri izriet šāda statusa noteikšanai no konkurences tiesības regulējošajiem Latvijas un ES normatīvajiem aktiem un NEPLP ar likumu noteiktajām funkcijām. ▪ Jāveic grozījumi EPLL, kur konkrētas norādes uz Latvijas Radio un Latvijas Televīziju ir aizstātas ar norādēm uz jauno sabiedrisko mediju. ▪ Lai nodrošinātu, ka sabiedriskais medijs var nodot lielāko daļu satura ražošanu ārpalpojuma sniedzējiem, būs nepieciešams veikt grozījumus EPLL, kurš pašlaik paredz, ka sabiedriskā pasūtījuma veidošana ir sabiedrisko elektronisko

<p>konkurence tirgū un mazināsies konkurences tiesību normu iespējamais pārkāpumu risks, kā arī attīstīsies producentu pakalpojumu tirgus.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Palielināsies sabiedriskā medija finanšu neatkarība. 		<p>plašsaziņas līdzekļu galvenais uzdevums. Tāpat būs jāseko, lai tiktu ievēroti likuma Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu nosacījumi, kuri cita starpā paredz, ka rīcībai ar valsts mantu un finanšu līdzekļiem jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu, ka valsts kapitālsabiedrībām ir aizliegts izmantot pakalpojumus vai darbus par paaugstinātu cenu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Iepērkot lielāko daļu audio un audiovizuālā satura no neatkarīgiem producentiem, pastāv būtisks risks, ka valsts atbalsts (finansējums) sabiedriskajam medijam tiek izmantots ne tikai sabiedriskā pasūtījuma izpildīšanai. Sekojoši, normatīvajos aktos būtu jāveic grozījumi, paredzot kontroles mehānismus un institūciju, kura uzraudzītu, vai neatkarīgie producenti no sabiedriskā medija saņemto valsts finansējumu izmanto tikai sabiedriskā pasūtījuma radīšanai, kā arī tiek ievēroti citi ar valsts atbalsta piešķiršanu saistītie nosacījumi. ▪ Jāseko, lai tiktu ievēroti likuma Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu nosacījumi, kuri cita starpā paredz, rīcībai ar valsts mantu un finanšu līdzekļiem jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu, ka valsts kapitālsabiedrībām ir aizliegts izmantot pakalpojumus vai darbus par paaugstinātu cenu un manta iegūstama lietošanā par iespējami zemāku cenu. ▪ Stiprinot sabiedrisko mediju un apvienojot vienotā organizācijā LTV un LR, kā arī pievienojot tam interneta portāla vadības struktūru, pastāv risks, ka tiek pārkāptas Latvijas un ES konkurences tiesību normas un konkurence tiek ierobežota vairāk, kā nepieciešams, lai sabiedriskā medija organizācija varētu veikt tai uzticētos pienākumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi. ▪ Kaut arī pašreiz spēkā esošie normatīvie akti (piemēram, EPLL 29. pants un Arhīvu likums) paredz iespēju sabiedriskajam medijam veidot operatīvo arhīvu (darbi tiek saglabāti vienu kalendāro mēnesi), spēkā esošie
---	--	--

		<p>normatīvie akti pietiekami detalizēti nenosaka arhīva pieejamību sabiedrībai. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, paredzot sabiedriskā medija pienākumu veidot operatīvo arhīvu un nosakot kārtību, kādi audio un audiovizuālie materiāli iekļaujami arhīvā, kādā veidā un cik lielā mērā arhīvs padarāms pieejams sabiedrībai, par vai bez maksas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Attiecībā uz ilgtermiņa arhīva veidošanu spēkā esošie normatīvie akti (EPLL 68.pants) paredz pienākumu sabiedriskajam medijam ilgtermiņā glabāt tikai darbus ar kultūrvēsturisku vērtību. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, paredzot sabiedriskajam medijam pienākumu veidot ilgtermiņa arhīvu un nosakot to, kādi audio un audiovizuālie materiāli tiek saglabāti, kā arī kārtību, kādā veidā un cik lielā mērā arhīvs padarāms pieejams sabiedrībai, par vai bez maksas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei. ▪ Nosakot maksu par arhīva izmantošanu, jāņem vērā, ka arhīva saturs būs audio un audiovizuālie darbi, kuru izveidošanu ir finansējusi valsts, piešķirot valsts atbalstu. Sekojoši, maksa par arhīva izmantošanu nevar tikt noteikta peļņas gūšanas nolūkā un, ja maksa pārsniedz izmaksas, tad ieņēmumus ieteicams novirzīt turpmākai sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanai. ▪ Pašreiz spēkā esošie normatīvie akti neparedz sabiedriskajam medijam pienākumu nodrošināt tiešraides audiovizuālās programmas. Sekojoši, nepieciešams veikt grozījumus EPLL, nosakot sabiedriskajam medijam pienākumu nodrošināt tiešraides audiovizuālās programmas, nosakot kādas audio un audiovizuālās programmas tiek pārraidītas, kā arī kārtību, kādā veidā tās tiek pārraidītas, un paredzot sabiedriskajam medijam arī finansējumu minētās funkcijas izpildei. ▪ Ieviešot operatīvo un ilgtermiņa arhīvu, kā arī nodrošinot tiešraides audiovizuālās
--	--	---

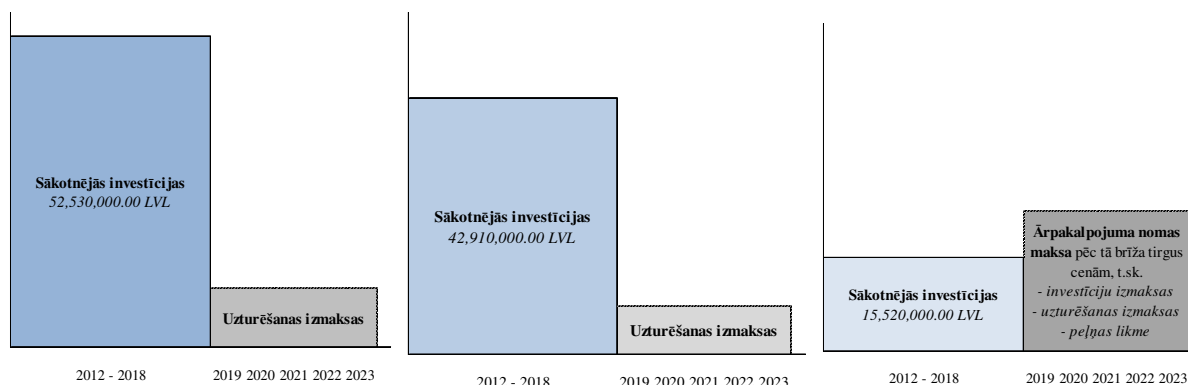
		<p>programmas, ir jāņem vērā ierobežojumi, kuri saistīti ar autortiesību un blakustiesību objektu izmantošanu un reproducēšanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Jāveic grozījumi EPLL paredzot, ka sabiedriskā medija finansiālais nodrošinājums pamatā tiek nodrošināts ar licenču maksu, kā arī jāpieņem Ministru Kabineta noteikumi, kuros detalizēti noteikta licenču maksas iekasēšanas kārtība.
--	--	---

4.2.2. Risinājumu īstenošanai nepieciešamais finansējums

Risinājuma variantu īstenošanai nepieciešamo finansējumu veido:

- Sākotnējās investīcijas** – finansējums detalizētai situācijas izpētei, sabiedriskā medija izmaiņu projektu realizācijai un infrastruktūrai, t.sk. ēku infrastruktūrai.
- Risinājuma uzturēšanas izmaksas** – satura ražošanas, izplatīšanas izmaksas, administratīvās izmaksas, infrastruktūras izmaksas, **kā arī radikālā risinājuma varianta gadījumā ārpakalpojuma izmaksas par satura ražošanas, izplatīšanas un arhivēšanas infrastruktūras izmantošanu, kas ietver ārpakalpojuma sniedzēja investīcijas infrastruktūras izveidi, uzturēšanas izmaksas, kā arī saprātīgu peļņas likmi saskaņā ar tirgus nosacījumiem.**

Risinājuma variantu īstenošanas izmaksu aptuvenais apjoms, t.sk. sākotnējo investīciju un uzturēšanas izmaksu apjoms, laika periodā līdz 2023.gadam uzskatāmi attēlots zemāk pievienotajos attēlos.

Piesardzīgā risinājuma variants

Piesardzīgā risinājuma variants paredz atsevišķas infrastruktūras, kā arī atsevišķu sabiedriskā medija institūciju (televīzija un radio) saglabāšanu, kas rada daļēju veicamo aktivitāšu un līdz ar to arī izdevumu dublēšanos, tādā veidā sastādot augstāko nepieciešamo sākotnējo investīciju apjomu alternatīvas realizācijai.

Progresīvā risinājuma variants

Progresīvā risinājuma variants paredz vienotas sabiedriskā medija institūcijas izveidi, kā arī vienotas infrastruktūras izmantošanu sabiedriskā medija darbības nodrošināšanai, tādējādi sastādot mazāku nepieciešamo sākotnējo investīciju apjomu salīdzinājumā ar piesardzīgā risinājuma variantu.

Radikālā risinājuma variants

Radikālais risinājuma variants paredz ārpakalpojuma sniedzēju infrastruktūras izmantošanu satura ražošanas, raidīšanas un arhīva darbības nodrošināšanai, tādēļ kaut arī sākotnējais nepieciešamo

investīciju apjoms ir salīdzinoši zemāks kā pārējos risinājuma variantos, ir paredzamas augstas risinājuma uzturēšanas izmaksas un ierobežots tirgus piedāvājums attiecībā uz infrastruktūras un sabiedriskā medija darbībai nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšanu. Bez tam ierobežota tirgus apstākļos, sabiedriskā medija atkarība no pakalpojumu piegādātāja, var būt kritiska tā ilgtspējas nodrošināšanai.

Turpmākajā tabulā iekļauts alternatīvu realizācijai nepieciešamo **sākotnējo investīciju** sadalījums pa risinājuma īstenošanas aktivitātēm laika periodā līdz 2018.gadam.

Nr. p.k.	Aktivitāte	Piesardzīgais risinājuma variants, LVL	Progresīvais risinājuma variants, LVL	Radikālais risinājuma variants, LVL
1.	Detalizēta situācijas izpēte un detalizēta tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde un projektu portfeļa izveide	-240,000.00	-240,000.00	-240,000.00
1.1.	Dalība ES struktūrfondu plānošanas dokumentu sagatavošanā	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
1.2.	Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modelim nepieciešamo izmaiņu analīze, izmaiņu sfēras noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
1.3.	Sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izstrādes pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
1.4.	Sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrādes pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
1.5.	Izglītības sistēmas sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
1.6.	Satura veidošanas modeļa pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
1.7.	Satura izplatīšanas modeļa noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	-20,000.00	-20,000.00	-20,000.00
1.8.	Arhīva nodrošināšanai un ilgtspējai paredzētā modeļa noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	-10,000.00	-10,000.00	-10,000.00
1.9.	Tehnoloģiskās platformas augsta līmeņa arhitektūras definēšana un nepieciešamo resursu tās ieviešanai noteikšana.	-10,000.00	-10,000.00	-10,000.00
1.10.	Sabiedriskā medija izmaiņu projektu portfeļa izveide un apstiprināšana. Tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde un apstiprināšana.	-50,000.00	-50,000.00	-50,000.00
1.11.	Licenzēšanas modeļa ieviešanas iespēju izpēte un modeļa izstrāde.	-150,000.00	-150,000.00	-150,000.00
2.	Projektu realizācija	-52,290,000.00	-42,670,000.00	-15,070,000.00
2.1.	Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modeļa izmaiņu projekta realizācija	-30,000.00	-30,000.00	-30,000.00

Nr. p.k.	Aktivitāte	Piesardzīgais risinājuma variants, LVL	Progresīvais risinājuma variants, LVL	Radikālais risinājuma variants, LVL
2.2.	Sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izmaiņu projekta realizācija	-20,000.00	-20,000.00	-20,000.00
2.3.	Sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana	0.00	-20,000.00	-20,000.00
2.4.	Izglītības sistēma sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo izmaiņu izstrāde un ieviešana	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
2.5.	Satura veidošanas modeļa izstrāde un ieviešana	-25,000,000.00	-20,000,000.00	-5,000,000.00
2.6.	Satura izplatīšanas modeļa izveide un ieviešana			
2.7.	Arhīva nodrošināšanai un ilgtspējai paredzētā modeļa izveide un ieviešana	-840,000.00	-1,200,000.00	0.00
2.8.	Ēku infrastruktūras plānošana	-2,000,000.00	-1,400,000.00	-1,000,000.00
2.9.	Ēku infrastruktūras būvniecība/restaurācija/iegāde	-25,000,000.00	-20,000,000.00	-10,000,000.00
3.	Novērtējumi	0.00	0.00	0.00
3.1.	Informatīvais ziņojums par pirmās aktivitātes pabeigšanu.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
3.2.	Informatīvais ziņojums par otrās aktivitātes gaitu.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
3.3.	Informatīvais ziņojums par otrās aktivitātes pabeigšanu.	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros	Esošā budžeta ietvaros
4.	Pavisam kopā	-52,530,000.00	-42,910,000.00	-15,520,000.00⁴²

2.1. Izvēlētais risinājuma pamatojums

Mūsdienu sabiedrības vajadzībām atbilstoša sabiedrisko mediju telpas izveide un ilgtspēja ir viens no pamatnoteikumiem demokrātiskas sabiedrības pastāvēšanai un attīstībai. Sabiedriskajam medijam, lai pildītu tā pamatuzdevumus, ir jābūt skaidri definētiem un izmērāmiem sasniedzamajiem mērķiem, nedefinētiem darbības kvalitātes kritērijiem, jābūt nodrošinātai finanšu un redakcionālajai neatkarībai.

Bez tam, lai sabiedriskais medijs varētu stiprināt savu pozīciju tirgū augošas konkurences apstākļos par skatītāja piesaisti, līdz ar to nodrošinot, ka sabiedrības attīstībai svarīgu informāciju nodod iespējami lielākai tās daļai, ir svarīgi izveidot stabilu sabiedriskā medija platformu ar mūsdienīgu saturu, kas pieejams izmantojot aktuālas tehnoloģijas, operatīvu saimniecisko darbību un spēcīgu ražošanas/radošo kodolu (gan no radošā potenciāla, gan tehnoloģisko iespēju viedokļa).

Kā viens no efektīvākajiem līdzekļiem iepriekš minēto mērķu sasniegšanai būtu sabiedriskā medija izveidošana, kura veidošanu veicina vairāki faktori:

Skaidri definēts sabiedriskā pasūtījuma izveides un kvalitātes mērīšanas modelis. Skaidri definēti kritēriji sabiedriskā pasūtījuma izveidei un kvalitātes mērīšanai, kā arī kritēriji sabiedriskā medija darbības mērīšanai, ļaus sekot valsts budžeta finansējuma izlietošanas lietderībai un vajadzības

⁴² Norādītas tikai sākotnējās investīcijas, kuras nepieciešamas sabiedriskajam medija nepieciešamo infrastruktūras komponentu iegādei. Prognozējamās infrastruktūras nomas izmaksas ir būtiski atkarīgas no tirgus piedāvājuma risinājuma ieviešanas laikā.

gadījumā veikt korektīvas darbības, vai nu sabiedriskajā pasūtījumā, vai sabiedriskā medija darbības procesos, tādējādi nodrošinot nepārtrauktu darbības efektivitātes uzlabošanu.

Neatkarību nodrošinošs finansēšanas modelis. Ņemot vērā, ka sabiedriskā medija galvenais uzdevums ir nodrošināt demokrātiskas sabiedrības attīstību, sniedzot tai aktuālu un objektīvu informāciju, kā arī nodrošinot informāciju dažādām (bieži vien mazskaitlīgām) sabiedrības grupām, sabiedriskā medija koncentrēšanas uz ieņēmumu iegūšanu reklāmas tirgū, neveicina galveno uzdevumu izpildi. Tādējādi sabiedriskā medija atkarība no reklāmdevēju ietekmes ir jāsamazina pēc iespējas lielākā apmērā.

Neatkarību nodrošinošs pārvaldības modelis. Ņemot vērā sabiedriskā medija fundamentālo lomu demokrātiskas sabiedrības attīstības nodrošināšanā, kuras veiksmīgas pildīšanas būtisks priekšnosacījums ir sabiedriskā medija neatkarība, jāapsver iespēja mainīt sabiedriskā medija juridisko statusu, paredzot tā neatkarību, piemēram, pielīdzinot sabiedriskā medija statusu „neatkarīgo” jeb patstāvīgo iestāžu statusam, kurš analizēts Ministru kabineta 2005.gada 18.maija rīkojumā nr.322 „Konceptija „neatkarīgo” jeb patstāvīgo iestāžu statusa regulēšanai”.Mediju konverģences tendences. Pasaulē pēdējo gadu laikā tehnoloģiju attīstība un cilvēku paradumu maiņa aizvien vairāk ir veicinājusi mediju (TV, radio, interneta) saplūšanas tendences: viens un tas pats medijs klausītājiem ir pieejams vairākās vidēs un dažādos formātos.

Intelektuālās kapacitātes sinerģijas. Lai Latvijas sabiedriskais medijs būtu patiešām vajadzīgs sabiedrībai, tam jāspēj pielāgoties sabiedrības prasībām. Izveidojot jaunu sabiedrisko mediju, apvienojot LR un LTV radošos un administratīvos resursus, tiks izveidots vienots sabiedriskā medija intelektuālā un radošā potenciāla kopums, kas, darbojoties pēc principa „1 + 1 = 3”, radīs jaunas idejas attīstībai un sabiedriskā medija pozīcijas stiprināšanai.

Ieņēmumu sinerģijas. Izveidojot jaunu sabiedrisko mediju, tiks veidota mediju vide, kura varēs izmantot kopīgi pieejamos finanšu resursus, tādējādi nodrošinot ieņēmumu sinerģiju.

Izmaksu sinerģijas. Šī brīža situācija Latvijas ekonomikā ir likusi vairāk domāt par sabiedriskā medija efektivitāti un iespējām optimizēt tā darbību. Tāpēc kā vēl vienu iemeslu veidot jaunu sabiedrisko mediju, realizējot LR un LTV apvienošanu, var minēt izmaksu ietaupījumus, kas radīsies, apvienojot funkcijas, kas dublējas. Apvienojot uzņēmumus, izmaksu sinerģijas radīsies gan atbalsta funkcijām, gan pamatdarbības funkcijām.

Tehnoloģiju sinerģijas. Esošā tehniskā bāze LTV un arī LR ir novecojusi un iepriekšējo gadu laikā nav pietiekami atjaunota. Tādējādi ir skaidrs, ka jau tuvāko gadu laikā sabiedriskā medija tehnoloģiskais parks prasīs ievērojamas investīcijas, lai tas spētu nodrošināt šī medija pamatdarbību un piemēroties audio un vizuālo tehnoloģiju attīstības tendencēm Eiropā.

Investējot jaunā, LR un LTV kopīgā tehnoloģiskajā bāzē, būs iespējams panākt vairākus ieguvumus salīdzinājumā ar atsevišķu LR un LTV tehnikas parku atjaunošanu. Pirmkārt, vienots tehnoloģiskais parks ļaus samazināt tehnikas apkalpojošā personāla darbinieku skaitu un līdz ar to arī izmaksas. Otrkārt, apvienojot LR un LTV, jauna tehnoloģiskā parka veidošanā varēs izmantot atsevišķus tehnoloģiju elementus ar integrētām audio un vizuālajām funkcijām, kas kalpos gan radio, gan televīzijas ražošanas vajadzībām. Atjaunojot LR un LTV tehnoloģijas, tos neapvienojot, viena šāda elementa vietā, iespējams būs jāiegādājas vairāki atsevišķi elementi.

Alternatīvu detalizēta salīdzināšana veikta iepriekšējā nodaļā.

Balstoties uz šajā dokumentā definēto alternatīvu stipro pušu un vājo pušu analīzi, var secināt, ka piemērotākā alternatīva sabiedriskā medija attīstībai ir Progresīvā risinājuma variants.

3. Progresīvā risinājuma varianta ietekme uz valsts budžetu

Turpinājumā sniegts provizoriskais progresīvā risinājuma varianta realizēšanas izdevumu aprēķins un kopējā sagaidāmā risinājuma varianta finansiālā ietekme uz valsts budžetu turpmākajos trīs gados (skatīt tabulu zemāk). Lai mazinātu risinājuma varianta realizēšanas ietekmi uz valsts budžetu, projekta realizācijā ir plānots piesaistīt ārvalstu finanšu līdzekļus, t.sk.:

- Eiropas Sociālā fonda (ESF) un Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) finansējumu – sākot ar nākamo plānošanas periodu, t.i. sākot ar 2014.gadu.
- Tiešo Eiropas Savienības finansēšanas instrumentu un citu ārvalstu palīdzības programmu finansējumu – sākot jau ar 2012.gadu.

Tabulā sniegtajā finansējuma aprēķinā iekļauts kopējais izdevumu apjoms, t.sk. finansējums, kuru ir paredzēts piesaistīt no ārvalstu finanšu līdzekļiem. Saskaņā ar provizorisko aprēķinu kopējais nepieciešamais finansējums no valsts budžeta 2012. un 2013.gadā pie plānotā ārvalstu finanšu līdzekļu piesaistes apjoma sastādītu 50 % no kopējā aprēķinā iekļautā nepieciešamā finansējuma (skatīt tabulu zemāk) jeb attiecīgi 20,000.00 LVL un 125,000.00 LVL. Kopējais nepieciešamais valsts budžeta finansējuma apjoms pie plānotā ārvalstu finanšu līdzekļu piesaistes apjoma 2014.gadā sastādītu 15 % no kopējā aprēķinā iekļautā finansējuma jeb 220,000.00 LVL, 85 % no nepieciešamā finansējuma jeb 1,200,000.00 LVL piesaistot no ārvalstu finanšu līdzekļiem (ERAF). Gadījumā, ja plānotie ārvalstu finanšu līdzekļi nebūs pieejami, sekmīgai risinājuma varianta realizēšanai trūkstošais finansējuma apjoms ir jāsedz no valsts budžeta līdzekļiem.

Detalizēts realizējamo aktivitāšu uzskaitījums pa gadiem un to realizēšanai nepieciešamā finansējuma apjoms sadalījumā pa plānotajiem finansējuma avotiem sniegts pielikumā Nr.1. Nepieciešamais valsts budžeta finansējuma apjoms risinājuma varianta realizācijai tiks precizēts detalizētās situācijas izpētes un detalizētā tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādes posmā saskaņā ar turpmākās rīcības plānojumu, kas detalizēti aprakstīts 4. nodaļā.

Pozīcijas	Turpmākie trīs gadi (tūkst. latu)		
	2012	2013	2014
Kopējās izmaiņas budžeta ieņēmumos t.sk.:	0	0	0
Izmaiņas valsts budžeta ieņēmumos	0	0	0
Izmaiņas pašvaldību budžeta ieņēmumos	0	0	0
Kopējās izmaiņas budžeta izdevumos t.sk.:	-40	-250	-1 420
Izmaiņas valsts budžeta izdevumos	-40	-250	-1 420
Izmaiņas pašvaldību budžeta izdevumos	0	0	0
Kopējā finansiālā ietekme:	-40	-250	-1 420
Finansiālā ietekme uz valsts budžetu	-40	-250	-1 420
Finansiālā ietekme uz pašvaldību budžetu	0	0	0
Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins (ja nepieciešams, detalizētu ieņēmumu un izdevumu aprēķinu pievieno politikas plānošanas dokumenta pielikumā. Ietekmi uz valsts un pašvaldību budžetiem norāda atsevišķi valsts un pašvaldību budžetam)	(Skatīt pielikumu Nr.1, kur sniegts detalizēts realizējamo aktivitāšu uzskaitījums pa gadiem, atsevišķi identificējot plānotos finansējuma avotus)		
Cita informācija	-		
Izmaiņas budžeta izdevumos no N+4 līdz N+7 gadiem*	(Skatīt tabulu zemāk)		

Plānotais progresīvā risinājuma varianta realizēšanas izdevumu aprēķins laika periodā no 2014.līdz 2018.gadam sadalījumā pa plānotajiem finansēšanas avotiem sniegts turpinājumā.

Finansēšanas avots	Izmaiņas budžeta izdevumos no 2015. līdz 2018. gadam (tūkst. latu)			
	2015	2016	2017	2018
Valsts budžeta līdzekļi	-1,800	-1,800	-3,400	-180
Ārvalstu finanšu līdzekļi, t.sk.	-7,200	-7,200	-18,600	-1,020
<i>ESF</i>	-2,700	-2,700	-600	0
<i>ERAF</i>	-3,600	-3,600	-17,800	-1,020
<i>Citi finanšu avoti</i>	-900	-900	-200	0
Kopā	-9,000	-9,000	-22,000	-1,200

Iepriekš sniegtajās tabulās sniegtas plānotās progresīvā risinājuma varianta realizēšanai nepieciešamās *investīciju izmaksas*, neskaitot risinājuma varianta *uzturēšanas jeb darbības nodrošināšanas izmaksas*. Uzturēšanas izmaksas veido esošās sabiedriskā medija darbības nodrošināšanas izmaksas, t.sk. satura ražošanas, infrastruktūras uzturēšanas, satura izplatīšanas (apraides izmaksas, autortiesības) un administratīvās izmaksas. Uzturēšanas izmaksu detalizēts aprēķins tiks veikts detalizētās situācijas izpētes ietvaros, prognozējot uzturēšanas izmaksu apjoma izmaiņas jauna sabiedriskā medija izveides procesā un rezultātā.

4. Priekšlikumi turpmākās rīcības plānojumam

Šajā nodaļā ir aprakstīti izvēlētas alternatīvas realizācijai nepieciešamās aktivitātes, kā arī katrai no tām ir definēta atbildīgās institūcijas un aktivitāšu pabeigšanas termiņi.

Nr. p.k.	Aktivitāte	Atbildīgā institūcija	Pabeigšanas termiņi
1.	Detalizēta situācijas izpēte un detalizēta tehniski ekonomiskā un juridiskā pamatojuma izstrāde un projektu portfeļa izveide	NEPLP, LSM	2013.g. 1.cet.
1.1.	Dalība ES struktūrfondu plānošanas dokumentu sagatavošanā	NEPLP, KM, SM	2011.g. 4.cet. 2012.g. 1.cet.
1.2.	Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modelim nepieciešamo izmaiņu analīze, izmaiņu sfēras noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 2.cet.
1.3.	Sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izstrādes pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 3.cet.
1.4.	Sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrādes pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 3.cet.
1.5.	Izglītības sistēmas sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 4.cet.
1.6.	Satura veidošanas modeļa pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 3.cet.
1.7.	Satura izplatīšanas modeļa noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 4.cet.
1.8.	Arhīva nodrošināšanai un ilgtermiņai paredzētā modeļa noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 4.cet.
1.9.	Tehnoloģiskās platformas augsta līmeņa arhitektūras definēšana un nepieciešamo resursu tās ieviešanai noteikšana.	NEPLP, LSM	2012.g. 4.cet.
1.10.	Sabiedriskā medija izmaiņu projektu portfeļa izveide un apstiprināšana. Tehniski ekonomiskā un juridiskā pamatojuma izstrāde un apstiprināšana.	NEPLP, LSM	2013.g. 1.cet.
1.11.	Licenzēšanas modeļa ieviešanas iespēju izpēte un modeļa izstrāde.	NEPLP, LSM	2013.g. 2.cet.
2.	Projektu realizācija	NEPLP, LSM	2018.g. 2.cet.
2.1.	Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modeļa izmaiņu projekta realizācija, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes kritēriju izstrādi; ▪ sabiedriskā pasūtījuma kvalitātes novērtēšanas un uzraudzības politikas izstrādi; ▪ <i>ex-ante</i> novērtēšanas politikas izstrādi, 	NEPLP	2013.g. 4.cet.

Nr. p.k.	Aktivitāte	Atbildīgā institūcija	Pabeigšanas termiņi
	sabiedriskā pasūtījuma apstiprināšanai; <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>ex-post</i> novērtēšanas politikas izstrādi, sabiedriskā pasūtījuma izpildes novērtēšanai; ▪ sabiedriskā pasūtījuma definēšanas procesa izmaiņu izstrādi; ▪ izmaiņu veikšanu normatīvajos aktos, kas saistīti ar sabiedriskā pasūtījuma definēšanu un realizāciju. 		
2.2.	Sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izmaiņu projekta realizācija, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sabiedriskā medija reorganizācijas plānošanu; ▪ sabiedriskā medija reorganizācijas realizāciju; ▪ sabiedriskā medija darbības kvalitātes novērtēšanas un uzraudzības politikas izstrādi; ▪ sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izmaiņām un darbībai nepieciešamo normatīvo aktu izstrādi. 	NEPLP	2013.g. 4.cet.
2.3.	Sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrāde un apstiprināšanu; ▪ pārejas perioda darbības plānošanu un pārejas procesa realizāciju (no jauktā finansējuma modeļa uz finansējumu no valsts budžeta); ▪ jaunā sabiedriskā medija finansēšanas modeļa piemērošanas uzsākšanu; ▪ sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izmaiņām un darbībai nepieciešamo normatīvo aktu izstrādi. 	NEPLP	2014.g. 4.cet.
2.4.	Izglītības sistēma sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo izmaiņu izstrāde un ieviešana, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ procedūru izstrādi un ieviešanu periodisku diskusiju nodrošināšanai par augstākās izglītības programmu izmaiņām, kas nepieciešamas sabiedriskā pasūtījuma izpildei; ▪ procedūru izstrādi un ieviešanu prasību definēšanai augstākās izglītības programmu izmaiņām, kas nepieciešamas sabiedriskā pasūtījuma izpildei; ▪ izglītības sistēmas sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo izmaiņu un darbībai nepieciešamo normatīvo aktu izstrādi. 	NEPLP	2014.g. 4.cet.
2.5.	Satura veidošanas modeļa izstrāde un ieviešana, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Redakcionālās politikas un satura standartu piemērošanu atbilstoši sabiedriskā pasūtījuma modelim un ieviešanu; ▪ Ziņu raidījumu veidotāju kapacitātes stiprināšanu (apmācības); ▪ Satura pasūtīšanas kārtības izstrādi un ieviešanu 	LSM	2015.g. 1.cet.

Nr. p.k.	Aktivitāte	Atbildīgā institūcija	Pabeigšanas termiņi
	(neatkarīgiem producentiem); <ul style="list-style-type: none"> ▪ Satura veidošanas politikas dažādiem pieejas kanāliem izstrāde un ieviešana; ▪ Satura veidošana modeļa izmaiņām un darbībai nepieciešamo normatīvo aktu izstrādi; ▪ Satura ražošanai nepieciešamo infrastruktūras un tehnoloģiju sistēmu detalizētas arhitektūras plānošanu, iegādi un uzstādīšanu/ieviešanu. 		
2.6.	Satura izplatīšanas modeļa izveide un ieviešana, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Satura izplatīšanai nepieciešamo infrastruktūras un tehnoloģiju sistēmu detalizētas arhitektūras plānošanu, iegādi un uzstādīšanu/ieviešanu; ▪ Virszemes apraidei, kas jānodrošina noteiktā kvalitātē, nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana; ▪ FM apraidei, kas jānodrošina noteiktā kvalitātē, nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana; ▪ Interneta straumēšanai, kas jānodrošina noteiktā kvalitātē, nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana/ieviešana; ▪ Pakalpojumiem pēc pieprasījuma nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana/ieviešana; ▪ Satura izplatīšana modeļa izmaiņām un darbībai nepieciešamo normatīvo aktu izstrādi. 	LSM	2017.g. 4.cet.
2.7.	Arhīva nodrošināšanai un ilgtspējai paredzētā modeļa izveide un ieviešana, ietverot: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Arhīvam nepieciešamo infrastruktūras un tehnoloģiju sistēmu detalizētas arhitektūras plānošanu, iegādi un uzstādīšanu/ieviešanu; ▪ Operatīvā arhīva darbībai nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana/ieviešana; ▪ Ilgtermiņa arhīva darbībai nepieciešamās infrastruktūras un tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana/ieviešana; ▪ Digitalizācijas procesa realizācija; ▪ Arhīva nodrošināšanas modeļa izmaiņām un darbībai nepieciešamo normatīvo aktu izstrāde. 	LSM	2018. g. 2.cet.
2.8.	Ēku infrastruktūras plānošana	LSM	2014. g. 1.cet.
2.9.	Ēku infrastruktūras būvniecība/restaurācija/iegāde	LSM	2017. g. 1.cet.
3.	Novērtējumi	NEPLP	2018.g. 4.cet.
3.1.	Informatīvais ziņojums par pirmās aktivitātes pabeigšanu.	NEPLP	2013.g. 3.cet.
3.2.	Informatīvais ziņojums par otrās aktivitātes gaitu.	NEPLP	2015.g. 4.cet.
3.3.	Informatīvais ziņojums par otrās aktivitātes pabeigšanu.	NEPLP	2018.g. 4.cet.

Pielikums Nr.1

Nr. p.k.	Aktivitāte	Kopā, LVL	Valsts budžeta līdzekļi, LVL	Ārvalstu finanšu avoti, LVL		
				ESF	ERAF	Citi
1.	Detalizēta situācijas izpēte un detalizēta tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde un projektu portfeļa izveide	-240,000.00	-120,000.00	0.00	0.00	-120,000.00
1.1.	Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modelim nepieciešamo izmaiņu analīze, izmaiņu sfēras noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.2.	Sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izstrādes pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3.	Sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrādes pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.4.	Izglītības sistēmas sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.5.	Satura veidošanas modeļa pamatnostādņu noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.6.	Satura izplatīšanas modeļa noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	-20,000.00	-10,000.00	0.00	0.00	-10000
1.7.	Arhīva nodrošināšanai un ilgtspējai paredzētā modeļa noteikšana un nepieciešamo aktivitāšu izmaiņu ieviešanai definēšana.	-10,000.00	-5,000.00	0.00	0.00	-5000
1.8.	Tehnoloģiskās platformas augsta līmeņa arhitektūras definēšana un nepieciešamo resursu tās ieviešanai noteikšana.	-10,000.00	-5,000.00	0.00	0.00	-5000
1.9.	Sabiedriskā medija izmaiņu projektu portfeļa izveide un apstiprināšana. Tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrāde un apstiprināšana.	-50,000.00	-25,000.00	0.00	0.00	-25000
1.10.	Licenzēšanas modeļa ieviešanas iespēju izpēte un modeļa izstrāde	-150,000.00	-75,000.00	0.00	0.00	-75000
2.	Projektu realizācija	-42,670,000.00	-7,425,000.00	-6,000,000.00	-27,210,000.00	-2,035,000.00
2.1.	Sabiedriskā pasūtījuma veidošanas modeļa izmaiņu projekta realizācija	-30,000.00	-15,000.00	0.00	0.00	-15000
2.2.	Sabiedriskā medija pārvaldības modeļa izmaiņu projekta realizācija	-20,000.00	-10,000.00	0.00	0.00	-10000

Nr. p.k.	Aktivitāte	Kopā, LVL	Valsts budžeta līdzekļi, LVL	Ārvalstu finanšu avoti, LVL		
				ESF	ERAF	Citi
2.3.	Sabiedriskā medija finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana	-20,000.00	-10,000.00	0.00	0.00	-10000
2.4.	Izglītības sistēma sabiedriskā pasūtījuma izpildes nodrošināšanai nepieciešamo izmaiņu izstrāde un ieviešana	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2.5.	Satura veidošanas modeļa izstrāde un ieviešana	-20,000,000.00	-4,000,000.00	-6000000	-8000000	-2000000
2.6.	Satura izplatīšanas modeļa izveide un ieviešana					
2.7.	Arhīva nodrošināšanai un ilgtspējai paredzētā modeļa izveide un ieviešana	-1,200,000.00	-180,000.00	0.00	-1020000	0.00
2.8.	Ēku infrastruktūras plānošana	-1,400,000.00	-210,000.00	0.00	-1190000	0.00
2.9.	Ēku infrastruktūras būvniecība/restaurācija/iegāde	-20,000,000.00	-3,000,000.00	0.00	-17000000	0.00
3.	Novērtējumi	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.1.	Informatīvais ziņojums par pirmās aktivitātes pabeigšanu.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.2.	Informatīvais ziņojums par otrās aktivitātes gaitu.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.3.	Informatīvais ziņojums par otrās aktivitātes pabeigšanu.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4.	Pavisam kopā	-42,910,000.00	-7,545,000.00	-6,000,000.00	-27,210,000.00	-2,155,000.00